

1926

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cio.

ASIA: _____

Ministeri Chesleffin raportti no 1.
Rome.

12/1 1926

Légation de Finlande

Rooma, 12 p:nä tammik. 1926.

N:o 21.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
2/320 Sal.		26.
2/1-26.		
S.	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille,

Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 1, jonka ot-
sikat ovat seuraavat:

Vaikea lausua mielipidettä nykyisestä tilanteesta;

Italian ja Kreikan kauppaneuvottelut;

Käyntejä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesley

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

HELSINKI

2 320 Sal. H.

21/1-26

R a p o r t t i N:o 1.

5. Cn.

Vaikea lausua mi-
lipidettä nykyises-
tä tilanteesta.

Sinä puolentoista kuukauden aikana, jona toistaiseksi olen ollut Roomassa, on kehitys fascismin periaatteiden toteuttamiseksi huomattavasti edistynyt. On laadittu lakeja, joiden tarkoituksena on ollut fascistien, eikä vähimmin pääministerin, vallan suureneminen, ja lakeja on kiireellisesti ruvettu sovelluttamaan. Kaikki tämä tarjoaa suurta mielenkiintoa, samoinkuin Italian ulkopoliittikkakin. Kuitenkaan en toistaiseksi voi näistä asioista kirjoittaa. Syyt tähän ovat osaksi yleisempää laatua, osaksi niin sanoakseni henkilökohtaisia.

Edellisistä tahdon mainita kaksi:

a) Painovapautta ei ole edes nimeksikään olemassa. Melkein kaikki lehdet ovat muuttuneet fascistilehdiksi, viimeksi myös vanha Tribuna ja Milanossa ilmestyvä Corriere della Sera, joka aikoinaan oli yksi Euroopan kaikkein parhaiten toimitettuja sanomalehtiä. Luullakseni on koko Italiassa vain kolme lehteä, joiden johto ei ole fascistinen, eivätkä nekään uskalla julkaista kritiikkiä. Näin ollen ei sanomalehdistä voi saada mitään käsitystä maassa vallitsevasta mielialasta.

b) Ihmiset eivät uskalla puhua politiikasta. Varsin selvän kuvan tästä sain pari viikkoa sitten, kun luonani oli erään maaseutukaupungin yliopiston professori. Kun aterian jälkeen hotellin hallissa koetin puhua politiikkaa, katseli hän, joka on fascisti ja koko ajan puhui vain hyvää fascismista ja hallituksesta, vähän väliä taakseen todetaakseen, ettei kukaan kuullut, mitä hän sanoi. Kun näin on, niin on selvää että ne, jotka kriittillisesti suhtautuvat fascisiin, eivät uskalla lausua mielipiteitään, ainakaan ei vähemmän tutuille.

Henkilökohtaiset syyt, jotka minua toistaiseksi estävät kirjoittamasta, ovat nekin kaksi:

a) Toistaiseksi minulla on vähän tuttuja, ja varsinkin

b) aikani on niin tarkkaan kulunut melkein aina ikävien ja usein myös vaikeiden asioiden hoitamiseen, - neuvotteluihin asianajajien, notaarien, talonomistajien, huonekalukauppioiden y.m. kanssa - ettei sitä ole riittänyt varsinaiseen työhön. En ole edes ehtinyt tunnollisesti lukea sanomalehtiä enkä vielä käydä kaikilla tärkeimmilläkään visiiteillä. Olen ollut kiinni aamusta iltaan ja kuitenkin tuntuu siltä kuin jos en olisi mitään toimittanut.

Vaikka siis omia mielipiteitä tai se-
lostuksia en voi tiedoittaa, tahdon kuitenkin mainita, että
tšekäläiset virkaveljeni ovat sitä mieltä, että nykyisen sys-
teemin valta nyt on lujempi kuin ennen Matteotin murhaa. Joka-
tauko tämä siitä että mielipiteet ovat muuttuneet fascismin
hyväksi tai yksinvaltiuden aiheuttamasta pelosta, siitä en

vielä ota lausukseni mielipidettä, en liioin siitä onko luultavaa että Italian kansa kauan tyytyy olemaan tällaisen ikeen alla, enkä siitä riippuko systeemin pystyessä pysymisen ainoastaan yhdestä miehestä.

Rooma 12 p:nä tammikuuta 1926.

Roaf Chesley

Italian ja Kreikan
kauppaneuvottelut.

Kun tiesin, että Italia paraikaa Ateenassa käy neuvotteluja kauppasopimuksesta Kreikan kanssa, otin pari päivää sitten asian puheeksi Kreikan tšekäläisen ministerin kanssa. Hän kertoi silloin, että Kreikka tämän tammikuun 1 p:ksä oli sanonut irti kaikki kauppasopimukset, mutta että se samalla oli sitoutunut olmaan soveltamatta ennen huhtikuun 1 p:ää uutta tullitariffiainien maiden tuotteisiin, jotka neuvottelevat uudesta kauppasopimuksesta. Hän lausui uskovansa, että uusi kauppasopimus saataisiin aikaan kahdessa kuukaudessa.

Kävi kuitenkin selville, että oli olemassa vaikeuksia, jotka etupäässä johtuivat siitä, että Kreikka vaati että Italia sitoutuisi vuosittain ostamaan määrätyn määrän tupakkaa. Kun sanoin ehdoksuvani tällaista vaatimusta ja otaksutani, että sitä voitiin esittää vain maihin nähden, jossa oli tupakkamonopoli, vastasi ministeri niin olevan, mutta että Kreikka tehdessään sopimuksia muidenkin maiden kanssa, pyrki saavuttamaan etuja tupakan viennilleen.

Rooma, 12 p:nä tammikuuta 1926.

Roy Mackay

Käyntejä.

Saavuttuani Roomaan marraskuun 30 p:nä pyysin heti audienssia. Se määrättiin jo sunnuntaiksi joulukuun 6 p:si, joten odotusaika siis oli lyhyt. Kun saavuin, huomautti seremoniamestari Fragniton herttua, olevan hyvän enteen, että audienssi oli määrätty Suomen kansallispäiväksi (saman aamun lehdissä oli siitä uutinen). Kuningas oli ystävällinen ja vastimaton, sanoi etelämaalaisen kohteliaisuudella että näytin kymmenen vuotta nuoremalta kuin olin j. n. e. Kantoiko oikein Valkoisen Ruusun nauhaa .

Sen jälkeen olen käynyt erinäisiä henkilöitä tapaamassa niin paljon kuin olen ehtinyt. Koska valitettavasti italialaisten luona vain poikkeustapaaksissa käydään henkilökohtaisesti, olen enimmäkseen tavannut ulkomaalaisia lähettiläitä. Kauttaaltaan on minut otettu hyvin vastaan, eräät ambassadöörit eivät kuitenkaan henkilökohtaisesti ole tulleet vastakäynnille. Mutta kiusallista on ollut että muistaakseni kaikki paitsi turkkilainen - ne kai eivät puhu naisista - ovat kysyneet, pääsenkö asumaan lähetystötaloon. Moni on ollut varsin suorasuinen ja käyttänyt kovia sanoja.

Se etu rouva Gummeruksen pitkästä vastarinnasta on ollut ettei - mikäli olen voinut huomata - kukaan moiti meitä siitä että hänet on häädetty, ovatpa päinvastoin lausuneet että olemme olleet pitkämielisiä, jotkut myös että jo parina viimeisenä vuotena ovat olleet selvillä siitä, että herra Gummerus ei pidemmäksi aikaa tulisi jäämään tänne.

Uudenvuoden vastaanotossa tiedusteli kuningas minulta Suomen oloja, kysyen m. m. kauanko nykyinen hallitus tulisi pysymään. Kun olin vastannut, että hallitukset meillä tavallisesti pysyvät noin vuoden, lausui hän että se oli hyvä saavutus uudelle, parlamentaarisesti hallitulle maalle.

Rooma, 12 p:nä tammikuuta 1926.

Rolf Thoresen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

Ministeri Sherleffin raportti no 2.

Roma.

10/2 1926.

Légation de Finlande

Roma, 10 p:nä helmik. 1926.

N:o 115.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
3/320 Sal.		26.
16/2-26.		
5.	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavinmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 2, jonka
otsikkona on : Syndikaattilaki.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, e-
rinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thuley

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

HELSINKI

ULKOASIAINMINISTERIÖN	
3/320 Sal.	26.
16/2-26.	
5.	C10.

R A P O R T T I N:o 2.

Syndikaattilaki.

Jo joulukuussa julkaistiin Italiassa laki ammattiyhdistyksistä ja pakollisista sovinto-oikeuksista (Disciplina giuridica dei rapporti collettivi del lavoro). Koska minulla ei ole ollut aikaa ennen perehtyä tähän merkilliseen lakiin, tulee raporttini ^{siitä}/vasta nyt. Laki on kuitenkin siksi mielenkiintoinen, että sitä vieläkin kannattaa selostaa - ei sen tähden että se meille kelpaisi esimerkiksi, mutta todistuksena siitä, kuinka nykyiset vallassaolijat uskovat voivansa käyttää valtaansa pulmallisempienkin kysymysten ratkaisemiseen. Toista vuosisataa, voipa ehkä sanoa vuosisatoja kestänyt taistelu pääoman ja työvoiman välillä saateksaan loppumaan 23 artiklalla.

Perusajatus, johon laki nojaa ei ole uusi: työselkkaukset koskevat ei ainoastaan työnantajia ja työntekijöitä, vaan koko yhteiskuntaa, jolla sen tähden tulee olla oikeus estää niiden puhkeamista tai pian saattaa ne loppuun. Niinikään ei ole uusi ajatus että tämän saavuttamiseksi turvaututaan pakkotuomioon. Niinhän on tehty esim. Norjassa ja Australiassa. Uusi on sitä vastoin se häikäilemätön tapa, jolla päämäärä aiotaan saavuttaa.

Laki määrää, että kollektiivisopimuksia voi ^{v/}

vat tehdä työnantajain ja työntekijäin yhdistykset, jotka ovat saaneet laillisen tunnustuksen. Ne ovat juriidisia henkilöitä, voivat omistaa omaisuutta j.n.e. Näitä voi olla kussakin piirissä kutakin ammattia varten vain yksi työnantajien ja yksi työntekijäin tai myös yksi yhteinen (!). Paitsi näitä voi olla muitakin ammattiyhdistyksiä, mutta ne eivät ole juriidisia henkilöitä, joten niiden merkitys on mitätön.

Saadakseen laillisen tunnustuksen tulee työnantaja - yhdistykseen kuuluvilla työnantajilla olla palveluksessaan vähintään kymmenes osa piirin ammattiin kuuluvista työntekijöistä ja samoin työntekijäin ammattiyhdistykseen kuulua kymmenes osa työntekijöistä. Lisäksi on säädetty, että yhdistysten tulee huolehtia paitsi jäsentensä taloudellisista eduista myös heidän valistamisesta ja moraalista ja kansallisesta kasvatuksesta (educazione morale e nazionale), sekä että johtavat henkilöt antavat takeita kyvystä, hyvästä moraalista ja varmasta kansallisesta uskosta (di capacità, di moralità, di sicura fede nazionale). Lisätäänpä selvyuden vuoksi eräässä myöhemmässä artiklassa, että jäseneksi pääsemisen ehtona on hyvä poliittinen käytös (la buona condotta politica, dal punto di vista nazionale).

Lyhyesti sanoen siis: ainoastaan fascistiset yhdistykset voivat saada laillisen tunnustuksen!

Nämät fascistiset yhdistykset edustavat laillisesti kaikkia piirin ammattiin kuuluvia työnantajia ja työntekijöitä, huolimatta siitä kuuluvatko yhdistykseen vaiko ei. Työnantajien yhdistyksillä on ^{oikeus/} ~~oikeus~~ kantaa vuosimaksuna työnantajilta työntekijää kohti korkeintaan yhden päivän palkan, huolimatta siitä kuulunko työnantaja yhdistykseen vaiko ei. Samoin työntekijäin yhdistykset saavat kultakin piirin ammattiin kuululta työntekijältä kantaa korkeintaan yhden päivän palkan, siihen katsomatta onko työntekijä yhdistyksen jäsen vaiko ei.

Yhdistys, jolla on yhteyttä jonkun kansainvälisen järjestön kanssa, ei voi tulla laillisesti tunnustetuksi.

Yhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit eivät voi astua toimiinsa ellei, kun on kysymys suuremmista piireistä, asianomainen ministeri yksissä neuvoin sisäasiainministerin kanssa ole hyväksynyt vaaleja tai, kun on kysymys pienemmistä piireistä, ellei sitä ole tehnyt prefekti. Hyväksyminen voidaan peruuttaa milloin tahansa. Niinikään voivat yhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit yhdistyksistä eroittaa ne jäsenet, jotka moraalisesti tai poliittisesti käyttäytyvät arvottomasti (gli indegni per condotta morale e politica).

Samat virkamiehet, joiden tulee hyväksyä puheenjohtajien ja sihteerien vaalit, voivat eroittaa yhdistysten johtokunnat ja korkeimpain vuodeksi määrätä kaiken päättämävallan yhdistyksen puheenjohtajalle tai sihteerille tai, jos muistutukset yhdistyksen toimintaa vastaan ovat vakavaa laatua, määrätä eri komissaarin hoitamaan yhdistyksen asioita.

Asianomainen ministeri yhteisymmärryksessä sisäasiainministerin kanssa voi peruuttaa yhdistykselle annetun laillisen tunnustuksen.

Laillista tunnustamista eivät voi saada valtion, maakuntien tai kuntien virkailijoiden ammattiyhdistykset. Kiellettyjä, kovien rangaistusten uhalla, ovat sotilaiden sekä sisä-, ulkoasiain- ja siirtomaaministeriöiden alaisten virkailijain yhdistykset.

Joukkotyösopimukset sitovat, kuten ennen on mainittu, kaikkia piirin ammattiin kuuluvia työnantajia ja työntekijöitä. Jos niiden soveltamisesta syntyy erimielisyyttä, on asia sovinto-oikeuden ratkaistava. Sovinto-oikeus ei lain mukaan,

kuten eräissä muissa maissa, ole varta vasten määrätty oikeus, vaan toimivat sellaisina Italian kuusitoista apellioikeutta, joihin tällaisia kysymyksiä käsiteltäessä kutsutaan asiantuntijoita. Paitsi voimassa olevien sopimusten tutkintaa koskevilla asioilla on apellioikeuteen vetoaminen pakollista, kun on kysymys maanviljelystyönantajien ja maanviljelystyöntekijöiden erimielisyyksistä ja yleishyödyllisistä yrityksistä (imprese esercenti servizi pubblici o di pubblica necessità e i loro dipendenti). Muilla aloilla on vetoaminen vapaaehtoisena, kun on kysymys uusien sopimusten aikaansaaminen, jolloin apellioikeus käsittelee asiaa vain jos molemmat puoleksi ovat antaneet suostumuksensa. Mutta jos molemmat puolet kerran ovat suostuneet, että oikeus käsittelee asiaa, on sen tuomio pakollinen.

Kun on kysymys jo voimassa olevien sopimusten sovelluttamisesta, tuomitsee apellioikeus lakimääräysten mukaan. Jos taas on kysymys uusista sopimuksista, tuomitaan sen mukaan, mitä pidetään kohtuullisena (secondo equità).

Työsulut ja lakot ovat kiellettyjä kaikissa niissä tapauksissa, joissa vetoaminen apellioikeuteen on pakollinen, sekä niissä, joissa molemmat puolet ovat suostuneet siihen, että apellioikeus ratkaisee asian. Jos tällaisissa tapauksissa työnantaja saadakseen aikaan muutoksia työsopimukseen lopettaa työn liikkeessään tuomitaan hänet sakkoon, joka voi vaihdella 10.000 liirasta 100.000 liiraan. Jos samalla tapauksissa vähintään kolme työntekijää jättää työn rangaistaan he sakoilla, jotka voivat vaihdella 100 liirasta 1.000 liiraan. Jos useampi työntekijä ottaa osaa lakkoon, rangaistaan johtajat vähintään yhden vuoden ja korkeintaan

ja korkeintaan kahden vuoden vankeudella. Jos valtion, yleisten tai yleishyödyllisten laitosten palveluksessa olevat ryhtyvät laksoon, rangaistaan ne vielä kovemmin.

Kerrotaan, että pääministeri aluksi oli ~~XXXX~~ vastustanut tätä lakia. Ja kieltämätöntähän on, että se työnantajilta ja työntekijöiltä riistää kaiken vapauden ja antaa hallitukselle täydellisen määräämisvallan. Kuinka ja kuinka kauan sitä voidaan soveluttaa, riippuu luonnollisesti siitä, kuinka kauan fascistijärjestelmä nykyisessä muodossaan on voimassa.

Roma, 10 p:nä helmik. 1926.

Roy Meslin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

Ministeri Thesleffin raportti no 3.

Roma.

15/3 1926.

Légation de Finlande

Roma, 15 p:nä helmik. 1926.

N:o 127.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 4/320 Sal. E. 12 26.		
28/2-26	12	LHL.
KYTIMÄ	OSASTO	ASIA
5.	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavinmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 3, jonka otsikkona on:

Yleissilmäys Italian poliittisiin oloihin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakautus.

Rolf Thuley

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

№ 4/320 Sal. D. 1926.

23/2-26.	le	Litt.
5.	OSASTO C10.	ASIA

R A P O R T T I N:o 3.

Yleissilmäys
Italian poliit-
tisiin oloihin.

Toimiessani täällä olen yhä uudelleen ja uudelleen tullut ajatelleeksi Venäjän oloja, entisen ja nykyisen. Uskon m.m., että varsinkin ne vaikeudet, jotka täällä kohtaavat diplomaattia hänen työssään, ovat samaa laatua kuin Venäjällä. Painovapautta ei ole nimeksikään, ihmiset eivät uskalla puhua politiikasta, välttävät mainita Mussolinin nimeäkin. Venäjän oloja muistuttavat myös ne salapoliisit, joita vilisee, kun astuu sisään ulkoministeriön portista. Ne kuitenkin eivät ainakaan suoranaisesti vaikeuta diplomaattih työtä. Sitä vastoin on sitä suuressa määrin haitannut leskikuningattaren kuolema, syystä että seuraelämä on hiljais- ta ja ettei voi tehdä tuttavuuksia. Varovaisinta olisi sen tähden olla kirjoittamatta yleispoliittista raporttia, mutta koska täältä pitkiin aikoihin on kirjoitettu varsin vähän, koetan kuitenkin luoda yleissilmäyksen, senkin uhalla, että ehkä erehdyn.

S i s ä p o l i t i i k k a.

Niinkuin, kun oli tai on kysymys Venäjästä, entisestä ja nykyisestä, tulee täälläkin ehdottomasti kysyneeksi: Kuanko voi kestää, tulevatko fascistit vielä pitkiä aikoina määräämään Italian oloista?

Fascianin valtaantumisen edellytyksenä oli yleinen

väsymys: oltiin kyllästyneitä sotaan, oltiin kyllästyneitä lakkoihin ja oltiinpa kyllästyneitä politiikkaan. Luovuttiin mielellään yleisestä toiminnasta, kunhan saatiin elää rauhassa. Mutta väsymys hän on ohimenevää laatua, ja jos fascianivalta edelleen ainoastaan perustuisi väsymykseen, niin epäilemättä voitaisiin ennustaa, että siitä ei-kaukaisessa tulevaisuudessa tulisi loppu. Ja ilmeisesti on jo paljon tyytymättömiä ja kasvaa heidän lukunsa.

Mutta ne eivät voi toimia, eivätkä uskalla. Siitä on pitänyt ja pitää fascistihallitus huolta. Sillä on käytettävänänsä so-
taväki, jonka päällystössä on tehty tarkoituksenmukaisia muutoksia. Samoin mitä siviilivirkamiehiin tulee, ei ainoastaan sellaisiin, jotka niinkuin esim. sisäasiainministeriönvirkamiehet ovat tekemisissä järjestyksen ylläpitämisen kanssa, vaan myös melkein kaikkiin muihinkin virkamiehiin nähden. Niin on esim. ulkoasiainministeriössä 183 virkamiehestä 115 nimitetty fascistihallituksen aikana. Ja tulevaisuuden varalta on myös huolehdittu siitä, että nuorison kasvatus olisi oikeissa käsissä: hyvin monen yliopiston rehtorin on täytynyt erota.

Edelleen on parlamentin merkitys saatettu mitättömäksi. Vaalilain muuttamisen ja muitten toimenpiteiden kautta on saatu aikaan että edustajakamarissa on suuri fascistinen enemmistö, ja varmuuden vuoksi on säädetty laki, jonka mukaan edustajakamari ei saa ottaa käsiteltäväkseen mitään kysymystä ilman pääministerin suostumusta. E-päluottamislauseetta ei siis voida antaa. Ilmeisesti menetteli myös edustajakamarin oppositiosi vähemmän harkitusti, kun se Matteottin murhan jälkeen kieltäytyi ottamasta osaa kamarin työhön. Kun eräät oppositiosionin kuuluvat myöhemmin ovat saapuneet kamarin istuntoihin, on heitä niin pahoinpidelty, että heidän on täytynyt jättää sali ja kääntä lääkärin puoleen. Oppositiosionia kamarissa edustaa nyt vain, paitsi eräitä vanhoja liberaaleja, pari kommunistia, joita ei pidetä yhtä vaarallisina kuin sosialisteja ja radikaaleja.

Hallituksenvastaisen toiminnan estämiseksi on myös laadittu uusia lakeja, esim. säädetty kovia rangaistuksia hallituksen päämiehen loukkaamisesta. Ja jotta propagandaa ei tehtäisi ulkomailla, on säädetty, että henkilö, joka sellaista harjoittaa, menettää sekä kansalaisoikeutensa että omaisuutensa.

Vapaudesta sanan tavallisessa merkityksessä ei siis ole puhettakaan.

Kun itseltään kysyy, voiko tämä jatkua, tulee ehdottomasti ajatelleeksi, että italialaiset/ovat eläneet olosuhteissa, joille despotia on antanut leimansa. Bourbonit Neapélissa, dogit Veneziassa. Ehkä he nytkin kauan voivat tyytyä nykyiseen despotiaan? Ja epäilemättä pyydetty suurelta osalta Italian kansaa, ehkä n. 90 %:lta, poliittinen ymmärrys. He ovat poliittisesti välinpitämättömiä ja ovat tyytyväisiä, kunhan vaan saavat syödä makarooninsa. He eivät helposti nouse vastarintaan, ellei nälkä heitä saa raivostumaan.

Kun kansa ennen Italian vapausotien aikana on noussut vastarintaan, ei se sitä ole tehnyt periaatteen vuoksi, vaan kokountuen jonkun jumaloiman sankarin ympärille. Niin syntyneitä vastarintaa voisi vieläkin ajatella edellyttäen, että johtaja voisi esiintyä ja vaikuttaa. Mutta epäilystä ei ole siitä, että nykyiset vallassaolijat hänen esiintymisestään tekisivät lopun jo ihan alussa.

Pidän näin ollen luultavana, ettei fasciamia pitkin aikoihin uhkaa vaara ulkoapäin, vaan että jos muutos tulee tapahtumaan, se johtuu puolueen sisäisistä oloista. Toistaiseksi on Mussolini ollut taitava siinä, että hän on voinut ajoissa vapautua epämukavista työtovereista, mutta viime aikoina väitetään työtoverien joskus saaneen hänet menemään pidemmälle kuin olisi tahtonut. Kuitenkaan ei hänen valtansa puolueessa ole horjuva. Tosin lienee tosiaasia, että hänen ja puolueen häikäilemättömän pääsihteerin Farinaccin välit ovat käyneet huonoiksi, mutta epäilemättä on Farinaccin väistyttävä, jos välit enemmän kärjistyvät.

Yhdessä tapauksessa voisi vaara käsitykseni mukaan kuitenkin kohdata fascistihallitusta ulkoapäin: että se tekisi jonkun hyvin suuren tyhmyyden, joka aiheuttaisi nöyryytyksen Italiialle.

Sisäinen vaara on Mussolinin terveydentila. Väitetään että hän potee vaarallista syöpää, ja epäilemättä hän on sairas. Kun viimein hänet näin, voin todeta, kuinka hänen ulkomuotonsa oli muuttunut siitä kuin näin hänet ensimmäisen kerran viime lokakuussa. Tiedot siitä, tuleeko leikkaus kysymykseen, ovat erilaisia. Toisten mukaan toimitetaan leikkaus tänä talvena, toisten mukaan eivät lääkärit uskalla leikkausta toimittaa. Mussolini itse kuuluu olevan sitä vastaan, koska pitkänä sairaalassa oloaikana ehkä voitaisiin huomata, että Italia voi tulla toimeen ilman häntä.

Jos leikkauksesta tulee tosi, on suunniteltu, että koko valta keskitetään triumviraatille, johon tulevat kuulumaan yleisesikunnan päällikkö Badoglio, sisäasiainministeri Federzoni ja joko oikeusministeri Rocco tai rahaministeri Volpi, kaikki verrattain maltillisia miehiä.

Voi liioittelematta sanoa, että kaikki Italiassa nykyään on keskitetty valtion valtaan, ja että lainsäätävävaltakin on hallituksella. Koska hallituksessa kaikki valta taas on pääministerillä - kun joku ministereistä on pitänyt kiinni kannastaan, on hänet syrjäytetty - riippuu kaikki yhdestä miehestä ja hänen hengestään. Jos näin ollen Mussolini lähitulevaisuudessa poistuisi näyttämöltä, niin voinee pitää varmana, että asema muuttuisi varsin vaikeaksi. Mutta millaiseksi se muuttuisi, sitä tuskin kukaan nyt ottaisi ennuataakseen.

U l k o p o l i t i i k k a .

Jos sisäpoliittiset olot monessa suhteessa muistuttavat Venäjän oloja, niin johtuu toiselta puolen keisariajan Saksa mieleen, kun ajattelee niitä demografisia ja taloudellisia oloja, jotka mää-

räävät Italian ulkopolitiikan.

Italiassa on nyt n. 42 miljoonaa asukasta elikä lähes 130 neliökilometrillä ja asukasluku on viime vuosina kasvanut noin 1/2 miljoonaa vuodessa. On siis jo varsin ahdasta ja käy yhä ahtaammaksi. Tämä ahtaute on sitä tuntuvasmpi, kun Italia niin huomattavassa määrässä on maanviljelysmaa, kun huomattava osa pinta-alaa on vuoria ja vedenpuutetta kärsiviä maita ja kun teollisuuden kehittymismahdollisuudet ovat paljoo pienemmät kuin Saksassa sen tähden että on niin vähän raaka-aineita. Kivihiiliä ja rautaa ei ole ollenkaan. Näin ollen on siirtolaisuus Italiassa jo kauan ollut hyvin suuri ja on edelleen. Ja koska siirtomaita on varsin vähän ja ne, jotka Italiassa on, ovat vähänarvoisia ja vähän sopivia suuremmalle siirtolaisasutukselle, on siirtolaisten ollut pakko lähteä muihin maihin. Että pääsy niihin on entistä vaikeampi, ei helppoita asemaa.

Oltuaan sodassa voittajien puolella, oli Italia toivonut rauhanteoissa saavansa etuja, jotka sen taloudellista asemaa olisivat helpoittaneet. Niitä se ei saavuttanut.

Kun Lloyd George uudenvuoden aikaan oli Neapelissa, kysyi eräs Daily News'in toimittaja, mitä hän arveli Italian imperialisista ja mitä sen tuloksena tulee olemaan. Hän vastasi: on yhtä mahdotonta vastata sellaiseen kysymykseen kuin tietää, milloin Vesuvius rupeaa toimimaan ja minne laava menee. Nämät sanat ovat mielestäni hyvin kuvaavia Italian koko ulkopolitiikalle. Edeltäpäin on mahdotonta tietää, milloin se muuttuu aktiiviseksi ja minnepäin se kulloinkin suhtautuu.

Kun tulin tänne kaksi ja puoli kuukautta sitten, teki minun ulkopolitiikkaan nähden ehkä syvimmän vaikutuksen Italian suhtautuminen Saksaan. Se näytti suorastaan ystävälliseltä, kun taas voi sanoa, että Ranskaan suhtauduttiin vihamielisesti. Kun Mussolini lokakuun viimeisinä päivinä oli pitänyt puheen Milanossa, oli se sitä lausua, että kuulijat rupesivat huutamaan: à Parigi, à Paris -

gi (Pariisiin), johon Mussolini oli vastannut: ei vielä (tätä ei päätetty sanomalehtiin). Rauhanteoissa petetyt toiveet antoivat leimansa ulkopolitiikalle, etupäässä Ranskaa, mutta myös Englantia moitittiin siitä, ettei Italia ollut saanut siirtomaita.

Ja sen jälkeen on kaikki muuttanut.

Kun vähää ennen joulua tapasin Itävallan tšekäläisen lähettilään, oli hän hyvin huolissaan sen johdosta, että Itävallan lehdisperätön/ oli ollut/uutinen, että Italian hallitus oli kieltänyt joulukuun sian pitämisen Etelä-Tyrolissa. Hän arveli, ettei siitä tulisi hyvää. Ja kun myös oli väitetty, että Mussolini oli määrännyt ~~alle~~ Bolzanon, ent. Bozenin, torilla olevan Walter von del Vogelweiden patseen muutettavaksi pois - sekin perätöntä - oli mieliala molemmissa maissa jo muutsumaisillaan. Sitten kärjistyi asema, kun Saksassa ruvettiin puhumaan Italiasta tuotujen tavaroiden boikottauksesta ja kehoittamaan turisteja olemaan matkustamatta Italiaan. Polemiikki jatkui, ja vihdoin piti Bayerin pääministeri Held tunnetun puheensa, johon Mussolini vastasi tämän kuun 6 päivänä edustajakamarissa pitämässä puheessa, joka ollakseen pääministerin pitämä puhe lienee ainutlaatuisen. Liitteenä I lähetän puheen ranskankielisen käännöksen, huomauttaen etteivät - mikäli väitetään - sanomalehdet saaneet julkaista puhetta sellaisena kun se pidettiin, vaan siivommassa muodossa.

Kun Mussolinin piti pitää tämä puhe, olivat ulkoministeriön korkeat virkamiehet vastineet, että hän sen edeltäpäin kirjoittaisi. Suuttuneena oli Mussolini - tämä tapahtui 6 p:n aamuna - lähtenyt ministeriöstä eikä sinne palannut ennenkuin iltapäivällä lähti edustajakamariin. Tämä kai osaksi selittää, että puheesta tuli sellainen kun tuli ja varsinkin että hän tuli lausuneeksi olevan mahdollista että Italian lippu ehkä vietäisiin Brennerin tuolle puolen. - Ministeriön korkeimmat virkamiehet lienevätkin varsin huolestuneji-

ta puheen johdosta.

Stremannin puheeseen vastasi Mussolini senaatissa, edustajakamarin ei enää ollessa koolla. Tällä kertaa luki hän joka sanan paperista, tarkoin alleviivaten, mutta ilman suuria käsiliikkeitä. Puhe ei ainakaan minuun tehnyt voimakasta vaikutusta, mutta imostuivat senaattorit niin, että moneen kertaan keskeyttivät puhujan käten tapuksilla. Puheen (Liite II) tärkein osa oli epäilemättä se, jossa Mussolini kategorisesti selitti, ettei Italia tulisi kärsimään minäkäänlaista sekoittumista Etelä-Tyrolin, elikä niinkuin sen nimi nyt on Alto Adigen, asioihin. Kansainliitolla siellä ei mitään tekemistä.

Vähitellen kai keskustelu Etelä-Tyrolin saksalaisista, joiden kohtelusta epäilemättä Saksan lehdet voisivat kirjoittaa ihan riittävästi ilman että niiden tarvitsee levittää perättömiä huhuja, saa toisen sävyn, eikä ole mahdotonta, että Italia parin kuukauden kuluttua taas suhtautuu Saksaan ihan toisella tavalla. Mutta epäilemättä lienee että, jos Saksa asiassa kääntyy Kansainliiton puoleen, se täällä aiheuttaa uusia purkauksia - ja saattaa Kansainliiton varsin vaikeaan asemaan.

Niinkuin jo huomautin, aiheuttivat rauhanteoissa petetyt toiveet, että Italia on suhtautunut miltei vihamielisesti entisiin liittolaisiinsa, etenkin Ranskaan. Tällä hetkellä on Ranska Saksan tähden unohdettu, ja Amerikan ja Englannin kanssa tehdyt sopimukset sotaveloista ovat huomattavasti vaikuttaneet mielialaan mitä näihin maihin tulee.

Että Italia sai hyvät ehdot, johtuneet osaksi siitä, että täällä vakavasti oli ajateltu selittää, ettei ollut kysymys veloista vaan sota-avustuksista, joita ei ollenkaan maksettaisi takaisin. Yleensä näyttää täällä oltavan tyytyväisiä näihin sopimuksiin. Kuitenkin tulee maksujen suorittaminen tuntumaan raskaalta, sillä n. 1 mil-

Jardi liiraa vuodessa ei Italialle ole mikään pieni summa. Kun eräs henkilö sitä oli huomauttanut Mussolinille, oli hän vastannut, että hän aikoi maksaa viitenä ensimmäisenä vuotena, mutta sen jälkeen ei enää.

Italian ja Venäjän suhteista ei täällä nykyään paljoa puhuta. Epäilemätöntä on kuitenkin, että Italia taloudellisista syistä pitää hyvien välien ylläpitämistä Venäjän kanssa varsin tärkeänä. Italia tarvitsee kivihiiliä, paloöljyä ja viljaa, ja se toivoo niitä saavansa Mustanmeren seuduilta, samoin kuin se myös toivoo voivansa myydä tuotteitaan sinne. Toistaiseksi ei paljoa ole ostettu eikä myyty, ja minusta lähinnä tuntuu siltä - mutta ehkä erehdyn - että Italia pitää Venäjää reservinä, josta tuotteita voidaan saada, jos muiden maiden kanssa joudutaan vaikeuksiin.

Italian orientti - politiikasta ei minulla toistaiseksi ole niin tarkkoja tietoja, että siitä kirjoittaisin. Tahdon vain mainita, etten toistaiseksi ole päässyt selville siitä, että olisi perää huhuissa, joiden mukaan Italia sopiessaan sotaveloista Englannin kanssa, olisi tehnyt myönnytyksiä politiikkaansa nähden lähimmässä orientissa.

Roma, 15 p:nä helmik. 1926.

Raf Thelley

LA RÉPONSE ITALIENNE AUX CALOMNIES

Le monument de Cesare Battisti se dressera sur des débris d'édifices qui devaient servir au monument de la paix

Les fortes déclarations de Benito Mussolini sur la campagne pangermaniste contre l'Italie ont fait vibrer le pays d'enthousiasme et de joie à la pensée que le chef de son gouvernement sait si puissamment le faire respecter.

Ces déclarations sont destinées également à être profondément méditées dans d'autres capitales. Elles marquent, en effet, une nouvelle méthode diplomatique, la méthode fasciste, méthode ni présomptueuse, ni arrogante, puisqu'elle ne fait que remettre au point l'absurde prétention des autres; mais méthode nette et franche qui répond à un profond désir de paix puisqu'elle met un peuple — qui peut-être un ami — en garde avant qu'il soit trop tard.

L'Italie fasciste n'est aucunement agressive, mais elle est châouilleuse au plus haut point de son honneur. Elle est aussi parfaitement consciente de sa force.

Sans peur et sans reproche, elle affronte l'avenir!

Les déclarations de Mussolini

Honorables collègues, L'interrogation présentée par M. Farinacci et par d'autres camarades dans cette assemblée, me permet de faire immédiatement des déclarations très précises, déclarations que je n'aurais pu renvoyer à la reprise des travaux parlementaires qui ne pourra s'effectuer que dans la seconde quinzaine d'avril.

Vous comprenez que je ne parle pas seulement à vous, que je ne parle pas pour polémiquer avec le chef du gouvernement bavarois, mais que je parle pour éclairer les idées à ceux qui s'obstinent à les avoir confuses, et je parle parce que je pense que — comme pour les relations entre les individus — ainsi dans les relations entre les peuples — il est toujours préférable de parler nettement et en temps voulu, comme l'exige le style fasciste.

Le gouvernement fasciste, pendant trois ans, a fait une politique très modérée à l'égard de l'Allemagne et ne n'est jamais acharné sur ce peuple atteint par la défaite. Il s'est opposé à des mesures d'extrême rigueur. Les Allemands les plus impartiaux l'ont reconnu autrefois.

L'an dernier, après de longs pourparlers, nous avons conclu avec l'Allemagne un traité de commerce, le premier que cette nation concluait à l'expiration de ses clauses douanières du traité de Versailles.

Un tissu de mensonges

C'est précisément après les accords de Locarno et après le traité de commerce que, en Allemagne, à l'improviste, comme répondant à un mot d'ordre, s'est déchaînée une campagne anti-italienne, néfaste et ridicule. (Approbations) néfaste parce qu'elle fait partie d'un tissu de mensonges évidents. (Approbations) ridicule parce que l'on croyait impressionner cette jeune et orgueilleuse Italie fasciste qui ne s'impressionne de rien. (Vives approbations prolongées).

On a menti quand on a parlé d'un déplacement du monument à Walter... Nous sommes respectueux de la poésie même quand elle est médiocre, (rires), mais nous ne pouvons accep-

d'élever les arbres de Noël traditionnels. Cela aussi était un mensonge stupide et ridicule et cette prohibition n'avait jamais passé dans les fameuses salles d'attente de mon cerveau. (Rires).

En parlant clairement et insolemment nous servons la cause de la paix

Devant cette succession de sentiments qui — comme je vous l'ai montré — partaient de mensonges et se nourrissaient de mensonges, on a parlé de boycotter les marchandises italiennes. On a parlé aussi de boycotter le tourisme en Italie.

Parlons une fois pour toutes de ce tourisme. Nous sommes un peuple éminemment hospitalier. Cela provient de notre antique civilisation millénaire.

Nous sommes hospitaliers et nous entendons le rester, même lorsque l'on abuse de cette hospitalité, même lorsque l'on apporte dans nos admirables villes un folklore primitif et quelquefois indigne, (approbations), quand on vit dans des habitements primitifs et de sauvages des hommes et des femmes défilent et se promènent sur les marbres de nos merveilleux palais, de nos basiliques sacrées et monumentales.

Mais qu'on ne s'illusionne pas de prendre l'Italie par le boycotage du tourisme! (Approbations). L'Italie vit de bien d'autres choses et a de bien d'autres énergies et la plupart de ceux qui viennent en Italie ne nous font pas de cadeaux, mais viennent faire des économies! (Approbations).

Quoi qu'il en soit, même à propos du boycotage, je dois déclarer que si demain le boycotage devenait pratique et concret et avait la tolérance tacite des autorités responsables, nous répondrions par un boycotage au carré et à d'éventuelles représailles nous répondrions par des représailles au cube. (Vifs et prolongés applaudissements).

Nous sommes si insolents et si explicites — nous croyons en parlant clairement servir magnifiquement la cause de la vérité, de la civilisation et de la paix — que nous supprimons un peu la vieille formule et nous disons que, quelquefois, il faut payer avec deux yeux la perte d'un œil et avec toute la mâchoire la perte d'une dent. (Approbations). Quelqu'un pensait que, après les protestations des consuls de tous les pays résidant à Venise, et après les protestations de nombreux citoyens allemands qui sont en Italie tranquillement à jour de leurs commerces pacifiques, tout cela devait finir. Il n'en a pas été ainsi.

Il n'a jamais existé une question du Sud-Tyrol allemand

Nous sommes arrivés, au contraire, au discours prononcé hier par M. Held en plein Landtag bavarois.

Après avoir fait appel — encore une fois — à cet esprit de Locarno qui, à force d'en parler, deviendra une chose molle et évanescence, insupportable même, (rires), comme toutes les choses habituelles, hypocrites, (rires), le chef de Gouvernement bavarois a dit:

Nous devons tout faire pour mitiger la situation dans le Tyrol du Sud et ce qui est capable de donner

la langue tchèque dans l'administration de l'Etat et les journaux allemands de Prague et d'autres villes protestent contre la tyrannie de la République tchécoslovaque. Il est nécessaire que je rappelle au peuple italien et au monde civilisé les intentions que les chefs du pangermanisme avaient en cas de victoire des armées allemandes.

Le programme pangermaniste

Ils demandaient, dans l'assemblée de Vipitens qui s'est tenue quelques jours avant notre grande victoire du Piave qui fut le plomb dans l'aile des songes allemands, « en face de l'Italie des frontières naturelles défendant mieux le Trentin et l'Autriche et unissant à celle-ci les vieux territoires comme les treize et sept communes de la province de Vicence: la rectification des frontières avec l'extension de l'Autriche au-delà de la vallée de l'Adda et de l'Oglio jusqu'aux pentes méridionales du lac de Garde (Dosenzano et Peschiera) et, outre cela, de larges indemnités de guerre, la langue d'Etat allemande, la ligne de conduite de l'Etat allemand, le refus de créer des Etats allogènes tant au nord qu'au sud, l'unité et l'indivisibilité de territoires de Kufstein jusqu'à l'écluse de Vérone, le refus catégorique de toute autonomie du Trentin italien; la complète transformation des écoles dans le territoire italien en introduisant l'enseignement de la langue allemande dans toutes les écoles, la lutte inexorable contre l'irredentisme italien, d'un côté en protégeant et en favorisant les allemands, d'un autre côté en exploitant tous les éléments irrédentistes jusqu'à ce que le Trentin italien redevienne finalement et entièrement autrichien; aucune amnistie ni retour possible aux transfuges italiens, confiscation de leurs biens, emploi de ces biens pour réparer les dommages de guerre et spécialement pour pourvoir au sort des soldats du Tyrol fidèles à l'Etat ».

Telles étaient les intentions de ceux qui protestent aujourd'hui!

Ils ignorent l'Italie qui a 42 millions d'habitants

Je crois qu'à la base de cette campagne il y a un phénomène d'ignorance, (bien), je crois que de nombreux allemands ne nous connaissent pas encore; ils en sont restés évidemment — et cela s'explique parce que les évolutions morales des peuples sont nécessairement lentes — ils en sont restés évidemment à l'Italie d'il y a vingt ou trente ans. Ils ignorent l'Italie qui a 42 millions d'habitants dans son étroite péninsule et, avec 9 ou 10 millions à l'étranger, porte sa masse démographique à 52 millions d'âmes. Ils ignorent surtout — outre ces données purement statistiques — notre esprit, notre sentiment de dignité, notre force morale et, surtout, l'Italie fasciste. Ils la voient encore comme un épisode politique et pittoresque. Ils n'ont pas encore saisi les forces profondes, les instincts traditionnels qui sont à la base de notre mouvement; en garantissant la vie, en assurant l'avenir.

Ils apprendront! Il faut le souhaiter! Quoi qu'il en soit, je dois déclarer avec une précision absolue que la politique italienne dans le Haut-

de la sévère... peuple allemand... veut bien être... te regardant... levées (rires) de Kultur qui... probations).

Une prise de conscience

Mon Visconti... comme une prise... et diplomatique... compris par... ce que le... soit pas obli... concrètes, com...

OMNIES PANGERMANISTES

dressera à Bolzano su ument de la victoire o

sévère équité. Nous disons au
allemand: le peuple fasciste
bien être aussi ton ami, mais en
gardant en face, avec tes mains
(rives) sans présomption imbue
l'air qui a fait son temps. (Ap-
plaudissements).

prise de position politique et diplomatique

Un Discours doit être considéré
comme une prise de position politique
et diplomatique. Je souhaite qu'il soit
fait par qui de droit de façon à
ce que le Gouvernement italien ne
soit pas obligé de donner des réponses
vagues, comme il le ferait si demain

le Gouvernement allemand prenait la
responsabilité directe de ce qui s'est
produit et de ce qui pourrait se pro-
duire en Allemagne. (Vifs applaudis-
sements).

Honorables collègues,

L'autre jour un journal fasciste, un
de ces journaux de la province fascis-
te que je lis très attentivement, im-
primait, sur six colonnes, ce titre:
« L'Italie fasciste n'abaissera jamais
le drapeau sur le Brennero ». J'ai
envoyé le journal au directeur avec
cette rectification: « L'Italie fasciste
peut si c'est nécessaire, porter son
tricolore au-delà, l'abaisser jamais! ».
(Ovation indescriptible).

Allemagne un traité de commerce, le premier que cette nation concluait à l'expiration de ses clauses douanières du traité de Versailles.

Un tissu de mensonges

C'est précisément après les accords de Locarno et après le traité de commerce que, en Allemagne, à l'improviste, comme répondant à un mot d'ordre, s'est déclanchée une campagne anti-italienne, néfaste et ridicule: (approbations) néfaste parce qu'elle fait partie d'un tissu de mensonges évidents: (approbations) ridicule parce que l'on croyait impressionner cette jeune et orgueilleuse Italie fasciste qui ne s'impressionne de rien. (Vives approbations prolongées).

On a menti quand on a parlé d'un déplacement du monument à Walter qui surgit sur une des places de Bolzano. Nous sommes respectueux de la poésie même quand elle est médiocre, (rires), mais nous ne pouvons accepter l'antithèse Walter et Dante qui équivaldrait à établir une possibilité de comparaison: entre le Pincio et l'Himalaya (rires). Nous laisserons intacte la statue de ce vieux troupier allemand, mais très probablement, sur une place de Bolzano, par souscription du peuple italien (approbations), sur les fondements mêmes où devait surgir le monument de la victoire allemande, nous érigerons un monument à Cesare Battisti (Vifs applaudissements unanimes. La Chambre debout applaudit longuement. Les tribunes s'associent aux applaudissements) et aux autres martyrs qui, avec leur sang et leur sacrifice, ont écrit pour le Haut-Adige la parole définitive de notre histoire.

On a inventé l'incendie d'un monument dédié à l'impératrice Elisabeth à Bressanone. On a longuement parlé de concentrations et d'expéditions fascistes. Puis dans les journaux allemands ont été publiés d'horripilants récits de violences contre des touristes allemands et dont je n'ai eu que deux indications en retard de quatre mois. On a parlé encore d'excuses que le Gouvernement italien aurait faites à l'ambassade d'Allemagne à Rome à la suite des manifestations d'étudiants, et c'est un mensonge ridicule. Si tout cela suffisait à démontrer ce que les allemands appellent *Stimmung* (intonation) ne réussissait pas à chatouiller la « *Gemütslichkeit* » (c'est-à-dire une certaine sentimentalité à demi-matérialiste, à demi-pleureuse (rires) et alors on a inventé la prohibition que le tyran Mussolini aurait faite aux dépens des allemands du Haut-Adige,

sait que, après les protestations des consuls de tous les pays résidant à Venise, et après les protestations de nombreux citoyens allemands qui sont en Italie tranquillement à jour de leurs commerces pacifiques, tout cela devait finir. Il n'en a pas été ainsi.

Il n'a jamais existé une question du Sud-Tyrol allemand

Nous sommes arrivés, au contraire, au discours prononcé hier par M. Held en plein Landstag bavarois.

Après avoir fait appel — encore une fois — à cet esprit de Locarno qui, à force d'en parler, deviendra une chose molle et évanescence, insupportable même, (rires), comme toutes les choses habituelles, hypocrites, (rires), le chef du Gouvernement bavarois a dit:

« Nous devons tout faire pour mitiger la situation dans le Tyrol du Sud et ce qui est capable de donner la liberté aux allemands du Haut-Adige. Même, en étant à ce poste, je dois élever la plus sévère protestation contre les violences brutales dans le Sud-Tyrol ».

Je déclare que ce discours est simplement inouï! Inouï au point de vue diplomatique, parce qu'il n'a jamais existé — même avant la guerre — une question du Sud-Tyrol germanique; en second lieu la question du Haut Trentin a été réglée par les Traités de paix et par le Traité de paix que nous avons conclu à Saint-Germain avec l'Autriche.

Il est inouï de parler de violences et d'brutalités accomplies par le Gouvernement fasciste dans le Haut-Adige!

Politique d'italianité

Dans le Haut-Trentin, nous faisons la politique de l'italianité. (Bien). Nous les considérons comme citoyens italiens et nous leur appliquons nos lois. Si nous ne faisons pas cela nous aurions aux frontières un Etat dans l'Etat! Je dirai davantage: Le Gouvernement fasciste dans de nombreuses questions est allé au-devant des besoins de ces populations. Je cite la question des emprunts appelés lombardisés.

Tant est que j'aurais dû recevoir une Commission des paysans du Haut-Trentin qui vouldraient m'offrir un signe de leur reconnaissance! Mais ce que l'Italie romaine et latine fait, n'est rien en comparaison de ce que font les autres Etats!

Aujourd'hui même la Tchécoslovaquie applique ses lois pour l'usage de

pas encore: us en sont restés évidemment — et cela s'explique parce que les évolutions morales des peuples sont nécessairement lentes — ils en sont restés évidemment à l'Italie d'il y a vingt ou trente ans. Ils ignorent l'Italie qui a 42 millions d'habitants dans son étroite péninsule et, avec 9 ou 10 millions à l'étranger, porte sa masse démographique à 52 millions d'âmes. Ils ignorent surtout — outre ces données purement statistiques — notre esprit, notre sentiment de dignité, notre force morale et, surtout, l'Italie fasciste. Ils la voient encore comme un épisode politique et pittoresque. Ils n'ont pas encore saisi les forces profondes, les instincts traditionnels qui sont à la base de notre mouvement, en garantissant la vie, en assurant l'avenir.

Ils apprendront! Il faut le souhaiter! Quoi qu'il en soit, je dois déclarer avec une précision absolue que la politique italienne dans le Haut-Adige ne bougera pas d'une ligne. (Très bien).

Nous appliquerons vigoureusement, méthodiquement, obstinément, avec cette méthode, avec cette ténacité froide qui doit être dans le style fasciste, toutes nos lois — celles votées et celles que nous voterons. (Vifs applaudissements).

Nous rendrons cette région italienne, parce qu'elle est italienne, (vifs applaudissements), italienne géographiquement et historiquement. (Très bien).

Frontières intangibles

On peut dire que la frontière du Brennero est marquée par la main de Dieu. (Vifs applaudissements). Les allemands du Haut-Adige ne représentent pas une minorité nationale. Ils représentent une relique ethnique. Ils sont 180 mille alors que dans la seule Tchécoslovaquie dont le groupe d'Etat est représenté par 5 millions de tchèques, il a 3 millions et demi d'allemands. De ces 180 mille, 80 mille, je l'affirme, sont des italiens (approbations) devenus allemands que nous reprendrons en leur faisant retrouver leurs vieux noms italiens dans les actes d'état-civil et qui sont fiers d'appartenir à la grande patrie italienne.

Les autres sont les restes des invasions barbares, (approbations) quand l'Italie, ne pouvant être une puissance par elle-même, était le champ de bataille d'autres puissances d'occident et du nord. Pour ceux-ci également, nous adopterons la politique romaine

réformation que l'Assemblée
ir sa candidature.

de source allemande sûre
mande de l'Allemagne :

entionnés dans la requête don-
ments sur les pourparlers pré-
à l'entrée de l'Allemagne dans

de septembre 1924 déclarait
prêt en principe à entrer dans
ions après la solution de cer-

de décembre 1924 résumait
nissances représentées au Con-
des nations, en relevant que le
e d'être représentée au Conseil
sédération, mais qu'en revanche
obtenues dans le memorandum
de 16 du pacte n'étaient pas
Le point de vue allemand sur
exposé d'une façon très dé-

onseil de la Société des nations
parvint pas à atténuer les ré-
latives à l'art. 16.

demande de juillet 1925, le gou-
h demandait une fois de plus
gions occupées. Les réserves
au cours de la conférence fu-
a note des gouvernements par-
de décembre 1925.

emande fait mention ex-
ments dont il est question plus
r une fois de plus à la Société
de l'entrée de l'Allemagne
et pour relever l'octroi d'un
Conseil à l'Allemagne, pour
sition de cette dernière en ce
participation à des sanctions
exprimer l'avis que le gouver-
ait sien le point de vue défini
m de 1924 au sujet des man-
e la question de la responsa-

Motta disait en 1920

la demande d'admission de
croisons intéressant de re-
roles que M. Motta, conseil-
mier délégué de la Suisse,
mblée de la Société des na-
15 décembre 1920 :

demandé à la conférence de
se dans la Société des nations.
onférence de la paix n'a pas
à ce vœu. Permettez-moi de
franchise et en toute sincérité
pris cette attitude, mais
e l'avons pas partagée.

aurait eu certainement beau-
cultés à entrer dans la Société
ait su dès l'abord que la So-
cité une société universelle. Nous
rd'hui à faire des vœux pour
question de l'Allemagne se po-
inée avec l'esprit de sérénité,
sement qui doit être celui de
ns. Je le souhaite ardemment,
qu'il s'agit d'une question qui
et même l'Europe tout entière,
surtout parce que la question
ité et à la vie même de la

re deux ans, trois ans, peut-
posséder encore cette univer-
société était condamnée à des
s société non-universelle,
e-même le germe d'une lente
ion.

**et la conférence
désarmement**

ient ses exigences

oscou, le 10 février :
t des affaires étrangères de
télégramme du secrétaire
société des nations, sir Eric
visant de la demande faite par
s de voir ajourner la réunion
ion préparatoire du désarme-
le commissariat à présenter

Entre Rome et Berlin

M. Mussolini répond à M. Stresemann

Rome, 10 février.

M. Mussolini a prononcé au Sénat un dis-
cours en réponse à celui de M. Stresemann.
Le chef du gouvernement italien a dit :

Le long et ondoyant discours de M. Stresemann
m'impose l'obligation de répliquer immédiatement.
Cette réplique sera nette et précise comme le dis-
cours que j'ai prononcé samedi passé à la Cham-
bre. Ce discours ne fut pas improvisé, mais pa-
tiemment médité, bien médité, pendant deux mois
d'ignoble vacarme anti-italien. Mon discours n'est
pas rhétorique, au contraire il est extrêmement
anti-rhétorique. Le fait que M. Stresemann a pu
l'interpréter de cette façon démontre une fois de
plus que M. Stresemann et beaucoup d'autres Alle-
mands avec lui ignorent parfaitement le profond
bouleversement spirituel anti-rhétorique survenu
dans la conscience italienne. Mais ce sont des dé-
tails du débat.

La nécessité de son discours

Peu de discours ont eu une répercussion plus
rapide et plus profonde dans l'âme italienne et
dans l'opinion publique européenne que le mien.
Cela démontre que cette parole était nécessaire
pour éclaircir une situation qui se troublait pro-
gressivement et qui aurait pu culminer en des
événements de gravité exceptionnelle. L'éclaircis-
sement est venu, le contraste est historiquement
précis. Le contraste entre le plein droit italien et
la prétention absurde allemande.

*Je confirme dans l'esprit et dans la lettre mon
précédent discours, sans exclure l'allusion finale
au tricolore sur le Brenner que M. Stresemann
peut interpréter comme il voudra, mais que les
Italiens interprètent dans le sens que l'Italie ne
subira jamais les vexations de l'étranger.*

M. Stresemann n'a rien démenti

Du reste, M. Stresemann n'a fait, par son dis-
cours, que confirmer tous les points essentiels du
mien. A-t-il démenti mon affirmation que l'Italie
a appliqué une politique modérée vis-à-vis de l'Al-
lemagne? Non! Car il l'affirme. A-t-il démenti
la campagne de la presse contre l'Italie? Non,
quoiqu'il n'ait pas ajouté que cette campagne de
presse a été organisée par les milieux et les
organes ministériels, où elle trouve hospitalité.

M. Stresemann n'ignore pas que cette campagne
de presse fut organisée et accueillie même dans
des journaux gouvernementaux, tels que la *Tae-
gliche Rundschau*, qui passe à bon droit pour
l'organe officieux du ministre des affaires étran-
gères d'Allemagne. M. Stresemann a-t-il démenti
la campagne tendant à instituer le boycottage com-
mercial et touristique aux dépens de l'Italie? Non.
Or, cette campagne continue et devient même
beaucoup plus aiguë, ainsi qu'il résulte de nouvelles
que j'ai reçues ce matin même.

M. Stresemann a voulu atténuer l'importance de
cette campagne en la faisant paraître comme le
produit de petits groupes d'irresponsables.

La campagne anti-italienne

M. Stresemann ignore-t-il donc que la propagan-
de de boycottage anti-italien en Bavière a été
faite dans les Universités, dans les bureaux de
poste, sur les marchés publics, dans les trains?
M. Stresemann ignore-t-il donc que le comité de
surveillance pour l'exécution du boycottage anti-
italien comprend un député libéral, un inspecteur
scolaire, deux professeurs d'Université, un ancien
ministre de la justice; M. Stresemann ignore-t-il
donc que le 29 janvier quelques députés populistes
ont déposé au Landtag prussien une proposition
de fermer les écoles privées italiennes existant
en Prusse?

Les rêves pangermanistes

M. Stresemann n'a dédié aucune parole à cette
partie de mon discours dans laquelle je faisais al-
lusion aux absurdes projets chéris par les chefs
du pangermanisme au mois de juin 1918 lorsque,
ayant une fausse certitude de la victoire, ils se
réunirent à Pipiteno, dans le Haut-Adige, et de-
mandèrent non pas la frontière allemande à Sa-
lorno, mais aux sept communes de Desenzano à
Peschiera et Chiusa di Verona, avec l'idée d'en
dénationaliser le territoire.

J'affirme, ayant eu connaissance précise des
faits, que dans de vastes milieux de la population
allemande on n'a pas renoncé définitivement à ces
rêves fous, même que le gouvernement alle-
mand se borne comme aujourd'hui à de simples

mais il a été prêt à changer vigoureusement cette
attitude lorsqu'il vit, vers le printemps 1925, les
dangers énormes auxquels pouvait se trouver ex-
posé le peuple italien dans un avenir plus ou
moins immédiat.

La frontière du Brenner

Mais il y a une affirmation dans le discours de
M. Stresemann que je dois démentir de la façon la
plus formelle. C'est celle que le gouvernement
italien aurait d'une façon quelconque et à une épo-
que quelconque sollicité un pacte supplémentaire
de garantie pour la frontière du Brenner. La vérité
c'est qu'au contraire le gouvernement italien n'a
pas sollicité, mais il a repoussé soigneusement
toute suggestion positive en cette matière avant et
pendant Locarno, étant convaincu que dans l'état
actuel la garantie la plus solide du Brenner est la
force morale et matérielle des traités du peuple
italien.

Je veux passer maintenant à la réfutation en
quelques mots de certaines affirmations contenues
dans le discours de M. Stresemann.

Boycottage et représailles

M. Stresemann s'est plaint que j'aie déclaré à
l'ambassadeur Neurath que le gouvernement italien
répondrait au boycottage par le contre-boy-
cottage. Que voudrait-on? Que l'Italie accepte
passivement le boycottage de ses marchandises et
laisse librement entrer les marchandises alleman-
des. Je confirme à nouveau que nous sommes et
que nous resterons un peuple hospitalier, mais
nous ne tolérerons pas que nos hôtes assument
certains airs arrogants de patrons et nous jetent
à la figure leur argent comme si l'Italie n'avait
pas d'autres ressources pour vivre.

De nombreux Allemands ignorent peut-être que
l'Italie a des champs, des usines, des chantiers et
qu'elle peut vivre très bien même si à l'avenir
aucun Allemand ne franchit les Alpes.

J'ai aussi respecté Walter dans le monument et
dans le souvenir, mais je trouve grotesque l'idée
d'en faire un antagoniste de Dante. Je ne renie
pas ce que j'ai écrit en 1920 sur les possibilités

Caisse Hypothécaire

du Canton de Genève

instituée par la Constitution de 1847

REÇOIT DES DEPOTS

à 3 et 5 ans :

4 3/4 %
4 %

Timbre fédéral à la charge de la Caisse

COMPTES D'EPARGNE

4 1/4 %
4 %

Garde gratuite des titres

Bureaux : 2, Place du Molard

SANTE FORCE

rapidement

obtenues par l'emploi du

sement qui doit être celui de
ns. Je le souhaite ardemment,
qu'il s'agit d'une question qui
et même l'Europe tout entière,
surtout parce que la question
ité et à la vie même de la

re deux ans, trois ans, peut-
posséder encore cette univer-
société était condamnée à des-
ps une société non-universelle,
e-même le germe d'une lente,
ion.

et la conférence lésarmement

ient ses exigences

oscou, le 10 février :
t des affaires étrangères de
télégramme du secrétaire
société des nations, sir Eric
visant de la demande faite par
s de voir ajourner la réunion
ion préparatoire du désarme-
le commissariat à présenter
à cet égard.

a répondu par un télégram-
déclare que le gouvernement
l'acceptation de participer à
désarmement fut communi-
des nations, ne ferait point
onvocation immédiate de la
l est complètement préparé
travaux, mais que, prenant
le désir exprimé par cinq
ajournement soit prononcé,
soviétique, de son côté, com-
ement, tout en continuant à
dition de sa participation la
commission en dehors du
et en exprimant en même
de la commission puisse se
ays ayant des relations di-
l'Union des républiques so-
es.

nationale de justice

La Haye, 10 février.
février, la Cour permanente
nationale a tenu sa deuxième
session extraordinaire ac-
pour traiter l'affaire de cer-
mands en Haute-Silésie po-
nt la séance, le président
à l'agent du gouvernement
tiré encore une des affaires
ernement polonais ayant si-
qu'il abandonnait son in-
r le bien-fonds en question.
e a été donnée aux repré-
MM. Mrozowski et Sobor-
ment à l'invitation adressée
ux deux parties au début de
ence, ils se sont limités à
la cause concernant la noti-
nement polonais de son in-
er certains grands fonds ru-

La campagne anti-italienne

M. Stresemann ignore-t-il donc que la propa-
de de boycottage anti-italien en Bavière a été
faite dans les Universités, dans les bureaux de
poste, sur les marchés publics, dans les trains ?
M. Stresemann ignore-t-il donc que le comité de
surveillance pour l'exécution du boycottage anti-
italien comprend un député libéral, un inspecteur
scolaire, deux professeurs d'Université, un ancien
ministre de la justice; M. Stresemann ignore-t-il
donc que le 29 janvier quelques députés populistes
ont déposé au Landtag prussien une proposition
de fermer les écoles privées italiennes existant
en Prusse ?

Les rêves pangermanistes

M. Stresemann n'a dédié aucune parole à cette
partie de mon discours dans laquelle je faisais al-
lusion aux absurdes projets chéris par les chefs
du pangermanisme au mois de juin 1918 lorsque,
ayant une fausse certitude de la victoire, ils se
réunirent à Pipiteno, dans le Haut-Adige, et de-
mandèrent non pas la frontière allemande à Sa-
lorno, mais aux sept communes de Desenzano à
Peschiera et Chiusa di Verona, avec l'idée d'en
dénationaliser le territoire.

J'affirme, ayant eu connaissance précise des
faits, que dans de vastes milieux de la population
allemande on n'a pas renoncé définitivement à ces
rêves fous, même quand le gouvernement alle-
mand se borne comme aujourd'hui à de simples
revendications d'ordre culturel, d'ailleurs inconci-
liables avec le plein exercice de la souveraineté
italienne.

Contre la seule Italie

M. Stresemann ne dit pas un seul mot en ré-
ponse à mon affirmation que, tandis que des mil-
lions d'Allemands ont été annexés par d'autres
Etats, c'est seulement pour le Haut-Adige que
s'est déchaînée artificiellement une agitation basée
sur des mensonges notoires. N'est-elle pas d'hier
cette ordonnance du gouvernement de Prague im-
posant à tous les citoyens de la République tché-
coslovaque, y compris les 3 millions et demi d'Al-
lemands, l'emploi obligatoire de la langue tchèque
dans toutes les administrations de l'Etat ?

M. Stresemann a défendu avec des arguments
très faibles l'affirmation inouïe que le ministre
Held visait à solliciter « la libération des frères
du Tyrol méridional ». Cette phrase est contenue
dans le texte sténographique. Les sophistications
extensives et les mystifications piteuses ne font
qu'en augmenter le relief et la gravité exception-
nelle. Il ne suffit pas de dire que la politique alle-
mande se fait à Berlin et non pas à Munich. Les
hommes qui en parlent du point de vue de leur
responsabilité et de leur position nous intéressent
aussi.

L'attitude du gouvernement en face du danger

M. Stresemann a tourné autour de la substance
de mon discours, s'attachant plutôt aux détails
dont il n'a pas saisi la profonde ironie et sur les-
quels je vais revenir sous peu. Mais je veux ré-
pliquer d'abord à certaines affirmations spécifiques
du discours de M. Stresemann.

Le parallèle fait par M. Stresemann entre le
traitement réciproque des minorités italiennes et
yougoslaves est complètement dépourvu de fonde-
ment pour des raisons évidentes. Il n'existe au-
cune bilatéralité de minorités entre nous et l'Au-
triche. Ainsi le précédent historique cité par M.
Stresemann, le message de Pecori Giraldi et le
discours du trône retombent en faveur de la thèse
italienne dans ce sens qu'en fait l'inefficacité ab-
solute et totale s'est démontrée d'une politique de
longanimité excessive que les Allemands ont tou-
jours été portés à interpréter comme des indices
de faiblesse. Le gouvernement fasciste même,
dans les trois premières années, a poursuivi à
peu près une politique d'attente et d'indulgence.

COMPTES D'EPARGNE

4 ^{1/4} %

Garde gratuite des titres

Bureaux : 2, Place du Molard

SANTÉ FORCE

rapidement

obtenues par l'emploi du

VIN DE VIAL

Son heureuse composition

QUINA, VIANDE
LACTO-PHOSPHATE de CHAUX

En fait le plus puissant des fortifiants.

Il convient aux Convalescents, Vieillards,
Femmes, Enfants et toutes personnes
débiles et délicates.

VIAL Frères, Pharmaciens, LYON

Au COLISÉE

Pour la première fois en Suisse

LE VALAIS ROMANTIQUE

un film de toute beauté tourné par Monsieur

Louis-E. FAVRE

Ses vallées réputées, ses cimes célèbres, ses mœurs, ses
humbles demeures, ses ruines, ses troupeaux, ses coutumes,
ses églises.

Ses processions uniques au monde.

Ses chasses au chamois,

ORCHESTRE VALAISAN HACKBRETT

de JOST et sa COMPAGNIE

LE VALAIS ROMANTIQUE

est présenté officiellement sous les auspices des
Autorités genevoises et valaisannes

Samedi 13 et dimanche 14, matinées à 2 h., 4 h., 6 heures.
Soirées à 8 h. 45. — Faveurs et demi-tarif suspendus.
TÉLÉPHONE STAND 48-28

La Comédie AUJOURD'HUI

à 14 h. 30

• ANDROMAQUE, de Racine

A 20 h. 30 : • L'ETERNEL PRINTEMPS, de Max Maurey et Duvernois.

GRAND THÉÂTRE DE GENÈVE

Jeudi

La Dame en rose

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

Ministeri Thesleffin raportti no 4.
Roma.

26/2 1926.

Légation de Finlande

Rooma, 26 p:nä helmik. 1926.

N:o 159

ULKOASIAIN. LUETTELO		
N:o 6/321 Sal. D. 1926.		
53-26	2	Liit.
	OSAS O	ASIA
5.	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Sean täten kunnioittavimmin Teille,

Herra Ministeri, lähettän raporttini N:o 4, jonka otsi-
kot ovat seuraavat:

Kauppasopimus Kreikan kanssa;

Taloudellinen tilanne;

Italia ja Puolan paikka Kansainliiton neuvostossa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesley

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

HELSINKI.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 6/321 Sal. D. 13 26.		
5/3-26	2	Liit.
	OSASTO	ASIA
5.	C 16.	

R a p o r t t i N:o 4.

Kauppasopimus
Kreikan kanssa.

Arvatenkin sen tähden että Roomassa on lähin lähetystö, kirjoittaa Suomen Piraeuksessa oleva konsuli Eugenides aika ajoin minulle konsulaatin asioista ja useimmissa kirjeissään hän valittaa, ettei Suomella ole kauppasopimusta Kreikan kanssa, koska sen tähden on miltei mahdotonta myydä Suomen tuotteita Kreikkaan, vaikka sinne muuten voitaisiin sijoittaa melkoisia määriä selluloosaa ja sahattuja puutavaroita. Viimeisessä kirjeessään ilmoittaa hän, että voisi myydä huomattavan määrän selluloosaa tai puuvanuketta (pâte de bois, tarkemmin ei määritellä), mutta että kauppasopimuksen puute tekee kaupan mahdottomaksi.

Tällä hetkellä ei selluloosaamme myyminen tuottane vaikeuksia, ja olettaa kai täytyy, ettei Kreikkaan voitaisi myydä varsin huomattavia määriä. Mutta markkinoillahan voi tapahtua muutos, ja sen varalta olisi mielestäni koetettava myydä selluloosaamme Kreikkaankin. Onhan parempi kuin useampia ostajia on. Jos joutuu vaikeuksiin yhden kanssa, niin voidaan silloin kuitenkin helpommin myydä tuotteet. Tämän tähden olisi mielestäni syytä, että kauppasopimuskomitea saisi toimekseen tutkia, minkälainen kauppasopimus voitaisiin tehdä Kreikan kanssa.

Koska minulla ei ole tietoja siitä, kuinka kotona suhtauduttaisiin tällaiseen sopimukseen, en ole voinut puhua siitä tšekäläisem kreikkalaisen virkaveljeni kanssa. Mutta koska Italia parhaana neuvottelee kauppasopimuksesta Kreikan kanssa, olen häneltä tiedustellut, kuinka neuvottelut sujuvat. Olen tällöin huomannut, että Kreikka kiinnittää suurta huomiota siihen, että tupakinvienti voidaan saada suurenemmaksi. Uskon myös, että rusinain vientiä pidetään varsin tärkeänä.

Jos tahdotaan tehdä kauppasopimus Kreikan kanssa, voisinko ehkä täällä ottaa asian puheeksi Kreikan tšekäläisen lähettilään kanssa. Koska hän saa kirjeen Atenasta 36 tunnissa, niin voisi hän helposti neuvotella hallituksensa kanssa. Minulle olisivat sitä vastoin jo alusta pitäen tarkat ohjeet tarpeelliset.

Rooma, 26 p:nä helmik. 1926.

Rolf Muesen

Taloudellinen
tilanne.

Yleensä luultavasti ollaan sitä mieltä, että ta-
loudellinen elämä fascistien Italiassa on varsin kukoistava, ja
kieltämätöntä on ettei ole lakkoja - nehan oikeastaan ovat kiel-
lettyjä - sekä että työttömien luku on pienempi kuin edellisinä
vuosina. Mahdollisesti ollaan kuitenkin nyt käännekohdassa. Olen
kuullut, että varsinkin Milanon taloudellisissa piireissä ollaan
hyvin huolestuneita, ja merkillistähän ei olisi, jos maassa, jos-
sa on varsin vähän raaka-aineita ja jossa monet teollisuudenhaa-
rat juuri sen tähden ovat voineet kukoistaa vain korkeiden tul-
lien suojassa, keinotekoinen tilanne ei voisi jatkua/^{kovin/}kauan.

Vakuutetaan, että on kysymyksessä vain rahanniuk-
kuuden aiheuttama levottomuus pörsseillä, mutta en ole vakuutettu
että on niin. Qui s'excuse, s'accuse. Ja pari päivää sitten
julkaisi puolivirallinen Agenzia di Roma kirjoituksen, jossa m.
m. oli seutaava kohta:

" Koska nykyinen kriissi pörssissä on vaikuttanut
sen, että kaikki teollisuus-osakkeet ovat huomattavasti laskeneet,
ja koska tämä on antanut aihetta mitä erilaisimpiin arveluihin I-
talian talouselämän vastaavasta tilanteesta, luulee A g e n z i a
di R o m a olevan hyödyllistä mitä asiallisimmista lähteistä
saamiensa tietojen perustalle ilmoittaa, että näihin saakka ei
pörssi-kriisillä ole ollut mitään sanottavaa vastavaikutusta Ita-
lian teollisuuselämään. Kansallisen tuotannon yleinen tilanne on
kyllä jossakin suhteessa viime vuoteen nähden vähemmän suotuisa.
Joillakin aloilla ovat ostot ja kulutus vähentyneet, kuten esim.
autobiiliteollisuudessa, samoin kuin hattuteollisuudessaakin, jo-
ka sekin on varsin tärkeä. Mutta tässä on otettava huomioon, et-
tä viime vuosi, varsinkin ensimmäinen puolivuotiskausi, on Italian
kansallisessa tuotannossa pidettävä poikkeuksellisen nopean ja
laajan rakennusteollisuuden kehittymisen takia, josta sitten joh-
tui monien muiden teollisuushaarojen kukoistaminen; niinikään

oli puuvillateollisuudessa huomattava kohoaminen. Nämä erikoiset suhteet ovat tänä vuonna heikentyneet ja juuti näistä johtuu vähäinen pieneneminen myynnin ja tuotannon alalla: mutta missään suhteessa ei voi puhua tuotannon kriisistä ja vielä vähemmän liittää tätä ilmiötä nykyiseen pörssien tilanteeseen."

Käsitykseni mukaan on syytä ottaa huomioon, että taloudellinen tilanne Italiassa kohta voi muuttua huonommaksi.

Roma, 26 p:nä helmik. 1926.

Karl Thuley

Italia ja Puolan
paikka Kansainlii-
ton neuvostossa.

Italian suhtautuminen Puolan vaatimukseen saada pysyväinen paikka Kansainliiton neuvostossa on ollut omiaan osoittamaan, kuinka pintapuolinen pääministerin poliittinen kasvatus on ja kuinka häilyväinen Italian ulkopoliittikka.

Kuten kirjelmässäni N:o 137 tämän helmikuun 19 p:ltä saatoin Herra Ulkoasiainministeriä tietoon, oli Mussolini päättänyt vastustaa paikan antamista Puolalle, varsinkin siitä syytä että hän pelkäsi Ranskan vaikutusvallan kasvavan. Mutta sitten käyttivät eräät ulkomaiset edustajat hyväkseen kiihtyneyttä mielialaa, jonka vallassa Mussolini oli vielä senkin jälkeen kuin oli vastannut Stresemannille, ja tuloksena oli että Mussolini suoraan lupasi Puolan edustajalle, että Italia kannattaisi Puolan vaatimusta, josta sähkötin tämän kuun 23 p:nä.

Tätä Mussolinin lupauksen täyttämistä rupeesi vastustamaan varsinkin ulkoministeriön pääsihteeri, ja nyt lienee taas niin, että Mussolini vastustaa Puolan kandidatuuria. -Ja vielä eilen oli Saksan ambassadööri lausunut eräälle virkaveljelleni, ettei hän ollut päässyt selville Mussolinin kannasta.

Minua ei kummastuttaisi, jos loppujen lopuksi Mussolini asettuisi samalle kannalle kuin Englanti, oli se sitten Puolan pyrkimyksiä torjuva tai ei.

Rooma, 26 p:nä helmik. 1926.

Raf. Masala

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

Ministeri Chesleffin raportti no 5.
Rooma.

12/3 1926.

Légation de Finlande

Rooma, 12 p:nä maalisk. 1926.

N:o 204

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
8/321 Sal. D. 26		
18/3-26.	12	LIL
KYNNÄ	ORASTO	ASIA
5	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri.

Saan täten kunnioittavimmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 5, jonka ot-
sikat ovat seuraavat:

Nintshitch ja Rufos Roomassa.

Kauppasopimus Kreikan kanssa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

Prof. Thesess

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m...

Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
 N:o 9/321 Sal. D. P. 26.
 17/3-26
 OSASTO
 5. C10.

Raportti N:o 5.

Nintshitsh ja Rufos
 Roomassa.

Vaikka italialaiset koettavat selittää, ettei Italia tahdo sekaantua Balkanin asioihin, lienee epäilemättöntä, että Italia tarmokkaasti toimii suurentaakseen vaikutusvaltaansa juuri Balkanilla. Toistaiseksi on se toiminut menestyksellisesti, ja todistuksina Italian vaikutusvallan suurenemisesta voitaneen pitää Jugoslavian ja Kreikan ulkoasiainministerien käyntejä Roomassa ja neuvotteluja Mussolinin kanssa, neuvotteluja joiden kuluksista on annettu varsin vähän tietoja.

Mitä Nintshitshin neuvotteluihin tulee, on luultavaa että niiden takana on Ranska, joka on koettanut käyttää hyväkseen Mussolinin kiihtynyttä mielialaa Saksaa kohtaan ja Saksan ja Itävallan anschlussvaaraa. Väitetään, että Nintshitsh Mussolinille oli ehdottanut takuusopimuksen, jossa paitsi Jugoslaviaa ja Italiaa olisi mukana Ranska! Ja väitetään myös, että Mussolini olisi kieltäytynyt solmimasta sellaista, koska pelkäsi Ranskan vallan sen kautta kasvavan.

Luultavaa on että Jugoslavian ja Italian välillä neuvottelija tullaan jatkamaan. Sen jälkeen kuin näiden maiden välillä kaksi vuotta sitten tehtiin ystävyyssopimus, ovat välit yhä parantuneet, eikä Suomesta enää puhuta. Kysymys on ehkä ensi sijassa siitä, tuleeko Jugoslavia tekemään jonkun laajemmalle tähtäävän sopimuksen Italian kanssa pikku-ententin niin sanoakseni ohi, vai ko yhdessä siihen kuuluvien maiden kanssa. On väitetty että Jugoslavia tulisi toimimaan erikseen, ja sitä todistaisi myös se että Nintshitshillä ollut aikaa antaa Tšekkoslovakian täkäläiselle lähettiläälle muuta kuin pari minuuttia, vaikka, niinkuin hän itse kertoi, oli sovittu että hänen piti neuvotella Nintshitshin kanssa. Mutta kuitenkin on luullaseni syytä uskoa, että Jugoslavia tulee

toimimaan yhdessä muiden pikku-ententin maiden kanssa. Ja luultavaa on, että Benes kohta saapuu Roomaan. Hänen prestiginsä täällä ei kuitenkaan tällähetkellä ole yhtä hyvä kuin ennen kun hän teki sopimuksensa Itävallan kanssa.

Rufos oli pyytänyt Mussolinin tukea kahdessa asiassa: Jugoslaviaa vastaan kysymyksessä Salonikin satamasta ja sieltä johtavasta rautatiestä, sekä Bulgariaa vastaan eräissä rajakysymyksissä. Mitään lupausta ei hän liene saanut. Hän lienee myös ottanut puheeksi jonkunlaisen Balkanin locarnosopimuksen.

Keskustelua Dodekanasiasta oli vältetty. Italia pitää tätä asiata ratkaistuna.

Niinkuin ylläolevasta ehkä käy selville ovat Italian suhteet Jugoslaviaan ja Kreikkaan jokseenkin hyvät. Ja sama on laita myös mitä tulee muihinkin Balkanin maihin. Romanian kanssa on ollut vaikeuksia, jotka ensi sijassa ovat johtuneet Romanian sotavelkakysymyksestä ja siitä ettei Italia vielä ole tunnustanut Bessarabian siirtymistä Ranskalle. Nyt ovat kuitenkin suhteet muuttumisillaan parempaan päin, ja huomattavana tekijänä on romanialainen öljy.

Mitä Italian politiikkaan Bulgaariaan nähden tulee saa se leimansa siitä, että Italia ei tahdo että Bulgaria tulisi heikommaksi ja naapurimaat sen kautta mahtavammiksi.

Albanian suhteen vakuutetaan Italiassa ei olevan mitään pyyteitä. Itse asiassa koetetaan kuitenkin maa taloudellisesti valloittaa. On m.m. olemassa italialais-albanilainen pankki, joka huolehtii setilinannosta ja jonka setelit painetaan Italiassa.

Kerrotaan, mutta en tiedä onko siinä perää, että Rufos täällä ollessaan olisi ehdottanut Mussolinille, että Kreikka Italia ja Jugoslavia ottaisivat kukin palasen Albaniaa, jättäen Albanialle vain pienen osan. Mussolini ei tällä kertaa lie suostunut pohtimaan ehdotusta. Mutta sillä ei ole sanottu, ettei hän milloin tahansa siitä innostuisi.

Uskoni on, että Italia lähitulevaisuudessa tulee tekemään Balkan-politiikkansa enemmän aktiiviseksi, ja toivon saavani aikaa sitä seurata.

Rooma, 12 p:nä maalisk. 1926.

Rufus

Kauppasopimus
Kreikan kanssa.

Sen jälkeen kuin raportissani N:o 4 viime helmikuun 26 p:ltä kirjoitin kauppasopimuksesta Kreikan kanssa, olen taas vastaanottanut kirjelmän asiassa Pireuksen konsuliätämme, jonka kirjelmän jäljennös tässä seuraa liitteen-I. Siihen otetun sanomalehti uutisen mukaan olisimme me Kreikalle ehdottaneet kauppasopimuksen solmimista toistaiseksi saamatta vastausta. Jos niin on, voisin minä Kreikan ~~ulkoma~~ ulkomaalaisen ministerin välityksellä pyytää vastausta.

Rooma, 12 p:nä maalisk. 1926.

Rolf Meslin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA: _____

Ministeri Thesleffin raportti no 6.

Roma

9/5 1926.

Roma, 9 p:nä toukok. 1926.

Légation de Finlande

N:o 341

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 10/322 Sal. D. 10 26		
17/5-26	e	L.H.
	OSASTO	ASIA
5.	C10	

Herra Ulkoasiainministeri

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra
Ministeri, lähettää raporttini N:o 6. jonka otsikot ovat
seuraavat:

Yleissilmäys.

Italian lähettilään vaihdos Helsingissä ?

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erinomai-
sen kunnioitukseni vakautus.

Rolf Thesley

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri

y.m. y.m. y.m.

HELSINKI

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 10/322 Sal. D. 10 26		
17/5-26	to	LII.
	OSASTO	ASIA
5	C10	

R a p o r t t i N:o 6

Yleissilmäys.

Koska juoksevien asioiden paljouden tähden en pitkään aikaan ole voinut kirjoittaa poliittista raporttia, enkä edes kunnollisesti seurata poliittisia tapahtumia, tahdon tässä lyhyessä yleissilmäyksessä tehdä selkoa eräistä seikoista, joihin viime aikoina on ollut syytä kiinnittää huomiota, toivoen sitten voivani pysyä enemmän ä jour.

Sen jälkeen kuin viimein kirjoitin, on Italian yleisessä elämässä tapahtunut kaksi varsin huomattavaa henkilönmuutosta. Fascistien pääsihteeri Farinacci ja ulkoministeriön kansliapäällikkö Contarini ovat poistuneet, tullen edellisen sijaan puolueen pääsihteeri kansanedustaja Turati ja jälkimäisen paikalle Italian Wienissä oleva lähettäjä Bordonaro.

On tuntunut oudolta että Farinacci ja Contarini samalla kertaa syrjäytettiin, koska voipi sanoa, että he ovat edustaneet ihan vastaista politiikkaa, edellinen sisäasioissa, jälkimäinen ulkoasioissa, Farinacci - yhtä sivistymätön kuin häikäilemätön - on mitä suurimmalla tarmolla ollut sisäpolitiikan johdossa Matteottin murhan jälkeisenä aikana ja on pääministerin rinnalla epäilemättä kantanut suurimman edesvastuun siitä, mikä sisäpolitiikan alalla on tapahtunut. Hänellä on ollut vihamiehiä itse hallituksessakin, ja epäilemättöntä lienee, että he, etupäässä sisäministeri Federzoni, saadakseensa hänet syrjäytetyksi ovat käyttäneet hyväkseen eräitä rumia raha-asioita, joihin Farinacci oli sekoitettu. Mutta varmaa lienee myös, että Mussolini itse tahtoi vapautua Farinaccista ja saada tilalle maltillisemman miehen.

Mutta jos Mussolini kerran ei tahtonut jatkaa Fari-

naccin häikäilemätöntä suuntaa, niin kysyy sitä suuremmalla syyllä miksi hän sitten syrjäytti ei-fascistin Contarinin, joka erinomaisen taitavasti ja varovasti on johtanut ulkopolitiikkaa, sillä epäilemätöntä on että Contarinin ero merkitsee, että Italian ulkopolitiikassa häikäilemättömyydellä tulee olemaan suuremmat mahdollisuudet.

Uskon, että vastauksen voi lukea niistä lukuisista puheista à la Kaiser Wilhelm, joista Mussolini viime aikoina on pitänyt. Niistä voi päätellä, että hän pitää fascistista vallankumousta jo siihen määrin toteutettuna sisäpolitiikan alalla, ettei Farinaccin häikäilemättömyyttä enää tarvita. Ja toiselta puolen että hänen ulkopolitiikkansa on muuttumaisillaan entistä agressiivisemmaksi.

Kuten ennen olen tiedoittanut, vastusti ja paheksui Contarini Mussolinin esiintymistä Saksaa kohtaan kuluneena talvena, ja yksi syy hänen eroonsa oli epäilemättä erimielisyys siinä kohden. Toistaiseksi ei näytä oltavan selvillä siitä, kuinka Bordonaro tulee suhtautumaan Saksaan. Häntä, joka on ollut lähettiläänä Wienissä, on kaikketi junni sen tähden pidetty saksalaisystävänä. Mutta jos niin on, niin Mussolini tuskin olisi nimittänyt hänet kansliapäälliköksi, ellei hän ole mies, joka helposti mukautuu, sillä nimittäminen tapahtui niin läheisenä aikana Mussolinin Saksaan kohdistettujen puheiden jälkeen, ettei hän luultavasti ainakaan silloin vielä ollut muuttanut kantansa Saksaan nähden. - Toistaiseksi olen niin vähän tavannut herra Bordonaroa, etten ole voinut muodostaa itselleni käsitystä hänestä.

Epäonnistunut murhayritys Mussolinia vastaan on epäilemättä vahvistanut hänen asemaansa, samoin kuin ne jokseenkin uhkaavat puheet, joita hän piti matkallaan Tripoliin ja sen jälkeen. Näiden puheiden sävy on ollut sellainen, että on taipuvainen uskomaan hänen kuitenkin pitäneen ne sisäpoliittisista syistä, huolimatta siitä että niistä myös loistaa esiin luottamus, että hänen sisäpolitiikkansa ei ole vaarassa. Että hänellä itsellään tällä hetkellä olisi määrättyjä sotaisia suunnitelmia Ranskaa tai Turkia kohtaan en usko, mutta kun hän yhä kiihoittaa kansaa, niin voi ehkä kiihtynyt mieliala tulla ylivoimaiseksi. Tämä kiihtynyt mieliala se ainakin osaksi teki mahdol-

liseksi että huhtikuun 24 p:nä verrattain nopeasti levisi huhu siitä, että Italia oli kutsunut aseisiin neljä vuosi luokkaa käyttämäkseen niitä Turkkia vastaan. Koska mielestäni oli syytä uskoa, kun sotaministeriön alivaltiosihteeri kanraali Cavallero, varsinainen sotaministeri, minulle seuraavana päivänä vakuutti että huhu oli perätön ja pörssi- ja pankkijarien levittämä, en asiasta sähköttänyt ministeriöön.

Mikäli olen voinut huomata, suhtaudutaan täällä merkillisen välinpitämättömästi saksalais - venäläiseen sopimukseen. Uskon, etteivät italialaiset siitä paljoa puhu. Sanomalehdet ovat enimmäkseen selostaneet Ranskan ja Englannin lehtien lausuntoja ja vain vähän itse käsitelleet sopimusta.

On ilmeistä, että Italian ulkopoliittikan heikentuneisuutta ovat lisänneet vientivaikkeudet. Vienti Saksaan ja Ranskaan on vähentynyt vuoden kahtena ensimmäisenä kuukautena (seuraavilta kuukausilta en vielä ole nähnyt numeroita) . Sanotaan tosin etteivät tunnesyyt vaikuta kauppiaisiin ja että ne ostavat sieltä, missä tavara on halvempi. Mutta sellaiset syyt epäilemättä voivat vaikuttaa kuluttajiin, jotka pakottavat kauppiaita ostamaan sellaisia tavaroita, joita haluavat, tai ehkä paremmin lausuttuna olemaan ostamatta tavaroita, joita eivät halua. Ja ilmeisesti saksalaisten katkera mieliala Italiaa kohtaan on vaikuttanut niin, että vienti Italiasta Saksaan on vähentynyt. Esimerkkinä mainittakoon että vuoden kahtena ensimmäisenä kuukautena verrattuna edellisen vuoden samoihin kuukausiin seuraavien tavaroiden vienti Italiasta Saksaan - kvintaaleissa - on laskenut: hampurin 18.943:sta 9.118, riisin 1.951:sta 551, viinin 69.842:sta 6.096, makaronin 841:sta 438, appelsiinien 155.710:sta 77.697 ja juuston 1.752:sta 447. Mielestäni on syytä erityisesti kiinnittää huomiota viinin, appelsiinien ja juuston viennin vähenemiseen, koska psykologisesti ymmärrettävissä on että sen ovat aikaansaaneet saksalaisten vihamieliset tunteet Italiaa kohtaan.

Mitä vientiin Ranskaan tulee, niin ei sen vähenemisestä vielä ole voitu todeta yhtä paljon. Mutta pelätään että se lähitulevaisuudessa tulee huomattavasti pienenevän, syystä että Ranska on kohottanut

tullisatsejaan 30 % ja että frangin kurssin aleneminen vaikuttaa ehkäisevästi. Kun se sitä paitsi vaikuttaa vientipalkkiona, niin Italian ja Ranskan kauppabalanssi tulee muuttumaan vieläkin epäedullisemmaksi Italialle.

Rooma, 9 p:nä toukokuuta 1926.

Rolf Stenest

Italian lähettilään
vaihdos Helsingissä?

Italian ulkomaisessa edustuksessa tulee

lähiaikoina tapahtumaan useita muutoksia. Mikäli olen kuullut tulee markiisi Paternó siirrettäväksi lähettilääksi Kairoon. Kuka hänen seuraajakseen tulee, siitä ei vielä lie päätöstä. On kerrottu, että Mussolinin kabinettipäällikkö markiisi Paulucci de Calabali Barone nimitettäisiin lähettilääksi Helsinkiin, mutta on hän itse eräälle tuttavalleni vakuuttanut, että huhu on väärä ja että hän jää nykyiselle paikalleen.

Rooma, 9 p:nä toukokuuta 1926.

Rolf Messing

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

Ministeri Thesleffin raportti no 7.

Rouva.

31/5 1926.

Légation de Finlande

N:o434

Roma, toukokuun 31 p:nä 1926.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
12/322 Sal. D. 13 26		
7/6-26	?	LII.
AFRIKA	USAATO	ASIA
J.	C.10.	

Herra Ulkoasiainministeri.

Saan täten kunnioittavimmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 7. jonka otsi-
kot ovat seuraavat:

Sisäpoliittinen tilanne.

Mussolinin viimeinen puhe.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, e-
rinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Roy Thesley

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m. y.m. y.m.

H E L S I N K I

Selainen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
12/322 Sal. D. 10 26		
7/6-26	?	LIT.
5.	C10.	ASA

R A P O R T T I N:o 7.

Sisäpoliittinen tilanne.

Ulkomaalainen, joka tekee muutaman viikon matkan Italiassa, saa epäilemättä käsityksen, että taloudellinen tilanne Italiassa on verrattain hyvä ja että se sisäpoliittiseen asemaan nähden ei anna aihetta huolestumiseen. Eikä hän saa aihetta muuttamaan mielipidettään, jos osaa niin paljon maan kieltä että voi lukea sanomalehtiä: niiden omat kirjoitukset sekä ne hallituksen päämiehen ja muiden johtavissa asemissa olevien henkilöiden puheet, joita ne julkaisevat, toittovat kuinka erinomainen asema on ja kuinka vankka pohja on Italian suuruudelle. Mutta se, joka täällä on ollut pitemmän ajan ja jonka tehtävänä on olojen seuraaminen, ei voi olla huomauttamatta että systeemissä on jotakin onttoa, huolimatta siitä että sensuuri ja ihmisten suuren suuri varovaisuus tekevät havaintojen tekemisen varsin vaikeaksi. Vaikeata on saada täsmällisiä tietoja, sellaisia joilla suoraan voisi todistaa, vaikeata sen tähden tehdä kategorisia väitteitä. On pakko osaksi tyytyä esiintuomaan sitä mitä - niin sanoakseni - tuntee. Pidän kuitenkin näinkin ollen velvollisuutenani esittää käsitykseni tilanteesta, osaksi toistaen asioita, joista parissa edellisessä raportissa olen kirjoittanut.

Kun liiran kurssi tämän kuun puolivälissä kahdessa päivässä laski 10 %, selitettiin täällä virallisesti (m.m. rahaministeri) ja yksityisesti, että tämä johtui Englannin lakosta. Ja käsitykseni onkin, että tämä selitys on oikea, jos kinnitetään huomiota laskun äkkinäisyyteen. Mutta syyt siihen että lasku tapahtui, ovat kyllä syvemmällä, ovat Italian taloudellisessa asemassa. Toisin sanoen: liiran lasku tuntuu luonnolliselta. Sen aiheuttaa taloudellinen depressioni, joka epäilemättä käy yhä suuremmaksi ja on muuttumaisillan taloudelliseksi pulaksi.

Depressionin syyt ovat moninaiset. Se lamaustila, joka maailmanmarkkinoilla vallitsee moniin tuotteisiin nähden, ei voi olla vaikuttamatta Italian talouteen. Taistelu menekin suurentamisesta on kaikkialla käynyt ankarammaksi ja sen kautta että liiran kurssi noin kahdeksana kuukautena on ollut melkein muuttumaton, on Italian kilpailu yhteisillä markkinoilla eräitten muitten maiden kanssa - Belgian, Ranskan ja Puolan - joiden valuutta on laskenut, käynyt yhä vaikeammaksi, samalla kun Italian vienti mainittuihin maihin, varsinkin Puolaan ja Ranskaan, samasta syytä on käynyt pienemmäksi. Vientiä viimeainittuun maahan on varsin paljon vaikeuttanut koroitettut tullisatsit (1), joiden vaikutus eräisiin teollisuuden haaroihin ja Italian maanviljelykseen on ollut kerrassaan tuhoisa, varsinkin kun frangin kurssin aleneminen jo ennestään oli pienentänyt ranskalaisten kuluttajien ostokykyä.

Myös Englantiin on vienti kohdannut vaikeuksia sen kautta että 33 % arvotulli on määrätty niin tärkeille Italian vientitavaroille kuin ovat silkki, automobiilit ja nahkahansikkaat. Ja Yhdysvaltoihin estävät koroitettut tullit melkein kokonaan hattujen viennin.

Olen ennen tehnyt laajasti selkoa siitä kuinka Italian vienti Saksaan on suuresti pienentynyt. Mainittakoon tässä yhteydessä kuitenkin, että kun Italian vienti Saksaan vuoden 1925 kahtena ensimmäisenä kuukautena oli 270 miljoonaa liiraa suurempi kuin tuonti Saksasta, on tämän vuoden samoina kuukausina vienti ollut 90 miljoonaa liiraa p i e n e m p i kuin tuonti.

Viimeksi julkaistujen tietojen mukaan on Italian vienti vuoden kolmena ensimmäisenä kuukautena ollut 3.931.791.108 liiraa, kun se vuoden 1925 ensimmäisellä neljänneksellä oli 4.017.514.870 liiraa, mutta samalla on tuonti kasvanut 6.500.043.783 liirasta 6.620.111.750 liiraan, niin että tuonnin enemmyys on kasvanut n. 2,5 miljardista liiraa n. 2,7 miljardiin liiraa. Tämä nousu ei tosin ole niin suuri, että se yksinään antaisi aihetta huolestumiseen, mutta on jo voitu huomata kuinka vientivaikkeudet ovat vaikuttaneet tuotantoon. Silk-

1) Täällä eilen allekirjoitetussa "accordo commerciale complementaire" on Ranska sitoutunut olemaan sovelluttamatta koroitettuja tullisatseja eräisiin Italian tuotteisiin nähden. En tällä hetkellä -tänään on sunnuntai - tiedä, mitkä nämät tuotteet ovat.

ki- ja pumpuliteollisuuksilla, varsinkin viimeksimainitulla, on nyt hyvin vaikea aika, ja automobiiliteollisuudelle ovat vientivaikkeudet ja kireät rahamarkkinat olleet niin tuhoisia, että esim. Fiat kuuluu suunnitelleen toistaiseksi sulkea tehtaansa, minkä hallitus toistaiseksi oli saanut estetyksi. Voidakseen saada menekkiä on tehtaan ollut pakko huomattavasti alentaa hintojaan.

Että pula on tulossa, siihen viittaa myös konkurssien luku, joka kasvamistaan kasvaa. Sitä vastoin oli työttömien luku helmikuussa - myhempiä tietoja ei ole - jonkun verran pienempi kuin joul- ja tammikuussa, mutta tämä johtuu epäilemättä siitä, että rakennustoiminta kevätkuukausina vilkastuu, jota paitsi on otettava huomioon että hallitus, kuten esim. yllä on mainittu Fiat-yhtiöstä, käyttää vaikutusvaltaansa estääkseen että tehdaslaitokset pienentävät tuotantoaan.

Mitä rahamarkkinoihin tulee, on rahanniukkuus erinomaisen suuri, ja kohdannee pankkeja mitä suurimmat vaikeudet, kun koettavat rediskontata Banda d'Italiassa. Vaikeat luotto-olot ovat varsin haitallisia sekä teollisuudelle että maanviljelykselle.

Olen nuorempana jokseenkin paljon teoreettisesti perehtynyt kysymykseen taloudellisista pulista. Uskon edelleen - kaikesta huolimatta - että tällaisissakin kysymyksissä teorialla on arvonsa ja uskon sen tähden edellä esitettyjen ja muitten havaintojen nojalla voivani kiinnittää huomiota siihen, että Italiassa on syntymäisillään taloudellinen kriisi, joka ei tule olemaan ihan lievä. Siihen viittaavat melkein kaikki merkit.

Liiran kurssi?

Kun "Associazione tra le società per Azioni" (osakeyhtiöiden yhdistys) muutama viikko sitten piti vuosikokouksensa, oli siinä läsnä rahaministeri Volpi, jota pidetään erittäin taitavana finanssimiehenä. Pitämässään puheessa vakuutti hän, että hallitus jyrkästi vastustaa inflatio-politiikkaa, jota eräät teollisuudenhaarat olivat kannattaneet palan helpoittamiseksi, että setelimäärä on riittävän suuri ja ettei sitä siis tarvitse lisätä, mikä aiheuttaisi kurssivaihteluja, joita oli vältettävä. Hän huomautti, että liiran kurssi pikinä aikoina oli ollut muuttumaton ja mitä tämä merkitsi tuotannolle ja kaupalle, ja lausui tässä yhteydessä luottamuksellisesti katselevanaa Italian taloudellista kehitystä.

Vähän sen jälkeen aleni liira 10 %.

Kun harkitsee kysymystä liiran kurssista, niin on otettava huomioon, että yllä mainitut asianhaarat kaikki puhuvat sen puolesta, että kurssi tulee alenemaan. On kuitenkin yksi asianhaara, joka viittaa päinvastaiseen suuntaan: setelimäärä ei ole kasvanut. Se oli maaliskuun 31 p:nä 1925 19993 miljoonaa liiraa ja samana päivänä tänä vuonna 20393 miljoonaa liiraa. Ja kun liiran ostokyky on pienentynyt, niin voi sanoa, että ~~XXXX~~ setelimäärä on pienentynyt. Aina-kaan ei se ole kasvanut. Mutta varmuudella ei voitane väittää, että niukan setelimäärän kautta saadaan aikaan liiran kurssin kohoaminen, sillä rahanniukkuus on tämän kautta niin suuri, että tuotanto kärsii⁽¹⁾. Eikä tuotannolla lie ollut hyötyä niistä suurista lainoista, joita viime aikoina on saatu Amerikasta ja joita piti käyttää teollisuuden finansioimiseksi. Muodollisesti annettiin nämät lainat luottolaitokselle "Istituto di Credito per le Imprese di Pubblica Utilità", mutta dollarit lienee saanut rahaministeriö, joka toistaiseksi lienee käyttänyt niitä valuuttakurssin stabilisoimiseksi. -

Epäilemättä lienee, että viime mainittuun tarkoitukseen on käytetty paljon varoja ja että stabilisoiminen on tullut maksamaan paljon. Ja kysyä voi, tuleeko tähän tarkoitukseen edelleen olemaan varoja käytettävänä.

Liiran kurssiin tulee myös vaikuttamaan ne sotavelkoja koskevat sopimukset, jotka Italia on tehnyt Yhdysvaltojen ja Englamin kanssa. Sopimuksia on pidetty Italialle edullisina, mutta kun Italia ei tähän asti näistä veloistaan ole maksanut mitään, tulee seⁿ nyt vuosittain suorittamaan yhteensä n. yhden miljardin liiraa, mikä epäilemättä tuntuvasti on vaikuttava liiran kurssiin.

Edelellä on huomattava, että sato v. 1925 oli harvinaisen hyvä. Kun sadon suuruus vaikuttaa erinomaisen paljon Italian maksu-
lanssiin ja kun ehkä ei kahtena vuoteha peräkkäin voi toivoa yhtä hyvää satoa, niin voi tässäkin olla tekijä, joka puhuu sen puolesta, että liira tulee laskemaan.

Minun on pakko tunnustaa, etten voi faktoilla näyttää, että liiran kurssi tulee alenemaan. Siitä huolimatta olen vakuutettu, että

-----
1) En voi ~~XXXX~~ uskoa muuta kuin että kohta tullaan pakoitetuksi lisäämään setelimäärää.

niin tulee käymään. Ja koska käsitykseni mukaan on ihan ilmeistä, ettei sen kurssi voi nousta kuin ehkä ihan tilapäisesti jonakin päivänä heiluen hiukan ylöspäin, niin mielestäni ei ole mitään syytä olla perimättä liirasaatavia ja muuttamatta niitä Suomen rahaksi.

Täytäntöönpanoasetuksella t. k. 19 p:ltä on syndikaatti - laki, josta olen tehnyt selkoa raportissani 10 p:ltä helmikuuta, päätetty saattaa voimaan. Voi kysyä, onko ajankohta hyvin valittu sellaisen lain voimaan saattamiselle, joka saa aikaan niin huomattavia muutoksia taloudellisessa elämässä. Koska kuitenkin muutaman päivän kuluttua voin lähettää asetuksen ranskankielisen käännöksen, en tässä yhteydessä puutu tähän kysymykseen.

Olen ennen huomauttanut, että ainoa joka käsitykseni mukaan voisi järkyttää nykyisten vallassaolijain asemaa, on joku ulkopolitiittinen melkunta vaikea taloudellinen tilanne. Kaikesta edellä esittämästäni käynee selville, että uskon taloudellisen tilanteen kohta muuttuvan huonoksi. Voiko systeemi kestää, kun toimeentulo tulee vaikeammaksi, leipä kalliimmaksi? Ehkä verrattain kauan, sillä kaikki valta on hallituksella ja sen päämiehellä, ja ovathan despotat voineet pysyä pystyssä. Mutta ~~seuraksi~~ edelleen ovat Italiaassa edellytyksinä panis et circenses. Ja kuta vähemmin on leipää, sitä enemmän täytyy olla circenses. Toistaiseksi on jälkimmäisiä ollut, mutta vähitellen ne kai tuntuvat yksitoikkoisilta. Ehkä kekselijäisyys on vielä suuri, mutta jos niin ei ole. täytyy kysyä, onko pakko kääntyä ulkopoliittikan alalle tyydyttääkseen janoa, johon kansaa on totutettu. Luulisi kuitenkin vallassaolijain oivaltavan, ettei taloudellista pohjaa ole ulkopoliittisille seikkailuille.

Roma, 30 p:nä toukokuuta 1926.

Rolf Thomsen

Mussolinin viimeinen puhe.

Lähetän liitteenä I pääministeri Mussolinin tämän kuun 28 o:nä senaatissa pitämän puheen ranskankielisen käännöksen. Puhe on asiallinen ja sävyltään arvokkaampi kuin ne puheet, jotka Mussolini kevättalvella piti edustajakamarissa ja senaatissa. Epäilemättä on erityisesti kiinnitettävä huomiota seuraaviin sanoihin:

" Je crois que les Nations qui ont été nos alliées pendant la grande guerre, se convaincront qu'il est nécessaire de satisfaire nos légitimes aspirations.

En tous cas qu'il soit bien entendu qu'on ne donnera rien à qui que ce soit avant que l'Italie n'aura été pleinement satisfaite."

Uskon, että nämät sanat viittaavat siihen, että Italia, nyt kun toiset ovat voittaneet Marokon sodan, tulee esittämään vaatimuksia saaliiseen nähden.

Rooma, 31 p:nä toukokuuta 1926.

Benito Mussolini

Le Chef du Gouvernement, prenant la parole au Sénat sur le budget des Affaires Etrangères, a prononcé le discours suivant:

Honorables sénateurs,

L'allure de la discussion générale me dispense de faire de longues déclarations.

La politique générale étrangère du Gouvernement n'a pas été critiquée. Les problèmes plus difficiles, plus délicats et plus épineux ont été mentionnés avec cette discrétion et cette sobriété qui doivent constituer le privilège des assemblées politiques qui ont le sentiment de leur responsabilité.

L'hon. Barzilai, dans son intéressant et éloquent discours, a fait un résumé de toute la politique étrangère du Gouvernement fasciste; il a récapitulé tous les faits et toutes les réalisations. Ces réalisations peuvent se grouper en trois catégories: la politique étrangère du Gouvernement Fasciste a dû tout d'abord mener à terme quelques questions héritées du passé. On ne doit pas croire qu'il n'y ait pas eu des difficultés, malgré les pactes écrits et les promesses solennelles. Il a fallu lutter, discuter pendant de longs mois pour arriver à la conclusion qui donne à l'Italie la modeste compensation coloniale du Jubaland, — 90 mille kilomètres carrés de territoire — qui donne à l'Italie l'Oasis de Jarabouh, occupée heureusement à temps, qui donne à l'Italie la possession pacifique et définitive de tout le Dodécannèse, sans l'exclusion d'aucune île, d'aucun rocher, qui a redonné à l'Italie Fiume, ville qui continue à se développer en tant que mouvement du port et en tant qu'économie générale.

Celles-ci sont les questions que j'appellerai de liquidation.

Puis il y a eu des faits politiques; les accords avec la Yougoslavie et avec la Tchéco-Slovaquie.

Locarno

Enfin d'autres accords politiques d'une plus vaste portée: Locarno.

L'architecture de Locarno est très simple; il s'agit de deux puissances, l'Italie et l'Allemagne, qui s'engagent à ne pas s'attaquer, qui s'engagent à vivre en paix. Mais comme cet engagement ne suffit pas, deux puissances garantissent l'engagement et ce sont l'Angleterre, d'une part, et l'Italie d'autre part. La question qui se posait avant le mois d'octobre, à savoir si l'Italie devait adhérer ou non à cette combinaison, je l'ai résolue dans le sens positif et je crois que le Sénat reconnaîtra à l'unanimité qu'on ne pouvait agir autrement, que le fait de ne pas signer le pacte de Locarno eût été une erreur colossale.

En premier lieu nous serions tenus à l'égard d'un pacte fondamental qui engage les plus grandes puissances d'Europe. En second lieu nous serions restés isolés de cette grande combinaison. En troisième lieu nous aurions perdu l'occasion de nous placer, dans une circonstance mémorable, sur le même pied que l'Empire britannique. Cela est très important, et justement l'hon. Schanzer, dont le rapport très intéressant mérite un éloge, affirme que ce fait est suffisant pour justifier un mouvement légitime d'orgueil national.

Le Brennero

Le fait que les frontières du Brennero n'ont pas été garanties s'explique très simplement. Le Gouvernement n'a pas insisté, car le pacte était déjà suffisamment compliqué: simple sur le Rhin, plus compliqué sur la Vistule, il serait devenu évidemment trop compliqué, si on y avait ajouté le Brennero. Il y a eu un déplacement de position que je voulais éviter. Il faut également considérer qu'on ne pouvait exiger de l'Allemagne une garantie pour le Brennero, car l'Allemagne

mais il n'est pas douteux que le traité entre la Russie et l'Allemagne, récemment signé à Berlin, a un peu assombri la splendeur de l'esprit de Locarno. Il ne faut pas exagérer la portée de ces traités, mais il ne faut non plus mettre la tête sous le sable.

Le traité de Berlin entre l'Allemagne et la Russie est une chose très sérieuse, exige une sérieuse méditation et impose de suivre avec la plus grande attention les événements qui se dessinent.

L'Allemagne à Genève

Il est évident que pendant la prochaine assemblée de Genève, l'Allemagne sera admise à faire partie du Conseil. C'est là une vieille thèse du Gouvernement italien. Les sénateurs qui m'écoutent avec bienveillance, se souviendront sans doute que dès mes premiers discours, j'ai soutenu que l'intérêt général exigeait l'entrée de l'Allemagne dans la Société des Nations avec un siège permanent. Etant donnée la situation qui s'est créée, il est évident que l'Allemagne entrera dans le Conseil; il serait dangereux, ou du moins inopportun, éviter ou retarder cette entrée. Les conséquences seraient évidentes et la plus sûre est le renforcement des rapports entre l'Allemagne et la Russie. Par suite la tentative d'exclure l'Allemagne du Conseil, se convertirait dans un dommage pour tous.

Bilan actif

Troisième catégorie de faits: les traités de Commerce et le règlement des dettes interalliées. Ce sont là des événements récents sur lesquels ce n'est pas le cas d'insister: on devait faire comme on a fait, on ne pouvait faire autrement.

Du point de vue de la moralité abstraite on peut discuter, mais les peuples qui ont le sentiment de leurs responsabilités, tiennent leurs engagements.

Ils ne peuvent et ne doivent suivre une politique différente, même lorsqu'il s'agit d'engagements d'ordre financier. En tout cas c'est une question réglée.

Voilà les réalisations de la politique étrangère du Gouvernement, au cours de quatre années. Le bilan se clôt par un actif considérable.

De nombreux problèmes qui avaient été négligés ont été affrontés. Le problème des écoles est très important et je suis d'accord avec le sénateur Pais que les écoles primaires doivent avoir un débouché dans les écoles moyennes et celles-ci doivent préparer les étudiants qui les fréquentent aux Facultés universitaires.

Une Commission vient d'être instituée au Ministère des Affaires Etrangères, chargée de coordonner harmonieusement toutes les initiatives italiennes qui se réfèrent à l'étranger et toutes les initiatives de l'étranger qui se réfèrent à l'Italie.

Si le budget n'avait pas des limites insurmontables — et je suis le plus jaloux carabinier du budget — je voudrais donner plusieurs millions de plus aux écoles à l'étranger. Mais cela n'est pas possible; les conditions du budget l'interdisent.

Toutefois le problème des sièges a été affronté et dans quelques années tous les représentants diplomatiques et consulaires de l'Italie dans le monde auront des résidences dignes et parfois somptueuses.

Mais construire, acheter et refaire des palais, n'est pas une entreprise sans importance; il faut du temps et de l'argent.

L'émigration

En ce qui concerne le problème de l'émigration, je puis déclarer qu'il se pose aujourd'hui dans des termes complètement différents de ceux d'autrefois. Si je dois vous dire la vérité et

L'impérialisme italien

Je veux faire une déclaration d'ordre général, très explicite.

L'hon. Barzilai disait très justement que, de même qu'on est toujours jacobin pour quelques-uns, ainsi on est toujours impérialiste pour d'autres. Et la politique italienne a été soupçonnée d'impérialisme. J'ai expliqué dans une interview, reproduite par mille journaux américains, ce que je pense du phénomène impérialiste. Il faut s'entendre et pour cela j'ai l'appui des études et des livres, qui sont un patrimoine commun de la culture, que tout être vivant, qui veuille vivre, a des tendances impérialistes; à plus forte raison les peuples doivent, s'ils veulent vivre, dégager une certaine volonté de puissance. Dans le cas contraire ils végètent et tôt ou tard, deviennent la proie d'un peuple plus fort qui possède à un plus haut degré cette volonté de puissance.

Je dirais donc que l'impérialisme italien est un phénomène de dignité du peuple italien: dignité morale. Il y a le besoin d'expansion économique et intellectuelle d'une nation qui est arrivée trop tard. Lorsqu'un peuple entre où tous ont déjà leur place, il provoque un certain malaise. L'hôte inattendu est parfois ingrat.

Le désarmement doit être complet

On entend de belles phrases: solidarité internationale, fraternité des peuples, cordialité de rapports entre les nations. C'est de la belle littérature, mais la réalité est profondément différente. En réalité, aucun peuple ne fait de politique internationaliste et de fraternité. Tous les peuples dressent des barrières économiques et politiques. Même les peuples qui avaient des traditions libérales, les enterrent et n'y pensent plus.

L'impérialisme italien n'est pas agressif et ne tend pas à préparer la guerre.

Je dois déclarer, non point pour vous, sénateurs, qui savez la politique étrangère du Gouvernement fasciste, mais pour le monde que le Gouvernement fasciste fait et ne peut faire qu'une politique de paix. Le Gouvernement fasciste ne veut pas troubler la paix; il l'a prouvé par des faits, en éliminant du territoire européen l'inhospitalité au nôtre et ces motifs d'irritation, de froissements qui pouvaient faire éclater un conflit.

Mais le fait de vouloir la paix, ne signifie désarmer. Il faut s'expliquer sur le désarmement. Le désarmement doit être complet, car autrement il ne constitue qu'une comédie; complet, dis-je, sur mer, sur terre, dans les airs.

Qu'on ne pense pas à un désarmement purement terrestre, et qui maintienne les armements maritimes, ou à un désarmement terrestre et maritime, qui laisse la porte ouverte aux armements aériens.

Jusqu'au jour où tous les Etats, n'auront pas désarmé rapidement et

effectivement, l'Italie ne mer, sous peine de se suicider son indépendance et

Ce que je viens de dire qualifie l'attitude de votre général De Marinis à G. problème du désarmement

Non seulement il est savoir quel nombre de ce planes et de navires position, mais aussi ce qu'il matières premières, étab sines, lui permettant de moment voulu ces engin

Politique de paix, fer dant nos intérêts contre tout. Il faut bien que ce lie se fasse un chemin de

La paix fasci

Je crois qu'il faudrait intelligents pour le faire et avec du tact, car c' moyen de travailler pour river à une paix juste comme on lit dans l'évén très vieilli de l'époque

Cette paix juste et du tifier nous intérêts lég crés. On ne peut condan ple à végéter, surtout lo peuple comme le peuple une très vieille histoire sation très noble, qui a qui les revendique fières

Je crois que les Natio nos alliées pendant la g se convaincront qu'il est satisfaisant nos légitimes

En tout cas qu'il soit qu'on ne donnera rien soit avant que l'Italie n nement satisfait.

Et cela sera possible, point sur lequel le Gou ciste est absolument in ce qui concerne la Socié il s'agit du point relé mité des décisions.

Nous n'avons pas en nombre de clients, par mais nous avons l'arme veto et à ce veto nous pas.

Des applaudissements terminables ont salué discours au Chef du G

Paolo Boselli citoyen

effectivement, l'Italie ne peut désarmer, sous peine de se suicider, de perdre son indépendance et sa liberté.

Ce que je viens de dire doit expliquer l'attitude de votre collègue, le général De Marinis à Genève, sur le problème du désarmement.

Non seulement il est nécessaire de savoir quel nombre de canons, d'atoplans et de navires possède une nation, mais aussi ce qu'elle possède en matières premières, établissements, usines, lui permettant de fabriquer au moment voulu ces engins.

Politique de paix, ferme, sauvegardant nos intérêts contre tous et partout. Il faut bien que cette jeune Italie se fasse un chemin dans le monde.

La paix fasciste

Je crois qu'il faudrait être assez intelligents pour le faire en temps utile et avec du tact, car c'est là le vrai moyen de travailler pour la paix, d'arriver à une paix juste et durable, comme on lit dans l'évangile désormais très vieilli de l'époque Wilsonienne.

Cette paix juste et durable doit satisfaire nos intérêts légitimes et sacrés. On ne peut condamner un peuple à végéter, surtout lorsque c'est un peuple comme le peuple italien, qui a une très vieille histoire et une civilisation très noble, qui a des droits et qui les revendique fièrement.

Je crois que les Nations qui ont été nos alliées pendant la grande guerre, se convaincront qu'il est nécessaire de satisfaire nos légitimes aspirations.

En tout cas qu'il soit bien entendu qu'on ne donnera rien à qui que ce soit avant que l'Italie n'ait été pleinement satisfaite.

Et cela sera possible, car il y a un point sur lequel le Gouvernement Fasciste est absolument intransigeant en ce qui concerne la Société des Nations: il s'agit du point relatif à l'unanimité des décisions.

Nous n'avons pas encore un grand nombre de clients, parmi les peuples mais nous avons l'arme formidable du veto et à ce veto nous ne renoncerons pas.

Des applaudissements unanimes interminables ont salué le formidable discours au Chef du Gouvernement.

Paolo Boselli citoyen honoraire de

...nors n'ont pas été garanties et expliqués très simplement. Le Gouvernement n'a pas insisté, car le pacte était déjà suffisamment compliqué; simple sur le Rhin, plus compliqué sur la Vistule, il serait devenu évidemment trop compliqué, si on y avait ajouté le Brennero. Il y a eu un déplacement de position que je voulais éviter. Il faut également considérer qu'on ne pouvait exiger de l'Allemagne une garantie pour le Brennero, car l'Allemagne n'a pas de frontières avec le Brennero. La lui demander eût été grave, car nous aurions admis implicitement qu'à un moment donné l'Allemagne serait arrivée au Brennero et nous l'aurions eue comme état limitrophe, hypothèse que nous devons écarter d'une manière absolue. Donc n'ayant de frontière avec l'Allemagne, nous ne pouvions demander que le traité de garantie de Locarno fût étendu au Brennero. Tant que dans le Brennero il n'y aura que l'Autriche, le Brennero ne présente aucun danger: nous pouvons le défendre très vaillamment nous-mêmes, et tous le savent.

Quant à la valeur intrinsèque du pacte de Locarno, elle est donnée par les articles; quant à l'esprit, la question devient plus délicate, car l'esprit appartient à la catégorie de l'impondérable.

Le traité russo-allemand

Je crois pouvoir affirmer que l'esprit de Locarno a subi quelques altérations au cours de ces derniers temps. L'esprit de paix, la tentative de stabiliser la situation européenne sur le Rhin et sur les autres frontières, est une chose certes louable,

somptueuses.

Mais construire, acheter et refaire des palais, n'est pas une entreprise sans importance; il faut du temps et de l'argent.

L'émigration

En ce qui concerne le problème de l'émigration, je puis déclarer qu'il se pose aujourd'hui dans des termes complètement différents de ceux d'autrefois. Si je dois vous dire la vérité et ma pensée, je ne suis pas un catholique de l'émigration; c'est une nécessité triste et douloureuse qu'on doit subir.

L'émigration au fond n'est que l'appauvrissement du peuple et de la Nation, car ce sont généralement les plus forts, les plus audacieux et les plus entreprenants qui s'expatrient. Mais d'autre part on ne peut empêcher le phénomène de l'émigration, car les millions d'Italiens qui vont à l'étranger, servent à établir des relations économiques et commerciales avec la Mère-Patrie; on ne doit pas tomber dans l'excès opposé, c'est-à-dire penser à une économie rigide limitée aux frontières de la Nation.

Nous avons donc pris la décision de protéger l'émigration, de la sélectionner, de l'aider. C'est pour cela que nous avons constitué l'institut de financement pour le travailleur italien à l'étranger, institut qui a recueilli les 100 millions de capital qu'il se proposait de recueillir et a donné de bons résultats dans la colonie, son véritable succès en Argentine et précisément dans la zone de Rio Grande du Sud.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin rap. no 8.

Roma

17/6 1926.

Légation de Finlande

N:o 488.

Rooma, kesäkuun 14 p:nä 1926.

ULKOASIAINMINISTERIO		
N:o 13/322 Sal. D. D. 26.		
22/6-26	fo	Litt.
5.	OSASTO C10	ASIA

Herra Ulkoasiainministeri.

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 8, jonka otsikko ovat seuraavat :

Italian emämaa-armeijan uudesta järjestelystä.
Tshitsherinin matka.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m. y.m. y.m.

HELSINKI.

Rolf Thesing

Raportti N:o 8.

ULKOASIAINMINISTERIO		
N:o 13/923 Sal. D. 19 26.		
22/6-26	to	Liit.
5.	OSASTO C10	ASIA

Italian emämaa-
armeijan uudesta
järjestelystä.

Koska en itse ole asiantuntija sotilasasioissa, olen pyytänyt Torinossa opiskelevaa majuri Waldemar Laukolaa tekemään selkoa Italian emämaa-armeijan uudesta järjestelystä. Tämä selostus seuraa ohellisena liitteenä I.

Rooma, kesäkuun 14 p:nä 1926.

Rolf Thelander

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13/822 Sal. D. 1326		
42/6-26	62	LII.
5	C/10	ASIA

Tshitsherinin matka.

Useassa Euroopan lehdessä on viime aikoina

julkaistu uutinen, että Tshitsherin (ja Stalin) tänä kesänä tulisi Roomaan koettamaan saada aikaan jonkunlaista läheisempää toimintaa, ehkä juuri liittoa, Italian ja Turkin välillä, jonka tarkoituksena olisi vieroittaa Italia kansainliitosta. Tämä uutinen on dementoitu.

Kun viime viikolla olin tapaamassa ulkoasiainministeriön pääsihteerin Bordonaroa, otin tämän asian puheeksi. Hän vakuutti silloin, ettei konsultassa tiedetty mitään koko matkasta, ja lisäksi ettei siitä liioin tietänyt täkäläinen Venäjän ambassaadi. Hän lausui tämän niin kategorisesti, että mielestäni on syytä uskoa, ettei toistaiseksi Tshitsherinin matkasta ole lopullista päätöstä.

Rooma, kesäkuun 14 p:nä 1926.

Roy Frederik

Italian emämaa-armeijan uudesta pääministeri

Järjestelystä.

(kirjoittanut Waldemar Laukola)

13 1322 Sal. D. I 26		
22/6-26	?	LII
	SANO	ASIA
5.	C10	

Ylin johto.

Ennen sotaa olivat olemassa armeijan ja laivaston yleisesikuntain päälliköt (capo di stato maggiore dell'esercito ja capo di stato maggiore della marina) toisistaan riippumattomina, ja olivat he teknillisiä elimiä. Sotaministeri ja meriministeri olivat poliittisina ja hallinnollisina organeina. Ilmailuvoimat, ollen tällöin vielä suhteellisesti pienet, olivat osa armeijan, osa laivaston alaisina.

Sodan puhjetessa armeijan yleisesikunnan päällikkö tuli ylipäälliköksi (comandante supremo).

Sodan jälkeen vuoteen 1925 saakka oli olemassa - armeijan teknillisenä johtona - ainoastaan n.s. armeijan neuvosto (consiglio dell'esercito), jonka muodosti kymmenkunta kenraalia, armeijakuntaan komentajia, joista eräs oli yleisesikunnan päällikkönä (capo di stato maggiore centrale) ollen hänkin vain armeijakuntakenraalin virka - asemassa. Puutui näinollen persoonallisesti vastuunalainen, teknillinen päällikkö. - Luonnollisesti oli myöskin sotaministeri olemassa.

Viime vuonna esitti silloinen sotaministeri kenr. Di Giorgio luonnoksensa armeijan uudelleen järjestämiseksi, mutta ei saanut sille senaatin hyväksymistä. Tällöin pääministeri Mussolini otti haltuunsa myöskin sotaministerin salkun ja piti hän ennen kaikkea tärkeänä saada kiireellisesti maa-, meri- ja ilmailuvoimien johto yhden teknillisesti vastuunalaisen päällikön käsiin. Ja niin perustettiin varsinainen yleisesikunnan päällikön (capo di stato maggiore generale) toimi, jonka päällikön alaisiksi tulivat, paitsi emämaa-armeijaa, myöskin laivaston ja ilmailuvoimien (yleisesikuntain) päälliköt, joten kyseinen uusi päällikkö koordinoi myös laivaston ja ilmailuvoimien päälliköiden toiminnat.

Maa-armeija jaetaan emämaa- ja siirtomaasiin ollen edellinen sotaministerin, jälkimmäinen siirtomaaministerin alaisena. Ky-

seinen uusi järjestely ja laki käsittelee vain emämaaosaa (esercito metropolitana), johon tulee kuulumaan:

I. a) Yleisesikunta (comando del corpo di stato maggiore):
capo di stato maggiore generale (johtava teknillinen organi ja yleisesikunnan päällikkö; nykyisin tykistökenr. Badoglio),
Apulainen (sottocapo; nyk. tyk. kenr. Grazioli).
Erikois dekreetti määrittelee yleisesik. päällikön ja apulaisen sekä armeijain päällikköjen velvollisuudet ja tehtävät.

b) Emämaa-armeijan yleisesikunnan corpus (corpo di stato maggiore dell'esercito), käsittää kaikki yleisesikuntaupseerit everstistä kapteeniin, yhteensä 350.

II. Suuret yksiköt:

4 armeijaa

10 armeijakuntaa

1 Sisilian comando militare

1 Sardinian " "

29 divisionaa

} 11 armeijakuntaa

} 30 divisionaa

Mainittavana muistuksena on huomattava kolmijakoinen divisiona, joka sisältää runkona 3 rykmenttiä jalkaväkeä, muodostaen prikaadin, sekä 1 rykmentin kenttätykistöä. Ennen divisiona käsitti 2 prikaatia (à 2 jv. rykm.). - Prikaadin komentaja on divisionan jalkaväen komentaja (prikaatikenraali).

III. Aselajit:

a) Kuninkaalliset karabinierit (säädetty erikoislaille)

b) Jalkaväki:

1 granatieriprikaati (3 rykm - Rooma)

29 jv. prikaatia (à 3 rykm.)

3 alpiiniprikaatia (à 3 rykm.)

12 bersaglierirykm. (polkupyöräjoukk.)

c) Ratsuväki.

3 ylempää ratsuväkiesikuntaa (prikaatia)

12 rykmenttiä

4 eskadroonaa polofrenierejä (tallijoukkoja)

d), Tykistö.

Jakaantuu:

a.) joukot (arma)

a''). "servizio tecnico d'artiglieria ",

d'') Aikoja ennen sotaa oli:

I s p e t t o r a t o g e n e r a l e d ' a r t i g l i e r i a

Ispettorato
da campagna
(kenttätukistön
tarkastuselin)

Ispettorato
da costa
(rannikko-
ja linnotus-)

Ispettorato
delle cos-
truzioni

Uusi järjestely palauttaa entisen tykistön tarkastajan (nyk.
kenr. Buffa di Ferrero), jonka tehtävänä on antaa direktiivejä,
ja on hän yleisesikunnan päällikön tykistöllinen konsulaatti,
neuvonantaja. Sodan tullen hän on comandante generale d'artiglie-
ria. Sitä paitsi hän neuvottelee ja antaa direktiivejä kons-
truktioiden ylimmälle johtajalle (direttore delle costruzioni).
Toimisto, joka huolehtii kaikkien tykkien ampumataulukkojen val-
mistuksesta, on välittömässä kosketuksessa hänen kanssaan.

Joukot käsittävät:

10 armeijakunnan tykistöesikuntaa
1 Sisilian tykistöesikunta
1 Sardinian "

Rykmentejä:

30 kenttätuk. rykmenttiä 2 patteristaa 75 kan.
2 " 100 hp.
1 " 75 selässä

11 raskasta kenttätuk. rykmenttiä (1 kan. 105 hp. 149)
1 kentt.tuk. rykmentti ratsain
3 vuorituk. rykmenttiä (3 alpiiniprikaatia varten)
5 raskastuk. rykmenttiä (linnotus ja piiritys- ; ka-
liiperit: kan. 149, 155.37
hp. 305 mörss. 200,260)

3 rannikkotuk. rykmenttiä
12 ilmapuolustuskeskusta + (koulu nettunossa käsit-
tään yhden tai useampia
patteristoja foto-tekniil-
limen osaston y.m.)

1 palofrenieriosasto

10 direzioni (armeijakuntia 10), joiden alaisina toi-
mii erilaisia osastoja (sezione) tykistön mate-
rialin varasto- ja keruupaikkoina.

d'') Servizio tecnico d'artiglieria, jonka johtona on " direzione
studii ed esperienze d'artiglieria" (aikaisemmin: " direzio-
ne superiore delle costruzioni") ja jonka päällikönä on

kenraaliluutnantti (nyk. Torretta). Tämän kenraalin alaisina suoraan ovat: tykistön kokeilukeskukset, ampumataulukkojen toimistot, arsenaalit, ruutitehtaat, laboratoriot y.m.y.m. Näiden laitosten lukumäärät ja toiminta on paraikaa tarkistusten alaisena.- Tämän haaran upseerit kuuluvat n. s. ruolotekniseen (tykistön puhtaasti " teknillisten upseerien luettelo), johon luetteloon pääsyvaatimukset ovat kylläkin erittäin korkeat ja tarkotustaan vastaavat, mutta tuntuu siinä ole ainakin toistaiseksi tuottavan upseereille suhteellisesti vallan liian vähän vastaavia etuja (ylen pieni palkan lisäys) ja vallankaan ylenemismahdollisuuksia muihin, nä yleisesikunta upseereiksi verraten.

e) Genio (teknillisiä joukkoja)

Genion ylin johto: tarkastaja

10 armeijakunnan genion esikuntaa

1 Sisilian " "

1 Sardinian " "

Kussakin esikunnassa on linnoitustoimisto. Ennen olivat genion tarkastaja ja konstruktoiden tarkastaja erikseen, joka viimeksi mainittu nyt on poistettu, sekä aselajin " direzionit", joiden direzionien tilalle nyt ovat tulleet yllämainitut linnoitustoimistot, joiden alaisina eivät enää toimi genion stabilimentit, vaan luolehtii niistä genio civile:
1 kenraali + eräs määrä julkisten töitten ministeriöön komennettuja upseereja. Tämä kenraali on samalla jäsenenä yleisten töitten neuvostossa.

Joukot:

11 geniorykmenttiä à (zoppatori)

2 rykmenttiä radiotelegrafisteja (ennen 1 rykmentti)

1 pontierirykmentti

1 rautatierykmentti - (Rauhanaikana eräät rautatiet on luovutettu näiden hoidettavaksi ja on kokemus näyttänyt, että toimivat hyvin).

1 aerostieripataljoona (tähystyspalloja)

Laitoksia (genion tarkastajan alaisia):

1 Istituto militare di radiotelegrafia ed elettrotecnica
Roomassa.

1 officina di radiotelegrafia ed elettrica

1 " delle costruzioni - Paviassa, valmistaa räjähdysaineita, polkupyöriä, genion tarpeita ja koneita, korjauksia j.n.s.

IV Sotakoulut ovat:

- 1) Scuola di guerra - 2-3 vuotinen, vapaaehtoinen, yl. esik. ups. kauluuttamista varten.
- 2) Accademia militare d'artiglieria e genio - 4 vuotinen, tulee todennäköisesti 5 vuotiseksi kuten oli enen sotaa
- 3) Accademia militare fanteria et cavalleria - 3 vuotinen
- 4) Scuola di fanteria - 8-9 kk.
- 5) Scuola di cavalleria - 8-9 kk.
- 6) Scuola d'applicazione di sanità- 1 vuotinen, lääkäreille.
- 7) Scuola centrali - eri aselajeilla omansa (tykistölle, jalkaväelle, geniolle), vaihteleva, vuosittain korkeammille upseereille.
- 8) Scuola contro aeri.
- 9) 2 collegi militari.
- 10) Scuola di reclutamento di ufficiali di complemento.

V "Servizi generali" käsittävät:

- 1) Kemiallinen sotilaskeskus (Centro chimico militare, nyk. knr. Pennan alaisena). on yhteinen maa-, meri- ja ilmailuvoimille. Sisältää paitsi " direzioneja " yhden kemiallisen pataljoonan (kokeilujoukkoja) ja koekentän.
- 2) Tankkimodostelmat - niistä määrää sotaministeri myöhemmin, siitäkin syystä että useat tätä alaa koskevat kysymykset ovat vielä kokeilujen alaisina.
- 3) Kutsuntalaitos
- 4) Saniteetti "
- 5) Eläinlääkintä "
- 6) Administratiivinen laitos käsittää oman administratiivisen ups. korppuksen.
- 7) Commissariaatti - oma ups. korpus.

ei mainittavia muutoksia.

VI Autojoukot käsittävät:

12 autokeskusta - esikuntineen ja joukkoineen - yksi kutakin arm. kuntaa kohti

1 ispettorato tecnico

1 officina automobilistica

Torinossa

Upseerikuman muodostavat eri aselajien upseerit.

.....

ULKOASIAINMINISTERIÖ

V

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti № 9.

Rooma.

1/7-26.

Légation de Finlande

Rooma, heinäkuun 1 p:nä 1926.

N:o 557.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
N:o	14/322 Sal. 26.
6/7-26.	
5	Q-10

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavinmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 9, jonka otsi-
kot ovat seuraavat:

- ✓ Toimenpiteitä taloudellisen aseman parantamiseksi.
Syndikaattilaki.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

Raf Thorsen

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

Helsinki.

R A P O R T T I N:o 9.

Toimenpiteitä
taloudellisen
aseman parantami-
seksi.

Raportissani viime toukokuun 30 p:ltä olen mainin-
nut, että hallituksen päämies ja muut johtavissa asemissa olevat hen-
kilöt puheissaan toittavat kuinka erinomainen asema on ja kuinka
vankka pohja on Italian suuruudelle. Kuinka paljon näihin vakuutuk-
siin on ollut luottamista, käy selville eräistä hallituksen päätök-
sistä sen istunossa tämän kuun 29 p:nä. Niistä on julkaistu seuraava
selonteko.

Ensimmäinen sarja talouäpoliittisia toimenpiteitä:

Hallitus otti sitten käsittelyn alaiseksi Italian taloudel-
lisen aseman ja päätti, siihen kuuluvien toimenpiteiden ensimmäise-
nä jaksone, seuraavaa:

- a) kohottaa eräiden italialaisten tuotantohaarojen tehoa ja supistaa
niiden valmistuskustannuksia;
- b) huojistaa eräitä näille tuotantohaaroille tärkeitä tarvikkeita;
- c) supistaa muutamien tarpeettomien ylellisyystavarain käyttöä.

Näiden tarkoituksena saavuttamiseksi hallitus toistaisek-
si hyväksyi, pääministerin ehdotuksesta ja asianomaisten ministerien
kanssa yhteisymmärryksessä, seuraavanlaisen suunnitelman kuninkaalli-
seksi dekreetiksi:

- 1) 1 p:stä heinäkuuta kesäkuun 30 päivään asti v. 1927 kielletään,
sellainen/
periaatteessa, kaikki/yritteliäisyys rakennusalalla, jota voidaan pi-
tää ylellisyytenä, erittäinkin eristettyjen loistohuvilain ja -talo-
jen rakentaminen. Yritteliäisyys tällä alalla rajoitetaan, paitsi
julkisia rakennuksia, asutus - ja vuokratarkoituksiin, työväelle, ta-
lonpojille, virkamiehille ja pikkuporvaristolle tarkoitettujen talo-
jen rakentamiseen sekä myöskin sellaisten kiinteistöjen hankkimiseen,
joissa on kysymyksessä pikkusäästöjen sijoitus. Sen lisäksi nähdään
mielellään työnantajain taholta tuleva rakennustoiminta, joka tar -

koittaa asuntojen hankkimista omalle työväelle.

Julkiset paikat, sanomalehdet, benssiini.

- 2) Heinäkuun 1 päivästä siihen asti, kunnes toisin päätetään, kielletään uusien huoneistojen avaaminen baarien, kahvilain, ravintolain, kondiittorioiden ja yöhuvittelupaikkojen käytettäväksi.
- 3) Heinäkuun 1 päivästä siihen asti, kunnes toisin päätetään, supistetaan korkeintaan kuudeksi jokapäiväisten lehtien sivumäärä. Samalla kielletään niiden koon suurentaminen sekä liitteiden julkaiseminen, kuitenkin lukuunottamatta teknillistä laatua olevia.
- 4) Tulevan marraskuun 1 päivästä otetaan käyttöön benssiinin sekoittaminen alkoholilla, jonka valmistukseen käytettäkään myöskin se osa kotimaisen viiniviljelyksen tuotantoa, joka jää nauttimatta ja maasta viemättä.

Työajan pidentys.

- 5) Heinäkuun 1 päivästä ja siihen asti, kunnes toisin päätetään, on työnantajilla oikeus pidentää työaika yhdellä tunnilla päivässä.

On jo tehty sopimuksia rauta- ja sementtiteollisuuden kanssa ja neuvotteluja käydään kalkki- ja tiiliteollisuuden harjoittajain kanssa sopimuksen aikaansaamisesta tarkoituksella tuntuvasti alentaa näiden päätarvikkeiden hintoja ilman että laatu siitä kärsii. Aikaan ilmoitetaan sopimuksella voimaansaattetut perushinnat.

Näinä päivinä kokoontuu komissiooni, joka hetimiten ottaa pohdittavakseen missä määrin työnantajain taholta on tarpeellista avata myymälöitä, joissa omalle työväelle ja muulle henkilökunnalle kohtuullisiin hintoihin pidetään kaupan hyvinlaatuisia välttämättömiä kulutustavaroita. Näiden myymälöiden hintojen perusteella laaditaan sitten elintarve hintaindeksi.

Rautateollisuus ja polttoaineet.

Erikoiskomitean tehtäväksi annetaan säännöstellä koko Italian rautateollisuus tarkoituksella ruveta sen tarpeiksi käyttämään italialaisia malmeja ja mikäli mahdollista italialaisia polttoaineita. Tämän tarkoituksensa saavuttamiseksi kohotetaan kotimainen takki- ja valuraudan tuotanto.

Sopimuksia on jo tehty ^{toisten} ~~muiden~~ teollisuushaarojen kanssa ja toisten kanssa ollaan neuvottelemissa tarkoituksella edistää italialaisten

metallien valmistusta mikäli malmeja omassa maassa löytyy.

Näillä toimenpiteillä, jotka ovat aivan toisenlaisia kuin sotaajan säännöstely, fascistinen puolue antaa näytteen omasta talouspoliittisesta ohjelmastaan, joka antaa maalle taloudellisen tasapainon.

Polttoaineita virka- ja palvelusmiehille.

Ministerineuvosto oikeutti kulkulaitosministerin heinäkuun aikana ulottamaan kaikkien ministeriöiden virka- ja palvelusmiehiin "Provvida"- nimisen myyntikonttorin toiminnan välttämättömien elintarpeiden hankkimiseen nähden.

Ministerineuvosto antoi kansantalousministeriön tehtäväksi päättää, toimeenpannun selvityksen perusteella, missä määrin on syytä antaa myllyille määräys jauhaa ja myydä vehnää sekoitettuna 15 %:lla muuta viljaa.

Roma, 1 p:nä heinäk. 1926.

Raf Thesoff

Syndikaattilaki.

Raportissani viime toukokuun 30 p:ltä mainitsin, että syndikaattilaki täytäntöönpanoasetuksella toukokuun 19 p:ltä oli päätetty saattaa voimaan sekä että kohta toivoin voivani lähettää a-
setuksen ranskankielisen käännöksen. Uutinen täytäntöönpanoasetuk-
sesta ja itse asetusk^k, joka käsittää 102 artiklaa, julai^kstiin tou-
kokuun 20 p:n lehdissä. Mutta virallisessa lehdessä ei asetusta
toistaiseksi julkaistu, ja tämän kuun 28 p:nä ryhtyi fascistipuolueen
pääneuvosto asetusta^k käsittelemään, ja teki siihen muutoksia! Tois-
sa päivänä sitten hallitus uudelleen on vahvistanut asetuksen siinä
muodossa kuin pääneuvosto sen edellisellä yönä hyväksyi.

Toistaiseksi ei asetusta ole julkaistu virallisessa
lehdessä, ja kuluu sen tähden joku aika, ennenkuin voin saada sen
ranskankielisen käännöksen.

Rooma, 1 p:nä heinäk. 1926.

Rolf Thesing

biographie 678, 14/8-26 Koonarts
Fayd rap no 9.

ÉPREUVE

INSTITUT INTERNATIONAL D'AGRICULTURE

TEXTES LÉGISLATIFS
de l'année 1926.

NUMÉRO 6.

ITALIE

**Règlement d'application de la loi du 3 avril 1926, N. 563,
sur les rapports collectifs du travail ⁽¹⁾. — 1er juillet 1926.**

Gazzetta Ufficiale, n. 155 (7 juillet 1926).

TITRE I.

DES ASSOCIATIONS SYNDICALES UNITAIRES
OU DE PREMIER DEGRÉ.

CHAPITRE I.

*De la constitution des Associations Syndicales
et de leur reconnaissance légale.*

Art. 1. — Peuvent appartenir aux Associations syndicales les citoyens italiens des deux sexes, ayant plus de 18 ans, qui ont toujours eu une bonne conduite morale et politique au point de vue national et qui satisfont aux autres conditions requises par la loi et par les statuts des Associations.

Peuvent aussi faire partie des Associations syndicales les sociétés commerciales légalement constituées et les autres personnes civiles de nationalité italienne dont les dirigeants et les administrateurs ont une bonne conduite morale et politique au point de vue national.

Art. 2. — Les étrangers qui résident en Italie depuis dix ans au moins peuvent être admis en qualité de membres dans les Associations syndicales légalement reconnues mais ne peuvent être nommés ou élus à aucune des charges ou des fonctions directives.

Art. 3. — Les Administrations de l'État, des Provinces, des Communes et des institutions publiques de bienfaisance ne peuvent pas faire partie des Associations patronales légalement reconnues aux termes de la loi du 3 avril 1926, n. 563, et ne sont pas assujetties aux dispositions de la dite

(1) Voir Textes législatifs de l'année 1926, n. 1.

- loi quant aux contrats collectifs et à la juridiction des Tribunaux du travail.

La même disposition est valable pour l'Administration autonome des chemins de fer de l'Etat, pour l'Administration des P. T. T., pour la Caisse des dépôts et prêts, pour l'Institut d'émission, pour la Banque de Naples et la Banque de Sicile, pour les Instituts et organes relevant de l'Etat et pour les Caisses d'épargne.

Les Associations constituées par des employés des Administrations susdites ne peuvent pas être légalement reconnues.

Les entreprises autonomes municipalisées et le personnel qui en dépend sont assujettis aux dispositions de la loi du 3 avril 1926, n. 563.

Art. 4. — Les Associations qui se proposent de sauvegarder les intérêts matériels ou moraux de leurs membres, si ces derniers ne sont ni des employeurs ni des travailleurs, ne peuvent pas être légalement reconnues aux termes de la loi du 3 avril 1926 et ne sont pas assujetties aux autres dispositions de la dite loi concernant les contrats collectifs de travail et la juridiction des Tribunaux du travail.

Toutefois les propriétaires d'immeubles ruraux qui ont donné en location leurs biens-fonds seront admis à faire partie des associations patronales agricoles légalement reconnues à la condition qu'ils soient encadrés dans une section spéciale ayant sa propre représentation dans les organes directifs de l'Association.

Cette représentation ne participe pas à la stipulation des contrats collectifs de travail agricole.

Dans l'établissement des accords collectifs de travail non agricole à exécuter pour le compte des propriétaires, la représentation de la section agira comme représentation d'une Association autonome.

Art. 5. — Les artisans exerçant pour leur compte une petite industrie à laquelle ils travaillent personnellement, les petits commerçants et les auxiliaires du commerce, intermédiaires, commissionnaires et agents qui ne bénéficient pas des dispositions de la loi concernant le contrat d'emploi privé, les propriétaires et les fermiers cultivant directement des immeubles ruraux doivent se constituer en associations séparées.

Art. 6. — Ne peuvent pas faire partie de la même association les travailleurs intellectuels et les ouvriers manuels, même s'ils sont employés dans le même type ou la même catégorie d'entreprise.

Les employés techniques et les employés d'administration peuvent au contraire être réunis dans la même Association, mais dans des sections séparées ayant chacune sa propre représentation.

Les directeurs techniques et administratifs ainsi que les autres chefs de bureau ou de service remplissant des fonctions analogues, les fondés de pouvoirs et d'une façon générale, les autres employés munis de procuration doivent faire partie d'Associations séparées.

Art. 7. — Les employeurs et les travailleurs qui, en raison de leur acti-

vité, appartiennent en même temps d'une façon stable et suivie à des catégories diverses soit d'employeurs soit d'ouvriers, peuvent faire partie en même temps de différentes Associations syndicales.

Celui qui, dans différents domaines d'activité, d'une façon stable et suivie exerce à la fois les fonctions d'employeur et celles d'ouvrier peut faire partie en même temps d'Associations patronales et d'Associations ouvrières.

Les membres des Associations légalement reconnues ne peuvent, sous peine d'expulsion, faire en même temps partie d'Associations de fait constituées dans un même but syndical, en vertu de l'art. 12 de la loi du 3 avril 1926.

Art. 8. — Les entreprises de tous genres exploitées sous la forme coopérative doivent, aux fins de l'organisation syndicale, se constituer en Associations spéciales distinctes des Associations groupant des entreprises capitalistes analogues, aussi bien que des Associations de travailleurs des entreprises analogues.

Art. 9. — Contre le refus d'admission dans une Association légalement reconnue et contre l'expulsion ou toute autre forme d'exclusion, le recours au ministre des corporations sera toujours admis en dernière instance, outre les recours prévus par les statuts des Associations unitaires et des Associations supérieures.

Art. 10. — Les listes de travailleurs résultant des déclarations obligatoires dont s'agit à l'art. 5, 3ème alinéa de la loi du 3 avril 1926 font foi de l'existence de la condition prescrite par l'art. 1, n. 1 de ladite loi.

Ces listes seront dressées par les Préfets à qui les Associations sont tenues de communiquer immédiatement les déclarations qui leur parviennent. Le Préfet procède à l'inscription après avoir entendu le Conseil provincial de l'économie.

Les listes dressées par les Préfectures d'après les données fournies par les Communes, font foi en ce qui concerne ceux qui exercent librement un art ou une profession.

Quiconque, dans une Commune, entreprend d'exercer un art ou une profession, est tenu de le déclarer dans les trois mois à la Commune intéressée sous peine d'une amende de cent liras.

Art. 11. — Lorsque pour l'exercice d'un art ou d'une profession déterminés l'inscription dans un rôle dont la formation est confiée par les lois en vigueur à un ordre ou à un collège est requise, une Association syndicale pourra être légalement reconnue à côté de l'ordre ou du collège. Dans ce cas l'Association syndicale est assujettie aux dispositions de la loi du 3 avril 1926.

Les Associations syndicales, mais non les ordres ou les collèges, ont la faculté de remplir les fonctions de sauvegarde des intérêts matériels et moraux des personnes qu'ils représentent ainsi que les fonctions d'assistance, d'instruction et d'éducation prévues par la loi. Elles seules ont la faculté de désigner des représentants dans les corps politiques, administratifs et

techniques de l'État et des autres organes publics, lorsque cette désignation est prévue par les lois et les règlements.

Les personnes exerçant une profession libérale et les artistes, employés dans les entreprises industrielles, agricoles, commerciales, de transports et de banque doivent, aux effets des contrats collectifs de travail, faire partie des Associations syndicales d'employés. Mais ils peuvent toutefois appartenir, dans une section distincte ayant sa propre représentation, aux Associations de personnes exerçant une profession libérale ou d'artistes.

Art. 12. — Les ordres ou collèges, existant et légalement reconnus au moment de l'entrée en vigueur de la loi du 3 avril 1926 subsisteront, mais il ne pourra en être reconnu de nouveaux, même si leur constitution est prévue par des lois antérieures.

Lorsque pour l'exercice d'un art ou d'une profession déterminés pour lesquels un ordre ou un collège n'est pas légalement constitué l'inscription dans un rôle est requise, toutes les fonctions inhérentes aux dits ordres ou collèges pour la garde du rôle et la discipline des membres inscrits, seront exercées par les Associations syndicales. Dans le cas où il n'existe pas d'Association syndicale légalement reconnue, ces fonctions sont confiées au Président du Tribunal.

Art. 13. — La reconnaissance de toute Association syndicale doit être refusée, non seulement lorsque les conditions requises par la loi font défaut, mais aussi lorsque cette reconnaissance n'est pas opportune pour des raisons d'ordre politique, économique ou social.

La reconnaissance peut aussi être subordonnée à l'introduction dans les statuts de certaines modifications.

Art. 14. — Pour obtenir la reconnaissance, les Associations doivent joindre aux statuts un rapport concernant leur origine et l'activité déployée depuis leur fondation, ainsi que la liste nominative des membres et des personnes qui remplissent des fonctions directives et autres.

Les statuts doivent indiquer les buts de l'Association, la circonscription territoriale dans laquelle elle opère, le lieu où se trouve son siège principal, ses rapports de dépendance et d'union avec d'autres Associations, les conditions d'admission et d'exclusion des membres, le mode et les formes établis pour les délibérations des organes sociaux compétents en ce qui concerne les contributions prévues par l'art. 5 de la loi du 3 avril 1926, la composition, le mode d'élection ou de nomination et la compétence des organes directifs et disciplinaires, les motifs d'exclusion de l'association, les règles d'administration des revenus et du patrimoine de l'Association et la part des revenus consacrée aux frais obligatoires.

Art. 15. — Le Gouvernement royal a toujours le droit de demander et s'il le faut de décréter d'office la révision des statuts des Associations légalement reconnues.

CHAPITRE II.

Organisation et administration des Associations Syndicales.

Art. 16. — Les attributions des Conseils de direction des Associations, prévues par l'art. 8 de la loi du 3 avril 1926, sont établies par les statuts.

Le Conseil de direction est présidé par le Président ou le Secrétaire, qui dirige et représente l'Association.

ART. 17. — Les mêmes qualités morales et politiques exigées des dirigeants de l'association sont requises des employés des associations légalement reconnues.

Art. 18. — Les dépenses des Associations syndicales légalement reconnues se divisent en dépenses obligatoires et dépenses facultatives.

Sont obligatoires les dépenses inhérentes à l'organisation syndicale, à l'assistance économique et sociale, à l'assistance morale et religieuse, à l'éducation nationale et à l'instruction professionnelle.

Sont en outre obligatoires : la contribution à l'Oeuvre Nationale des Loisirs Ouvriers, à l'Oeuvre Nationale de la Maternité et de l'Enfance, à l'Oeuvre nationale du Balilla, au Patronage national reconnu par décret du Ministre de l'Economie Nationale du 26 juin 1925, dans la mesure fixée par décret du Ministre des corporations, après avoir entendu l'avis des Associations supérieures, légalement reconnues, dont l'association dépend.

Est enfin obligatoire la constitution du fonds de garantie prévu par l'art. 5 de la loi du 3 avril 1926. Les sommes destinées à cet effet seront placées en titres de la dette publique non aliénables. Tous les autres frais sont facultatifs.

Art. 19. — Les dispositions concernant la coordination de l'activité des Associations syndicales avec celle de l'Oeuvre nationale des Loisirs Ouvriers, de l'Oeuvre nationale de la maternité et de l'enfance de l'Oeuvre nationale du Balilla et du Patronage national, seront établies par Décret Royal.

Art. 20. — En cas de dissolution d'une association ou de retrait de la reconnaissance accordée à celle-ci, un liquidateur nommé par le Préfet s'il s'agit d'associations opérant dans les limites de la province, ou par le Ministre des Corporations, s'il s'agit d'associations qui opèrent dans deux ou un plus grand nombre de provinces, réalise l'actif et rembourse le passif.

Le patrimoine net résultant de la liquidation sera dévolu par Décret Royal à l'Association supérieure légalement reconnue dont l'Association dépend et, à son défaut, ce patrimoine sera consacré à des œuvres d'assistance, d'instruction et d'éducation en faveur des catégories d'employeurs et de travailleurs pour lesquelles l'Association avait été constituée.

Art. 21. — Les biens qui reviennent à l'Association syndicale avant

qu'elle soit reconnue, quelle que soit la personne qui les détienne ou les administre pour le compte de l'association, viennent de plein droit faire partie du patrimoine de l'association légalement reconnue.

Les biens qui reviennent de quelque façon que ce soit à des associations constituées entièrement ou en partie dans le but prévu par la loi du 3 avril 1926, sont dévolus de droit aux associations constituées dans le même but en faveur des mêmes catégories d'employeurs ou de travailleurs, chaque fois que la majorité des membres de l'association préexistante est entrée dans l'association légalement reconnue.

Avant même de reconnaître l'association syndicale, le Préfet peut ordonner, par arrêté, que les biens dont s'agit aux deux précédents alinéas, soient remis à un commissaire nommé par lui. L'arrêté préfectoral est immédiatement exécutoire. Aussitôt que l'association est légalement reconnue, lesdits biens sont remis entre les mains des représentants légaux de cette association. Au cas où, dans les six mois qui suivent la publication de l'arrêté, la reconnaissance n'aurait pas eu lieu, les biens sont restitués à celui qui les détenait ou les administrait.

Art. 22. — Les Associations syndicales ne peuvent exercer, en dehors des relations de travail, aucune ingérence dans la gestion administrative, technique et commerciale des entreprises de leurs membres, sans le consentement de ces derniers.

En aucun cas, les Associations syndicales ne peuvent établir des dispositions obligatoires pour les non participants, en dehors du domaine des rapports de travail.

Les Associations syndicales ne peuvent exercer le commerce.

CHAPITRE III.

Des contributions.

Art. 23. — Les délibérations en vertu desquelles les contributions prévues à l'art. 5 de la loi du 3 avril 1926 sont imposées, doivent être approuvées par le Conseil Provincial Administratif, s'il s'agit d'associations qui opèrent dans les limites de la province, et par le Ministre des Corporations s'il s'agit d'associations qui opèrent dans deux provinces ou plus.

Les délibérations approuvées seront publiées, aux frais des associations, dans le premier cas dans la feuille d'avis de la Province et dans la *Gazzetta Ufficiale* dans le second cas.

Le recours au Gouvernement royal contre la décision du Conseil Provincial Administratif ou le décret du Ministre peut être fait par tout intéressé dans les quinze jours de la publication de la décision.

Art. 24. — Le Ministre des Corporations établit les dispositions applicables en matière de contributions, même dans le cas où, par suite de la nature du travail ou du caractère de l'entreprise, il n'est pas possible de les déterminer en prenant pour base la rétribution d'une journée de travail.

Art. 25. — Les listes matricules des contribuables, répartis par commune de résidence, sont dressées par chaque Association.

Elles doivent rester affichées pendant un mois au moins, à partir de la date du décret, au tableau d'affichage de la Commune.

Dans le mois suivant chaque contribuable a le droit de réclamer contre son inscription devant le Conseil Provincial Administratif, s'il s'agit d'Associations qui opèrent dans les limites de la province, et devant le Ministre des Corporations s'il s'agit d'associations qui opèrent dans deux provinces ou plus.

Les décisions du Conseil Provincial Administratif et du Ministre sont définitives. Le recours à l'autorité judiciaire est toutefois autorisé dans les cas et aux conditions admis en matière d'impôts.

Les rôles sont dressés d'après les inscriptions non contestées et définies. Ils deviennent exécutoires par arrêté du Préfet. Le recours au Préfet n'est admis que pour cause d'erreur matérielle.

Art. 26. — Le recouvrement des contributions est confié aux percepteurs des impôts, avec les privilèges fiscaux et l'obligation de verser la totalité des sommes inscrites au rôle des recouvrements.

Dans les délais et modalités fixés par l'art. 80 du texte unifié des lois relatives au recouvrement des impôts directs, approuvé par décret royal du 17 octobre 1922, n. 1401, les percepteurs versent le montant des rôles au compte courant spécial de la préfecture, à la section du trésor de la province.

Le préfet à son tour en ordonne le paiement à l'association unitaire et aux associations supérieures dont elle dépend, dans la proportion qu'établira pour chacune d'elles le Ministre des Corporations, par voie de décret, sur la proposition de la plus importante organisation supérieure dont dépend l'association unitaire.

Dans tous les cas, on prélève au bénéfice de l'État sur les sommes recouvrées le dix pour cent, qui est versé au compte courant spécial du Ministère des Corporations à la section de la trésorerie provinciale de Rome.

Art. 27. — Les statuts peuvent établir des contributions supplémentaires pour les membres de l'Association seulement, et en déterminer le montant.

Les contributions supplémentaires sont recouvrées par les soins des Associations.

Art. 28. — Le Ministre des Corporations, peut par décret, établir que le recouvrement des contributions obligatoires sera fait lui aussi par les soins des associations, l'obligation de la répartition spécifiée aux deux derniers alinéas de l'art. 26 restant inchangée.

CHAPITRE IV.

De la surveillance et du contrôle.

Art. 29. — Le Préfet, s'il s'agit d'associations qui opèrent dans les limites de la province, et le Ministre s'il s'agit d'associations qui opèrent dans deux provinces ou plus, peuvent demander des documents et des ren-

seignements et ordonner des inspections et des recherches sur l'activité des associations.

Le Ministre des Corporations peut en tout temps sur dénonciation ou d'office, annuler les délibérations des organes des Associations syndicales légalement reconnues, lorsque ces délibérations sont contraires aux lois, aux règlements, aux statuts et aux objets essentiels de ces institutions.

Art. 30. — Sont assujétis à l'approbation du Conseil provincial administratif, et dans des cas déterminés, du Ministre des Corporations :

- a) les bilans ;
- b) les actes qui impliquent des mutations patrimoniales ;
- c) les dépenses qui grèvent le bilan pour une période supérieure à 5 ans ;
- d) les règlements et les cadres organiques du personnel ;
- e) les règlements pour la perception des contributions ;
- f) les paiements ordonnés sur le fonds de garantie constitué selon l'art. 5 de la loi du 3 avril 1926.

Si les organes délibératifs ou exécutifs de l'Association omettent de faire ce à quoi ils sont tenus par la loi, le règlement ou les statuts, ou pour atteindre les buts essentiels de l'association, le préfet, ou dans les cas opportuns le Ministre peuvent ordonner l'exécution de ces actes y compris l'inscription des dépenses au bilan et l'émission des mandats.

Contre les décisions du Conseil Provincial administratif, du préfet ou du Ministre est admis le recours au Gouvernement du Roi dans les 15 jours.

Art. 31. — Le Conseil Provincial administratif, quand il remplit ses fonctions d'organe de contrôle des Associations syndicales, comprend le Préfet, qui en est le Président, deux Conseillers de Préfecture et quatre membres désignés tous les deux ans par le Conseil provincial de l'Economie.

TITRE II.

ASSOCIATIONS SYNDICALES SUPÉRIEURES.

(FÉDÉRATIONS ET CONFÉDÉRATIONS).

Art. 32. — Les Associations Syndicales supérieures (Fédérations et Confédérations) légalement reconnues ont la personnalité civile.

Art. 33. — Contre le refus d'admettre une Association inférieure dans une Association supérieure, en sus des recours prévus par les statuts, en dernière instance le recours au Ministre des Corporations sera toujours admis.

Est également admis le recours au Ministre contre l'exclusion des Associations inférieures des Associations supérieures quelle que soit la forme dans laquelle cette exclusion a été prononcée.

Art. 34. — Les Associations Syndicales de Directeurs techniques et administratifs, d'autres Chefs de Bureaux ou de Services ayant des fonctions analogues, de fondés de pouvoirs et d'une façon générale d'employés munis

de procuration, doivent adhérer aux Fédérations des Associations patronales.

Les Associations d'entreprises coopératives doivent adhérer aux associations syndicales supérieures, soit patronales, soit ouvrières, selon leur nature et leur mode de fonctionnement.

Elles peuvent légalement adhérer à un Bureau Central ou à une autre institution légalement reconnue ayant pour but le développement et le progrès de la coopération. Cette adhésion n'implique aucune ingérence dans la gestion administrative, technique et commerciale des entreprises coopératives qui font partie de l'Association, sauf dans les cas où cette ingérence appartient de droit à l'Association en question et à condition qu'existe une déclaration spéciale à ce propos dans l'acte d'adhésion.

Les associations séparées d'artisans, petits commerçants, auxiliaires du commerce, propriétaires et fermiers exploitant directement les terres, constituées en vertu de l'art. 5, doivent adhérer aux associations syndicales patronales supérieures.

Les associations séparées de métayers, constituées en vertu de l'art. 5, doivent adhérer aux associations syndicales supérieures de travailleurs agricoles.

Art. 35. — Les ordres et collèges de personnes exerçant une profession libérale, maintenus en vertu de l'art. 2, deuxième alinéa, de la loi du 3 avril 1926 ne peuvent constituer ni fédérations ni autres organisations d'un degré supérieur, ni adhérer à d'autres associations supérieures.

Art. 36. — Toutes les dispositions concernant la reconnaissance des Associations unitaires, contenues dans les articles 13, 14 et 15 du titre I, sont applicables à la reconnaissance des Associations supérieures (Fédérations et Confédérations), avec les modifications suivantes :

Pour obtenir la reconnaissance, les Associations supérieures doivent présenter, en sus de leurs statuts et du rapport dont s'agit à l'art. 14, une liste de toutes les associations syndicales inférieures ainsi que des autres associations et autres institutions constituées dans le but indiqué à l'art. 4, dernier alinéa, de la loi du 3 avril 1926, qui leur ont donné leur adhésion, avec une copie authentique de l'acte d'adhésion, des statuts de chacune de ces associations affiliées, et un certificat de la Préfecture de la Province dans laquelle chaque Association Unitaire a son siège, attestant que les formalités requises par les articles 1 et 2 de la loi du 3 avril 1926 ont été accomplies, à moins qu'il ne s'agisse d'associations nationales, auquel cas la constatation est faite directement par le Ministère des Corporations.

Avec les statuts de l'Association supérieure sera approuvée la liste de toutes les Associations syndicales inférieures, ainsi que de toutes les autres associations et institutions adhérentes. Les changements ultérieurs dans la liste en question doivent être approuvés par Décret Royal.

Le Décret qui reconnaît l'Association Syndicale supérieure entraîne en même temps la reconnaissance de toutes les Associations de degré inférieur

y adhérentes. Il entraîne aussi la reconnaissance des autres associations et des autres institutions constituées dans le but dont s'agit à l'art. 4, dernier alinéa, de la loi du 3 avril 1926, qui y adhèrent : grâce à cette reconnaissance, les organes reconnus acquièrent la personnalité civile. Lorsque l'adhésion est postérieure à la reconnaissance légale de l'Association supérieure, la reconnaissance des Associations inférieures et des organes susdits a lieu par décret spécial, sur la demande de l'Association supérieure reconnue.

Art. 37. — Lorsque le Décret Royal qui approuve les statuts d'une association syndicale supérieure (Fédération ou Confédération) établit que la surveillance et le contrôle des associations inférieures qui en font partie, sera exercée par l'organisation supérieure, à celle-ci appartiennent toutes les facultés conférées par la loi et par le règlement au préfet, au Conseil provincial administratif et au Ministre, sauf celles qui sont expressément exceptées.

La délégation de ces facultés peut être en tout temps révoquée par Décret Royal, le Conseil d'Etat entendu.

Malgré la délégation, le Ministre des Corporations et, dans les limites de la province le préfet, ont toujours faculté de demander directement aux Associations assujéties au contrôle de l'organisation supérieure, des actes et des informations, et de faire exécuter directement des enquêtes et des inspections chaque fois que les demandes faites à l'organisation supérieure sont restées vaines.

Art. 38. — Toutes les dispositions des articles 16, 17, 18, premier, deuxième, quatrième et cinquième alinéa, 19, 20, 21 et 22 du titre Ier, sont aussi applicables aux Associations Syndicales supérieures (Fédérations et Confédérations).

Les Associations supérieures ne peuvent exercer aucune ingérence dans la gestion administrative, technique et commerciale des entreprises des membres des associations unitaires ou de premier degré sauf dans le cas, dans les limites et dans les formes consentis par ces dernières Associations.

Art. 39. — Les Associations Syndicales supérieures ne peuvent pas imposer de contributions individuelles aux patrons et aux ouvriers.

Les statuts peuvent établir des contributions supplémentaires à la charge des Associations inférieures adhérentes, en plus du tantième fixé par le Ministre des Corporations, conformément à l'article 26, et les statuts en peuvent établir le montant.

Art. 40. — Toutes les dispositions relatives à la surveillance et au contrôle dont s'agit aux articles 29, 30 et 31 du titre I, s'appliquent aux associations syndicales supérieures (Fédérations et Confédérations).

Ces dispositions sont aussi applicables aux associations et institutions constituées dans le but dont s'agit à l'art. 4, dernier alinéa, de la loi du 3 avril 1926.

A ces associations et à ces institutions sont d'autres part applicables les dispositions concernant la réforme administrative et la transformation de leur objet, contenues dans la loi du 17 juin 1800, n. 6972, et dans les lois postérieures qui modifient ces dispositions.

Art. 41. — Peuvent être reconnues les confédérations nationales suivantes, comprenant plusieurs fédérations nationales ou plusieurs associations nationales, ou encore plusieurs fédérations ou confédérations locales d'associations syndicales :

a) pour les employeurs, une confédération nationale des industriels ; une confédération nationale des agriculteurs ; une confédération nationale des commerçants ; une confédération nationale des entrepreneurs de transports maritimes et aériens ; une confédération nationale des entrepreneurs de transports terrestres et de navigation intérieure ; une confédération nationale bancaire ;

b) pour les travailleurs, une confédération nationale des employés et ouvriers de l'industrie ; une confédération nationale des employés et ouvriers de l'agriculture ; une confédération nationale des employés et ouvriers des transports maritimes et aériens ; une confédération nationale des employés et ouvriers des transports terrestres et de la navigation intérieure ; une confédération nationale des employés de banques ;

c) pour ceux qui exercent une profession libre, une confédération nationale des professions libérales et des artistes.

Peuvent aussi être reconnues deux Confédérations générales, l'une pour les employeurs, l'autre pour les personnes exerçant une profession libre.

Par décret royal le Conseil des Ministres et le Conseil national des corporations entendus, la reconnaissance d'autres Confédérations nationales et d'autres Confédérations générales peut être autorisée en cas de besoin.

TITRE III.

DES ORGANES CENTRAUX DE LIAISON OU CORPORATIFS.

Art. 42. — Les organes de liaison, prévus à l'article 3 de la loi du 3 avril 1926, ont un caractère national. Ils groupent les organisations syndicales nationales des divers facteurs de la production, employeurs, travailleurs intellectuels et manuels, pour une branche déterminée de la production ou pour une ou plusieurs catégories déterminées d'entreprises.

Les organisations ainsi reliées constituent une Corporation.

La Corporation est constituée par décret du Ministre des Corporations.

Aucune innovation n'est apportée aux dispositions en vigueur relativement aux fonctions confiées à l'administration maritime en ce qui concerne les gens de mer et les travailleurs des ports, pour autant qu'elles correspondent en totalité ou en partie aux fonctions confiées par la loi du 3 avril 1926 à l'administration maritime ou, par le présent règlement, aux organes corporatifs.

Art. 43. — La Corporation n'a pas la personnalité civile, mais elle constitue un organe de l'Administration de l'Etat.

Le décret qui la constitue en détermine les attributions et les pouvoirs.

Le même décret en établit l'organisation et règle les attributions de ses bureaux centraux et locaux.

Les frais nécessaires au fonctionnement des organes corporatifs sont à la charge de l'Etat qui y fait face à l'aide du tantième qui lui revient sur les contributions imposées par les Associations.

Art. 44. — Les organes corporatifs, pour atteindre leur but, ont la faculté :

a) de concilier les différends qui peuvent se manifester entre les organisations reliées et d'édicter les dispositions par l'article 10 de la loi du 3 avril 1926 ;

b) de promouvoir, encourager et subventionner toute initiative tendant à coordonner et à mieux organiser la production ;

c) d'instituer des bureaux de placement partout où il y en a besoin ; l'exercice des fonctions d'intermédiaire libre et le fonctionnement d'autres bureaux de placement (les dispositions spéciales des lois et des règlements qui régissent cette matière restant en tout cas en vigueur, pourra être interdit par décret royal partout où les dits bureaux sont institués ;

d) de réglementer l'apprentissage, en édictant à cet effet des règles générales obligatoires et d'en surveiller l'application. A ces règles sont applicables toutes les dispositions concernant les contrats collectifs de travail.

Art. 45. — Pour tout ce qui concerne la stipulation des contrats collectifs de travail, les Associations reliées par les Corporations sont autonomes, sauf l'intervention des dits organes pour la tentative obligatoire de conciliation selon l'article 17 de la loi du 3 avril 1926 et la publication des règles prévues à l'article 3 de la même loi.

Art. 46. — Les Présidents des organes corporatifs sont nommés et révoqués par décret du Ministre des Corporations. Chaque Corporation a un Conseil formé par les délégués des organisations reliées par la Corporation elle-même. Au sein du Conseil, la représentation des organisations patronales doit être égale à celle des travailleurs intellectuels et manuels pris ensemble.

Le mode de nomination de ces délégués, les attributions du Conseil et les pouvoirs du Président sont établis par le décret constituant l'organe corporatif.

Cet organe est placé dans la dépendance directe du Ministre des Corporations.

TITRE IV.

DES CONTRATS COLLECTIFS DE TRAVAIL ET DES RÈGLES Y ASSIMILÉES.

Art. 47. — Peuvent stipuler des contrats collectifs de travail les Associations syndicales légalement reconnues.

Les contrats collectifs de travail qui ne sont pas stipulés par des associations syndicales légalement reconnues, seront nuls.

Art. 48. — Le contrat collectif doit indiquer l'entreprise ou les entreprises, ou les catégories d'entreprises et de travailleurs auxquelles il se réfère et le territoire dans l'étendue duquel il est valable.

A défaut de ces spécifications le contrat collectif a effet pour tous les employeurs et les travailleurs légalement représentés par les associations contractantes selon l'article 5 de la loi du 3 avril 1926.

Art. 49. — Le contrat collectif de travail doit, à peine de nullité, être signé par les représentants légaux des Associations contractantes, ou par des personnes munies d'un mandat spécial.

Le contrat collectif de travail peut être aussi stipulé, sous réserve de l'approbation des organes compétents des Associations respectives selon les statuts.

Dans ce cas il n'a pas d'effet tant que cette approbation n'a pas eu lieu.

ART. 50. — Les Statuts des Associations supérieures (Fédérations et Confédérations), peuvent établir que les contrats collectifs de travail stipulé par les Associations adhérentes, doivent être préalablement autorisées par les dites Associations supérieures.

En ce cas les contrats stipulés sans cette autorisation sont passibles de nullité.

L'autorisation peut être donnée dans des termes généraux et s'appliquer à une période déterminée et à plusieurs catégories de travailleurs et d'employeurs.

Art. 51. — Les contrats collectifs de travail n'ont pas d'effet s'ils ne sont pas déposés et publiés selon l'article 10 de la loi du 3 avril 1926. Les contrats stipulés par des Associations qui opèrent dans deux provinces ou plus, doivent être déposés, non seulement au Ministère de l'Economie nationale, mais aussi au Ministère des Corporations.

La publication des contrats, qui sont nuls pour des motifs de fond ou de forme, sera refusée. Contre le refus de publication est admis le recours au tribunal du travail qui statue par décret motivé en Chambre du Conseil, le Ministère Public entendu.

Les décisions arbitrales rendues en matière de différends collectifs du travail n'ont pas d'effet si elles n'ont pas été déposées et publiées conformément à l'alinéa précédent. Ce dépôt tient lieu du dépôt prévu par l'article 24 du Code de procédure civile.

Arr. 52. — Il n'y a pas lieu à la stipulation de contrats collectifs pour les rapports de travail qui — selon la loi ou les règlements, ou par effet de clauses de cahiers des charges, ou de contrat — sont régis par des actes des autorités publiques.

La stipulation de contrats collectifs concernant les rapports de travail inhérents aux services ayant un caractère personnel ou domestique ne peut pas non plus avoir lieu.

Les contrats collectifs stipulés contrairement aux dispositions précédentes seront nuls.

Art. 53. — Le contrat collectif de travail après l'expiration du laps de temps pour lequel il a été établi doit être considéré comme étant renouvelé pour une durée égale à moins que, dans le délai établi par le contrat ou, à défaut de celui-ci, deux mois avant son expiration, le contrat n'ait été dénoncé par une des deux parties contractantes. Le nouveau délai échu, s'il n'y a eu aucune dénonciation de ce genre le contrat sera considéré ultérieurement renouvelé et ainsi de suite.

La dénonciation doit être notifiée à l'autre partie et publiée dans la feuille des avis judiciaires s'il s'agit d'un contrat ayant effet dans les limites de la province, et dans la *Gazzetta Ufficiale* dans les autres cas.

Art. 54. — Les contrats de travail individuel stipulés isolément par les employeurs et les travailleurs, assujétis au contrat collectif, doivent observer les dispositions établies par le dit contrat collectif.

Les clauses des contrats de travail individuels antérieurs ou postérieurs au contrat collectif, qui seraient différentes des clauses de ce dernier, seront remplacées de droit par celles du contrat collectif, sauf dans le cas où elles seraient plus favorables aux travailleurs.

La même efficacité est reconnue aux contrats collectifs à l'égard des règlements d'usine.

Art. 55. — Les Associations qui ont stipulé un contrat collectif, répondent des dommages dérivant du non accomplissement des obligations assumées dans la stipulation du contrat.

Les dites Associations répondent aussi de la non exécution par ceux qui y sont tenus, qu'il s'agisse de leurs membres ou non, dans le cas seulement où elles ont omis de faire tout ce qui était en leur pouvoir pour en obtenir l'exécution. A l'égard des membres, les Associations sont tenues de faire valoir le pouvoir disciplinaire qui leur vient des Statuts.

Si dans le contrat collectif il est explicitement convenu que l'exécution du contrat est garantie par l'Association, celle-ci répond en propre, en qualité de fidéjusseur solidaire, de sa non exécution, par ceux qui y sont tenus.

Art. 56. — Afin que les organes centraux corporatifs puissent édicter des règles générales concernant les conditions du travail, aux termes de l'article 10 de la loi du 3 avril 1926, il est nécessaire que chacune des Associations en liaison leur en aient donné la faculté. Cette faculté peut aussi être donnée d'une façon générale dans les statuts.

Les organes corporatifs établissent les règles susdites en s'inspirant de l'équité et en harmonisant les intérêts des employeurs avec ceux des travailleurs, et les intérêts des uns et des autres avec l'intérêt supérieur de la production.

Les délibérations susmentionnées ne sont sujettes à aucune opposition, mais les Associations reliées peuvent mettre fin à l'effet des règles édictées en établissant directement un contrat collectif de travail.

Art. 57. — Les règles édictées par les organes corporatifs ont la valeur d'un contrat collectif de travail stipulé entre les Associations reliées et inté-

ressées, et toutes les dispositions établies pour les contrats collectifs restent en vigueur à leur égard.

La publication des règles susdites abroge ou modifie les contrats collectifs en vigueur entre les Associations reliées pour autant qu'ils sont incompatibles, en totalité ou en partie, avec ces règles.

Art. 58. — Les contrats collectifs de travail et les règles y assimilées ainsi que tous les actes nécessaires pour leur stipulation ou délibération sont exemptés de droits de timbre et d'enregistrement.

Art. 59. — En cas de dissolution ou de retrait de la reconnaissance d'une des Associations contractantes, le patrimoine de cette Association reste lié à l'exécution des obligations assumées par elle dans le contrat collectif pour toute la durée du dit contrat et pour une année ultérieure.

La dissolution ou le retrait de la reconnaissance n'ont aucune influence sur les droits dérivant du contrat collectif en ce qui concerne tous ceux à l'égard desquels le contrat était valable aux termes de la loi.

Dans ce cas, chacun des intéressés peut, en ce qui le concerne, dénoncer le contrat dans les cas prévus et avec les formalités admises.

Art. 60. — En matière de contrats collectifs de travail le droit commun sera appliqué toutes les fois que la loi du 3 avril 1926 et ce règlement n'en disposent pas autrement.

TITRE V.

DES DIFFÉRENDS COLLECTIFS DU TRAVAIL.

CHAPITRE I.

De la constitution des tribunaux du travail.

Art. 61. — Les propositions pour l'inscription dans la liste ad hoc des citoyens destinés à remplir les fonctions de conseillers-experts du tribunal du travail sont faites, dans chaque province, par les Conseils provinciaux de l'économie. Les citoyens proposés sont répartis par groupes et sous-groupes selon les différentes espèces d'entreprises existant dans le district du tribunal.

Ces propositions sont transmises aux organes centraux corporatifs compétents, qui après avoir pris les informations nécessaires, peuvent y apporter des variations ou des additions.

Dans le cas où les organes corporatifs ne seraient pas constitués, les propositions des Conseils provinciaux de l'économie sont transmises directement à la Cour d'appel.

Art. 62. — Le Premier Président de la Cour d'appel, après avoir reçu les propositions, dresse la liste des citoyens destinés à remplir les fonctions de conseillers-experts, le Président du tribunal du travail entendu.

La liste est affichée au siège de la Cour d'appel et au siège des Préfectures de toutes les provinces comprises dans le district.

Dans les 15 jours de l'affichage, toute Association légalement reconnue peut formuler une réclamation contre la formation de la liste.

La réclamation est notifiée aux intéressés et la Cour d'appel, toutes sections réunies, statue à son sujet.

Les sections réunies sont composées, à cet effet, par le Premier Président, le Président de la section spéciale remplissant les fonctions de tribunal du travail et cinq conseillers de la Cour dont deux appartenant au tribunal et trois à la première section, désignés par le Premier Président.

Les Sections réunies statuent en Chambre du Conseil en ayant pris connaissance de l'avis écrit des intéressés.

Contre la décision, il peut être interjeté appel, dans le délai de 15 jours, par devant la Cour de Cassation, pour violation de la loi.

Art. 63. — Les dispositions des deux articles précédents s'appliquent aussi à la révision biennale des listes.

Art. 64. — Ne pourra pas être inscrit dans la liste quiconque n'est pas citoyen italien, n'a pas 25 ans accomplis, n'a pas une conduite morale et politique irréprochable et ne possède pas un diplôme universitaire ou un autre titre d'étude équivalent.

Pour ce qui concerne le titre d'étude, une exception peut être faite en faveur de ceux qui, par suite de l'exercice effectif d'une activité déterminée, ont acquis, dans celle-ci, une réputation d'habileté tout à fait particulière.

Dans ce cas, le Premier Président ordonne leur inscription dans la liste par décision motivée.

Peuvent de même être inscrits dans la liste les employés de l'Etat et des autres Administrations publiques.

Art. 65. — Les citoyens appelés à exercer des fonctions judiciaires, en qualité de conseillers-experts du tribunal du travail, recevront une indemnité de cent liras pour chaque jour où ils exerceront ces fonctions. Ils toucheront en outre les mêmes indemnités de déplacement et de séjour que les conseillers de Cour d'appel.

Art. 66. — Le rôle des conseillers-experts attachés au tribunal du travail est dressé chaque année par le Premier Président, le Président du tribunal susdit entendu, parmi les citoyens inscrits dans la liste dont s'agit aux alinéas précédents.

La désignation des conseillers-experts, appelés à faire partie du collège judiciaire est faite, pour chaque affaire, par le Président du tribunal du travail.

Le Président du tribunal du travail peut toujours demander au Premier Président, pour la composition du collège, de désigner un ou plusieurs experts en dehors du rôle de la section. Le choix est fait par le Premier Président parmi les citoyens inscrits dans la liste générale.

Dans des cas exceptionnels et avec le consentement des parties, le Premier Président peut même choisir des personnes non inscrites dans la liste.

Art. 67. — En matière d'abstention et de récusation des magistrats

composant la Section spéciale de la Cour d'appel fonctionnant comme tribunal du travail, on applique les dispositions du Code de procédure civile.

La Cour d'appel statue sur les demandes y relatives.

En cas d'abstention des conseillers-experts on applique également les dispositions du Code de procédure civile. A l'égard des demandes y relatives, le collège formé des seuls magistrats statue.

La récusation des conseillers-experts peut aussi être proposée pour des motifs d'opportunité qui ne sont pas spécifiés par la loi parmi les motifs de récusation ; le collège, composé comme à l'alinéa précédent, statue à cet égard.

CHAPITRE II

De l'action et de la compétence.

Art. 68. — L'action en matière de différends relatifs aux rapports collectifs du travail est exercée par les Associations, légalement reconnues, de premier degré ou supérieures.

Quand l'intérêt public l'exige, l'action peut aussi être exercée par le Ministère Public. Dans ce cas l'Association syndicale intéressée peut intervenir dans la cause.

L'Association syndicale supérieure intéressée peut intervenir dans la cause intentée par l'association inférieure ou contre celle-ci et viceversa.

Art. 69. — Il appartient aux Associations d'ester en justice au moyen de leur Président ou de leur Secrétaire qui les représente selon l'article 7 de la loi du 3 avril 1926, ou bien au moyen d'un Procureur spécial.

Art. 70. — Le curateur spécial prévu par l'article 17 de la loi du 3 avril 1926 est choisi, quand cela est possible, parmi les employeurs ou les travailleurs intéressés qui satisfont aux conditions spécifiées par l'article 1 de la loi.

Le curateur une fois nommé ne peut déclinier ces fonctions sous peine d'avoir à payer des dommages et intérêts.

Les personnes intéressées qui interviennent conformément à l'article 17 ne peuvent être plus de trois. Mais plusieurs personnes intéressées peuvent se faire représenter par un Procureur spécial unique.

Art. 71. — L'action dans les différends concernant l'application des contrats collectifs et des autres règles existantes est intentée contre l'Association reconnue légalement qui représente les employeurs ou les travailleurs, lesquels y sont assujettis et sont tenus de les exécuter. L'action dans les différends qui concernent la formation de nouvelles conditions de travail est intentée contre l'association légalement reconnue représentant les employeurs et les travailleurs pour lesquels on veut établir les nouvelles conditions de travail.

L'action pour l'établissement de nouvelles conditions de travail est admise même si le contrat collectif a été signé et même avant l'expiration de la durée

qui y est prévue, à la condition qu'il se soit produit un changement sensible de la situation de fait existant au moment de la stipulation.

Art. 72. — La demande est présentée devant la Cour d'appel dans la circonscription de laquelle s'exercent les rapports de travail qui font l'objet du différend.

Si les rapports de travail qui font l'objet du différend s'exercent dans la juridiction de deux Cours d'appel ou d'un plus grand nombre, la demande sera présentée devant la Cour d'appel de Rome.

CHAPITRE III.

De la procédure.

Art. 73. — Les parties peuvent comparaître personnellement ; elles peuvent aussi être représentées par un procureur légal et être assistées par un seul avocat, et par un ou plusieurs conseillers techniques ; mais si le nombre de ces derniers est excessif pour les besoins de la cause, le magistrat doit en ordonner la limitation.

En tout cas, et à tout moment de la cause, le magistrat peut ordonner la comparution personnelle des parties.

Art. 74. — L'instance pour la solution des différends collectifs du travail est présentée sous forme d'un recours signé par la partie ou par le procureur, et doit contenir :

- a) l'indication de l'association qui la présente, de la personne qui agit au nom de celle-ci et éventuellement du procureur qui la représente ;
- b) l'indication de l'association ou du groupe des employeurs ou des travailleurs contre lequel l'instance est présentée ;
- c) les raisons et l'objet de l'instance ;
- d) la liste des actes et documents sur lesquels l'instance est fondée.

Quand le recours est présenté par le Ministère Public, il doit contenir l'indication des associations ou des groupes d'employeurs et de travailleurs intéressés, l'exposé des motifs et de l'objet du différend, avec les conclusions du Ministère Public, et la liste des actes et documents.

Art. 75. — Le recours est déposé au greffe de la Cour d'appel avec les actes et documents sur lesquels il est fondé. Le greffier, après y avoir apposé la date du jour de la réception, le transmet immédiatement au Président du tribunal du travail.

Art. 76. — Le Président du tribunal du travail, dans les 24 heures de la présentation, fixe par ordonnance écrite au bas du recours, l'audience à laquelle les parties doivent comparaître devant le magistrat, le délai dans lequel le défendeur doit notifier au demandeur sa réponse et la déposer au greffe avec ses actes et documents, et, s'il le faut, nomme le curateur spécial prévu par l'article 17 de la loi du 3 avril 1926.

Copie du recours et de l'ordonnance est notifiée d'office immédiatement

par lettre recommandée avec accusé de réception aux parties intéressées et éventuellement au curateur spécial nommé aux termes de l'article 17 de la loi, et elle est aussi notifiée au Ministère Public.

Un extrait du recours et de l'ordonnance est en outre publié par les soins du greffe et sans frais dans le journal des annonces judiciaires de la province si le différend intéresse des employeurs et des travailleurs de la province ; dans le cas contraire dans la *Gazzetta Ufficiale* du Royaume.

Art. 77. — On peut passer outre à la notification aux parties intéressées, lorsqu'elles demandent de concert le règlement du différend.

La demande peut être faite par recours signé par toutes les parties intéressées avec les indications spécifiées à l'article 74.

La demande peut aussi être faite de vive voix ; dans ce cas le greffier dresse un procès-verbal dans lequel il fait figurer toutes les indications susdites et l'ordonnance du Président est écrite au bas du procès-verbal.

Art. 78. — L'intervention dans la cause, dans les cas où elle est admise doit être proposée au moins trois jours avant le jour fixé pour la comparution des parties.

L'intervention est proposée par un recours qui doit contenir les nom, prénoms et domicile des personnes désirant intervenir, l'indication des parties en cause, l'exposé des motifs qui justifient l'intervention et les demandes des personnes désirant intervenir dans l'affaire. Le recours est déposé au greffe de la Cour d'appel avec les actes et documents sur lesquels il est fondé et doit être notifié et publié selon les dispositions contenues dans l'article 76 et communiqué au Ministère Public.

Art. 79. — Au jour fixé pour l'audience les parties comparaissent devant le Président en présence du Ministère Public.

Le défendeur doit avant tout :

a) déclarer s'il s'associe à la requête du demandeur, ou s'il en demande le rejet ;

b) formuler ses objections quant à la compétence du tribunal, à la légitimité de la position du demandeur, à la possibilité de donner suite à l'action et à toute autre question préjudicielle.

A son tour le demandeur doit :

a) déclarer s'il insiste sur sa demande, ou s'il y renonce ;

b) formuler ses objections quant à la légitimité de la position du défendeur et à toute autre question préjudicielle.

L'ayant-cause ou les ayants-cause, s'il y en a, doivent déclarer s'ils insistent sur la demande présentée et formulent les questions dont s'agit à la lettre b) des alinéas précédents.

Si les questions indiquées à la lettre b) ne sont pas posées dans la première audience, la partie perd le droit de les poser ensuite, si toutefois il ne s'agit pas de questions que le juge peut soulever d'office.

ART. 80. — Si les parties insistent dans le différend, le Président du tribunal doit avant tout tâcher de les amener à une conciliation équitable.

Cette tentative doit être renouvelée pendant le procès chaque fois que l'opportunité se présente.

Si la conciliation est réalisée, il en sera donné acte dans le procès-verbal qui tient lieu de contrat collectif.

Si la conciliation n'est pas possible, le Président renvoie les parties devant le tribunal à une audience qui aura lieu dans les dix jours. Il désigne les conseillers-experts et nomme le rapporteur.

Les parties ont trois jours pour déposer leurs conclusions écrites qui doivent être notifiées aux autres parties et au Ministère Public.

Dans leurs conclusions, les parties peuvent limiter, mais non pas amplifier ou de quelque autre façon modifier les demandes présentées dans le recours introductif de la cause, dans la réponse et dans l'acte d'intervention.

Les délais fixés dans cet article ne peuvent aucunement être prorogés.

Art. 81. — Dans l'audience du tribunal, celui-ci, après avoir entendu le rapporteur, les parties et le Ministère Public :

a) statue avant tout sur les questions prévues par l'article 79, lettre b, si elles ont été posées ;

b) ordonne, d'office en cas de besoin, les moyens d'instruction qu'il juge nécessaires y compris la production des documents que les parties justifient n'avoir pu présenter auparavant et établit les modalités et les délais pour l'emploi des moyens ordonnés. Il nomme, lorsque la nature et la complexité des recherches le rend nécessaire, un ou plusieurs conseillers techniques qui l'assistent pendant toute l'instruction ainsi que pour chaque acte de celle-ci ;

c) si des moyens d'instruction n'ont pas été ordonnés, il statue quant au fond.

La discussion et la décision ont lieu séparément pour chacun des points indiqués aux lettres a, b, c. Le tribunal peut ordonner que la discussion et la décision aient lieu en même temps, pour la totalité de ces points ou pour quelques-uns seulement.

Toutes les décisions sont prises immédiatement en Chambre du Conseil et sont lues en séance publique.

Si une séance n'est pas suffisante pour la discussion de l'affaire, celle-ci peut être renvoyée à une ou à plusieurs audiences qui suivent immédiatement.

Aucun autre renvoi n'est admis pour n'importe quelle raison.

Art. 82. — L'administration des preuves peut être faite par les soins soit du tribunal, soit d'un ou de plusieurs de ses membres spécialement délégués à cet effet.

Le Ministère Public doit toujours y assister.

Art. 83. — Sauf au cas de consentement des parties, la preuve de la puissance économique de l'entreprise et des prix de revient ne peut être faite qu'à l'aide d'actes et documents fournis par les parties, ou publiés, de l'interrogatoire des parties, d'une descente sur les lieux, et du témoignage de citoyens compétents n'appartenant pas à l'entreprise.

Art. 84. — L'instruction terminée, le tribunal ou le juge délégué renvoie les parties pour le jugement à une audience qui aura lieu dans les dix jours.

Lorsqu'il n'a été ordonné que la seule production de documents, l'audience est fixée dans l'ordonnance qui dispose la dite production.

Les parties ont cinq jours, à dater de la fin de l'instruction, pour déposer leurs conclusions écrites et pour les notifier aux autres parties. Ces conclusions doivent, elles aussi, être communiquées au Ministère Public.

Les délais établis dans cet article ne peuvent être prorogés.

Le tribunal statue à l'audience fixée, après avoir entendu les parties et le Ministère Public.

Les dispositions des trois derniers alinéas de l'article 81 s'appliquent à cette audience et au jugement.

Art. 85. — Lorsque le tribunal a tranché en totalité ou en partie un différend, il rend un jugement.

Il rend également un jugement lorsqu'il déclare ne pas pouvoir résoudre le différend, soit pour cause d'incompétence, soit pour toute autre raison.

Il émet des ordonnances au cours du procès.

Les ordonnances peuvent être révoquées et modifiées.

L'ordonnance n'est pas motivée. Le jugement est motivé succinctement en observant toujours les dispositions de l'article 83.

L'original du jugement, signé par les juges et par le greffier, doit être déposé au greffe au plus tard dix jours après la délibération.

La notification du jugement est faite d'office par le greffe au moyen d'une copie envoyée à chacune des parties intéressées par pli recommandé avec accusé de réception. Le jugement est aussi communiqué au Ministère Public.

Art. 86. — Si, dans une audience quelconque, ne comparaissent ni le demandeur ni le défendeur, l'affaire est rayée du rôle, à moins que le Ministère Public ne demande qu'elle vienne devant le tribunal en contumace des deux parties.

Si l'une des parties comparait, l'affaire se poursuit en contumace de l'autre partie.

Lorsque la partie qui fait défaut intervient au cours de la discussion, elle peut exposer ses raisons et présenter ses conclusions, mais les jugements et ordonnances déjà prononcés au cours du débat conservent leur effet.

CHAPITRE IV

Des jugements et des oppositions.

Art. 87. — Le jugement prononcé en matière de rapports collectifs de travail, qui établit de nouvelles conditions de travail, produit tous les effets du contrat collectif. Il est publié conformément à l'article 51, premier alinéa et les dispositions des articles 52, 53, 54, 55, 59 du présent décret lui sont applicables.

Si, après qu'un différend individuel a été réglé par une sentence ayant force de chose jugée, un nouveau jugement du tribunal du travail liant les parties est rendu en matière de rapports collectifs, et qu'il soit incompatible avec le premier, chacune des parties intéressées et le Ministère Public peuvent dénoncer cette sentence au Tribunal du travail pour l'annulation.

Les jugements rendus en appel ou sans appel de tout organe juridictionnel, en matière de rapports individuels de travail, qui violent un contrat collectif de travail ou sont incompatibles avec un jugement du Tribunal du travail ayant force de chose jugée, peuvent être dénoncés par chacune des parties et par le Ministère Public au Tribunal du travail aux fins de révocation dans les quinze jours de la notification.

Par le jugement qui prononce l'annulation ou la révocation le Tribunal du travail statue sur le fond du différend.

ART. 88. — Les jugements du Tribunal du travail sont sujets à révocation, revision et cassation.

Ils peuvent être révoqués selon les dispositions du Code de procédure civile, mais le délai pour la présentation de la demande de révocation est réduit à 15 jours.

Art. 89. — Lorsqu'il survient un changement d'une certaine importance dans l'état de fait, la partie intéressée et le Ministère Public peuvent demander au même Tribunal qui a prononcé le jugement, la revision de celui-ci, même avant le terme de sa durée.

Si la demande est repoussée, la partie qui l'a présentée est condamnée à une amende pouvant aller jusqu'à 10.000 livres.

Art. 90. — Contre les jugements du Tribunal du travail on peut recourir à la Cour de Cassation du Royaume dans les 15 jours qui suivent la notification. Le recours du Ministère Public est aussi admis dans les 15 jours de la communication. Les jugements qui tranchent des questions préjudicielles sont opposables en même temps que ceux qui statuent sur le fond et le délai pour ce recours court à partir de la date de notification.

Le procureur général de la Cour de Cassation a faculté d'en appeler dans l'intérêt de la loi contre les jugements du Tribunal du travail, conformément à l'article 519 du Code de procédure civile.

Sans rien modifier aux rapports de dépendance hiérarchique des représentants du Ministère Public à l'égard du Ministre de la justice, établis par les lois en vigueur sur l'organisation judiciaire, le Ministre de la justice peut, par décret, charger le procureur général de la Cour de Cassation de suivre et de coordonner l'action du Ministère Public dans les cours d'appel, en ce qui concerne les différends collectifs du travail, et de lui en référer en formulant les observations et les propositions qu'il juge opportunes.

Art. 91. — Si la sentence est cassée, le tribunal du travail à qui l'affaire est renvoyée doit en tout cas se conformer à la décision de la Cour de cassation quant au point de droit sur lequel la Cour a statué.

TITRE VI.

DES ASSOCIATIONS D'EMPLOYÉS DE L'ÉTAT ET D'AUTRES INSTITUTIONS PUBLIQUES.

Art. 92. — Les associations d'employés de l'État, des Provinces, des Communes, des institutions publiques de bienfaisance et des autres organisations visées à l'article 3, second alinéa, du présent décret, si la loi en permet la constitution doivent être autorisées par décret du Chef du Gouvernement de concert avec le Ministre dont le personnel associé dépend, pour les associations d'employés de l'État; par décret du Ministre de l'intérieur pour les associations d'employés des institutions locales qui opèrent dans deux provinces ou plus; par arrêté du Préfet pour les associations d'employés des institutions locales qui opèrent dans les limites de la province. Les conditions requises par l'article 1 de la loi du 3 avril 1926 seront toujours nécessaires.

Les associations inférieures ou supérieures qui comprennent des employés de l'État et d'autres administrations et institutions, doivent toujours être autorisées par décret du Chef du Gouvernement, de concert avec le Ministre de l'Intérieur et les autres Ministres intéressés.

Pour chaque catégorie d'employés une seule association pourra être autorisée.

L'autorisation n'implique pas la reconnaissance au sens de la loi du 3 avril 1926, ni l'attribution de la personnalité civile.

L'autorisation peut être retirée à tout moment.

Art. 93. — Le Chef du Gouvernement, de concert avec le Ministre compétent, le Ministre de l'Intérieur et le Préfet, chacun dans les cas visés à l'article 92, peuvent toujours dissoudre les associations d'employés de l'État, des Provinces, des Communes, des institutions publiques de bienfaisance et des autres institutions indiquées à l'article 3, même si ces institutions sont autorisées, lorsque leur action devient incompatible avec l'ordre et la discipline du service.

La transgression de l'ordre donné par le Chef du Gouvernement, le Ministre ou le Préfet est considérée comme une grave infraction disciplinaire et est punie par la destitution.

Art. 94. — Les associations constituées pour la défense de prétendus intérêts scolaires ou professionnels des étudiants des instituts d'enseignement de tout ordre sont interdites.

La constitution d'associations de ce genre et la participation à ces associations seront considérées comme de graves infractions disciplinaires et punies par l'expulsion de toutes les écoles et de tous les établissements d'enseignement du Royaume.

TITRE VII.

DES DÉLITS ET DES PEINES.

Art. 95. — Quand le *lock-out*, la grève et la prestation irrégulière du travail se produiront dans des buts différents de ceux visés par l'article 18 de la loi du 3 avril 1926, seront appliquées les peines établies aux articles 235, 1er alinéa, et 236 du Code pénal, en procédant d'office.

Art. 96. — Si le *lock-out*, la grève et la prestation irrégulière du travail sont accompagnés de violences ou de menaces on applique les peines établies aux articles 166 et 167 du Code pénal.

Si la violence ou la menace est exercée de la façon prévue à l'article 154, premier alinéa, du Code pénal on appliquera les peines établies au dit article ou par la loi du 3 avril 1926 si elles sont plus graves.

Art. 97. — Aux effets de l'application des articles 19 et 20 de la loi du 3 avril 1926 le ministre des corporations détermine, par décret, quelles catégories de services doivent être considérées d'utilité publique, et sur la base de ce décret, les Communes dressent dans le courant du mois de janvier de chaque année une liste des firmes ou entreprises exerçant dans la Commune des services de nécessité publique.

La liste devra être affichée pendant 15 jours au tableau d'affichage de la mairie.

Pendant les 15 jours suivant, des observations ou des réclamations contre l'inclusion ou la non inclusion d'une ou de plusieurs firmes ou entreprises dans la liste pourront être adressées au Préfet par quiconque.

Le préfet, après avoir examiné les réclamations et les observations, approuve la liste définitive des firmes et entreprises exerçant les services d'utilité publique dans chaque Commune et cette liste est publiée dans la feuille d'avis de la Province.

Art. 98. — Les services de ceux qui exercent des professions sanitaires, ceux des avocats, procureurs et notaires, des ingénieurs, architectes, géomètres et des techniciens agricoles sont toujours considérés d'utilité publique.

Art. 99. — Rien n'est modifié aux dispositions du Code de la marine marchande ou d'autres lois en matière de désertion et autres délits maritimes.

TITRE VIII.

DISPOSITIONS TRANSITOIRES ET FINALES.

Art. 100. — Jusqu'à ce que soient édictées les dispositions prévues à l'article 23 de la loi du 3 avril 1926 il n'est apporté aucune modification à la compétence du Conseil des Prud'hommes dont s'agit dans la loi du 15 juin 1893, n. 295 ; à la compétence des Commissions arbitrales provinciales et de

la Commission centrale pour les employés privés, dont s'agit au décret-loi royal du 2 décembre 1923, n. 2686, à la compétence des collèges, des Commissions arbitrales et du Ministre des travaux publics au sens du décret-loi royal du 19 octobre 1923, n. 231, ainsi qu'à celle des organes juridictionnels établis par les lois et règlements sur la marine marchande.

Tant que les Conseils provinciaux de l'économie ne seront pas constitués leurs fonctions seront exercées par les Préfets.

Pour l'année 1926, la liste dont s'agit à l'art. 97 sera dressée durant le mois qui suivra la publication du décret du Ministre des Corporations déterminant les catégories de services de nécessité publique.

Art. 101. — En ce qui concerne la procédure en matière de rapports collectifs du travail on appliquera le Code de procédure civile à défaut de dispositions spéciales de la loi du 3 avril 1926 et du présent règlement.

Art. 102. — Par décret du Ministre des finances les dépenses nécessaires au fonctionnement du Ministère des Corporations et les autres dépenses inhérentes à l'application de la loi du 3 avril 1926 et du présent décret législatif, seront inscrites dans le budget de l'Etat.

Art. 103. — Un règlement, à approuver par décret royal, édictera si besoin est, les dispositions ultérieures qui pourraient être nécessaires à l'exécution de la loi du 3 avril 1926, n. 563 et du présent décret législatif qui entrera en vigueur le jour de sa publication dans la *Gazzetta Ufficiale* du Royaume.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA: .....

V. a. Asiamiehittäjä J. Nyysösen rap. no 10.
Roma

30/7 1926.

Légation de Finlande

Romassa, 31 p:nä heinäk. 1926.

N:o 670.

ULKOASIAINMINISTERIO		
N:o 15/323 Sal. D. 1026.		
9/8-26	No	Liit.
Yhysk.	OSASTO	ASIA
	5. C10	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 10, jonka otsikkona on:

Katsaus tilanteeseen Italiassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

J. Oksanen

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

ULKOKA AINMINISTERIO		
No 15/323 Sal. D. 1326.		
9/8-26	10	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5.	C 10	

R A P O R T T I N:o 10.

Katsaus tilanteeseen
Italiassa.

Kun kahden vuoden poissaolon jälkeen saapuu Italiaan, jonka oloja sitä ennen on ollut tilaisuudessa kahdesti läheltä seuraamaan, niin ei voi kieltää, että tutustuminen tällä välin tapahtuneen kehityksen tuloksiin on mitä mielenkiintois-
sin. Tosin on nykyisin sangen vaikeaa päästä perille siitä mitä maassa ajatellaan ja mitä itse asiassa täällä tapahtuu, koska sanoma-
lehdet ovat kaikki hallituksen kontrolloimat ja yksityishenkilöt vain poikkeustapauksissa uskaltavat lausua mielipiteensä. Mutta kun
oleskely^{ee/} täällä jonkun aikaa, saattaa kuitenkin vähitellen tehdä
kiintoisia huomioita ja muodostaa mielipiteensä vallitsevista olois-
ta.

Kun minut kolme vuotta sitten syyakuus-
sa ensi kerran määrättiin v. a. asiainhoitajaksi Roomaan, oli Mussolini vuoden ollut vallassa ja voimakkaalla esiintymisellään ja tar-
molla, jolla hän koetti saada järjestystä aikaan valtakunnassa, voit-
tanut koko kansan parhaimmiston täydellisen kannatuksen. Hän oli juu-
ri Corfu-jutussa saavuttanut, omassa ja kansalaistensa silmissä aina-
kin, suuren ulkopoliittisen voiton, ja hänen asemansa oli niin luja,
että kuten silloisessa raportissani mainitsin, katsottiin hänen voi-
van rauhassa laskea miliisinsä hajalle ja hallita parlamentti-enem-
mistöllä vuosikausia, kuten Giolitti aikoinaan. Italian kansa, joka
aina on innolla seurannut voimakkaita persoonallisuuksia enemmän
kuin suuria aatteita, unohti mielellään että sen johtaja 1914 oli
kansainvälisen proletariaatin nimessä saarnanut "kapitalistien sota
vastaan", v. 1915 sen puolesta, että hänen ohjelmaansa 1919 kuului
m.m. kuninkaan vallan, senaatin ja poliittisen poliisin poistaminen,
osakeyhtiöiden hajoittaminen, suurten omaisuuksien rajoittaminen,
maan jako talonpojille, Euroopan kansojen liitto j.n.e. Se piti fa-
kyllyä moitittavina, mutta/
sciati-miliiain pieksäjähäisiä/toistaiseksi välttämättöminä, erikoisis

ta oloista johtuvana pahana. Se jää odottamaan uutta aikaa historiaansa, Mussolinin aikaa, jolloin järjestys oli lopullisesti vakaantunut, monet kipeästi kaivatut uudistukset, ensisijassa maareformi, toteutettaisiin, ja maa kulkisi uutta suuruutta kohti.

Palatessani seuraavalla kerralla, kesäkuun lopulla 1924 Roomaan, oli tilanne yht'äkkiä muuttunut kerrassaan. Mateottin murha oli järkyttänyt Mussolinin nauttimaan kansansuosiota, suurin osa häntä kannattavista entisen regimin valtiomiehistä ja näiden parlamenttiryhmittä luopuivat hänestä ja hänen kaatumisensa näytti varmalta. Hän kai olisi jo kaatunutkin, jos oppositsionilla olisi ollut kyllin voimakas johtaja. Kuten raporteissani näiltä ajoilta näkyy, koetti hän kaikin keinoin vielä saada liberaaleja y.m. hänestä luopuneita puolelleen luvaten palata entisiin oloihin. Nämä tekivät siltä kuitenkin (siltä näyttää nyt ainakin) suuren virheen jättäessään Mussolinin yksin, sillä nyt hänellä oli vain fa-scistipuolue ja milloin puolellaan ja edessään ainoana pelastuksena diktatuuri. Jonkun aikaa epäroityään hän ottikin konsekvenssit tilanteesta ja rupeesi diktaattoriksi. Koska oppositioni oli jättänyt parlamentin, oli se enää vain näyn vuoksi olemassa. Paino- ja kokoontumisvapaus poistettiin. Oppositioni koetti kunnallishallinnossa päästä valtaan, mutta estettiin se asettamalla kuntien hallintoa valvomaan hallituksen kannattamia "podestoja". Jotta fa-scismi kuitenkin lopullisesti vakaannutettaisiin, asetettiin 15-miehinen komitea valmistamaan n.s. syndikaattilakeja (joista min. Theleff on antanut selostuksen raportissa 10 / II. 1926), joiden tarkoituksena piti olla aikaansaada uusi yhteiskunnallinen organisatsioonin ja mahdollisesti ajan mukaan uusi kansanedustusmuoto, jotka puolueen helmassa kasvaneina takaisivat sen valta-aseman vuosiksi.

Nykyisin hallitsee Mussolini yleisen hiljaisuuden valitessa. Horjumattomana hän istuu kuudella ministerituolillaan, eikä yksikään vastustaja uskalla nousta häntä vastaan. Yksin kommunistien sallitaan vielä esiintyä julkisesti oppositionina, nähtävästi siitä syystä, että ne täten näyttäisivät olevan ainoat tyytymättömät Italiassa. Muut ei-fascistit seuraavat tapauksien kulkua vailetta ja odottaen, mitä tulevaisuus tuo mukanaan.

Kun oppositionia näin ollen ei ole, on vaara lähellä,

että itse puolueessa syntyy eripuraisuutta. Aina siitä asti kuin natsionalistit yhtyivät puolueeseen, on siinä vallinnut kilpailu niiden ja varsinaisten fascistien välillä. Natsionalistit, joihin kuuluvat Federzoni, de' Stefani, senaattori Corradini y.m., edustavat sivistystä, traditiooneja, sekä teollisuus-, kaupp- ja rahamaailmaa. He katsovat halveksien fascistien nousukas-joukkoa, joka Leninin johdolla saattaisi olla yhtä helposti kommunistinen. Aina Matteotti-murhan ajoilta olivat yltiöfascistit johtavina puolueessa. Farinacci oli tämän fascisti-ryhmän tyypillinen edustaja. Sitten kun Mussolinin vihdoin omistui saada hänet poistetuksi, tuntuu natsionalistien ryhmä pääsevän voitolle. Esimerkkinä tästä mainittakoon, että viikko sitten tapahtui Genuassa vakavia fascistimellakoita, joiden kestäessä m.m. eräs natsionalisti piiskattiin pahasti ja muutamat muut olivat pakotetut jättämään kaupungin. Viimein täytyi kenraali Traditin yhtäkkiä matkustaa sinne ylläpitämään järjestystä. Sikäläinen Farinaccin kannattajiin kuuluva fascistisihteeri kutsuttiin Roomaan ja sijalle nimitettiin natsionalisti. Hänelle annettiin kuitenkin vain itse kaupungin fascio hoidettavaksi; Genuan maakunnasta muodostettiin eri fascio, joka samoin sai natsionalistisen sihteerin. (Tästä tietysti sanomalehdet vaikenevat).

Mussolinin asema on, kuten sanottu, sekä puolueessa yhä/horjumaton, joskaan hänen populariteettinsa ei ole suuri ainakaan maaseudulla, kuten sattumalta olin tilaisuudessa itse hiljakkoin toteamaan. Tunnustetaan, että yleinen järjestys ja turvallisuus ovat moitteettomat. Onpa nykyinen hallitus uskaltanut ryhtyä taistelemaan Siciliassa vuosisatoja kaikkivaltiaana ollutta salaista mafiaa vastaan. Kunink. asetuksella kuluvaan kunn 15 päivältä annetaan ^{nim.} Catanian, Syracusan, Palermon y.m. pubblica sicurezzaalle erikoiset valtuudet vangita ja 1 - 5 vuodeksi karkoittaa kaikki tähän salaseuraan kuuluvat henkilöt.

Valtion raha-asiat ovat siitä asti kuin de' Stefani sai ne haltuunsa, yhä parantuneet ja nykyinen rahaministeri Volpi saattoi häkettäin Mussolinille antamassaan selostuksessa osoittaa, että valtion tulot kuluvana vuonna tulevat olemaan 1.489 miljoonaa liiraa menoja suuremmat, vastaten 623 miljoonan deficitin v. 1923-1924 ja 240 miljoonan ~~XXXI~~ ylijäämää viime vuonna. Tämä on ollut mahdollaista sen kautta, että liittolaisten väliset velat ovat saa-

dut lopullisesti järjestetyiksi s.o. että 130 miljardia maksamattomia ulkomaalaisia velkoja on voitu vakauttaa siten, että Saksan reparatsioonimaksut vastaavat niistä. Kotimaisesta velasta on juuri vähennetty noin 1 1/2 miljardia, joten Italialla on vain 89 1/2 miljardin kotimainen velka kannettavana, mikä on alempi kuin monen muunmaan (Ranskassa 300 miljardia fr., Belgiassa 45 miljardia fr. kotimaista velkaa).

Kuluvan finanssi vuoden kuluessa on edelleen pantu toimeen kauan kaivattu reformi nim. setelienannon keskitys yksinomaan Banca d'Italiaan. Tähän asti myöskin Banco di Napoli ja Banco di Sicilialla on ollut oikeus antaa seteleitä. Valtakunnan rahalaitoksen yhtenäisyyden kannalta uudistuksesta on huomattava etu. Banca d'Italia sijtaan muodostaa itsenäiseksi emissio pankiksi muitten suurvaltain pankkien malliin.

Työttömyys on Italiassa sangen pieni, noin 200 tuhatta työtöntä. Tällöin on otettava huomioon että siirtolaisuus Amerikkaan on huvennut mitättömiin ja että Ranska alkaa asettaa vissejä ankaria ehtoja maahan muutolle. Ranskan uusi immigrationia koskeva lakiehdotus on herättänyt tšekäläisessä lehdistössä suurta kiukkua. Eikä ihme, kysymys on noin 200 tuhannesta työmiehestä vuosittain. Työttömien lukua laskettaessa on otettava huomioon ne 300 tuhatta faasista, jotka itse asiassa eivät ole muuta kuin joukko työttömiä, joita regimi tällä lailla tulee mustapaitoina ylläpitäneeksi ja jotka näin kantavat työttömyysavustuksensa, sen sijaan että lisääisivät Valtion elätettävien kommunististen työttömien laumaa.

Kysymys toimeentulon hankkimisesta kansalle, joka lisääntyy lähes noin puolella miljoonalla vuodessa, on siksi tärkeä, että Mussolinilla on siinä yksi pulmallisimmista tehtävistään lähivuosina. Saanemme nähdä, voiko hän ratkaista sen saamatta, kuten Saksa, ympärillä olevat vallat ryhtymään sekä Italialle että regimille kohtalokkaisiin vastatoimenpiteisiin.

Hetken polttavin kysymys on Italian epäedullisen kauppabilanssin parantaminen ja taistelu liran kurssin horjumista vastaan. Siitä asti kuin saavuin Rocmaan ovat sanomalehdet kirjoittaneet tästä ja jo se seikka, että kuluvan kuum 10 p. pidetty fascistien konselji - joka tavallisesti on käsitellyt vain puolueen sisäisiä asioita y.m.s. - otti asian niin vakavalta kannalta, osoittaa, että

kysymys ei ole paljaista eleistä ja meluamisesta, kuten eräs tšekiläinen kansantalousprofessori väitti.

Koska tuontia, joka käsittää ensi sijalla viljaa, hiiliä, naftaa, metalleja y.m. tarveaineita, ei voida helposti vähentää, olisi vientiä lisättävä. Tätä varten olisi teollisuus saatava keski - euroopalaiselle tasolle ja lisämarkkinoita hankittava. Italian teollisuudessa vallitsee nykyisin kriisiaika. Se puhkesi sodan aikana täällä ennen tuntemattomaan kukoistukseen, jota jatkui sodan jälkeen kiitos sopivasti laskeneen liiran kurssin yhtäältä ja toisaalta, koska muut maat eivät vielä olleet ehtineet toipua sodan niiden teollisuuksille aiheuttamasta ~~kojokannasta~~ lamaantumistilasta. Italia saattoi tällöin viedä maasta suuressa mittakaavassa. Teollisuus antoi työtä huomattavalle osalle siitä 1/2 miljoonan suuruisesta siirtolaisjoukosta, joka ennen vuosittain haki toimeentulonsa ulkomailta. Sen sijaan, että ajoissa olisi varustauduttava vastaanottamaan luonnollisesti saapuvaa vastaiskua, kun muitten maiden suurteollisuudet ehtivät maailman markkinoille, tahdottiin jatkaa teollisuus-ekspansionsia poliittisin päämäärin. Nyt on vastaisku tullut ja vienti näyttää tänä vuonna viimeisten statististen tietojen mukaan tulevan tuntuvasti viime vuotista pienemmäksi, kun taas tuonti on huomattavasti suurentunut. Viime vuoden deficit nousi jo 7882 miljoonan liiraan. Kuluvan vuoden 5 ensi kuukauden deficit nousee 4966 miljoonaan 4735 miljoonaa vastaan viime vuonna.

Kotimaisen teollisuuden tukemiseksi kehoittavat lehdet yhtenäin yleisöä käyttämään vain kotimaista tavaraa. Viennin tukemiseksi on vasta perustettu "L'Istituto Nazionale per l'Esportazione." Tämä laitos on hallinnollisesti ja rahoasiain suhteen itsenäinen ja toimii kansantalousministeriön alaisena. Se on saava vuosittain neljä miljoonaa liraa käyttövaroja viennin rahoittamiseksi. Tehtävänä sillä on 1) tutkia järjestelmällisesti ulkomaan markkinoita Italian vientiä silmällä pitäen; 2) levittää tietoja maan tuotantokyvystä ja 3) avustaa viennin organisointia tarkoittavia aloitteita. Sen neuvostoon kuuluu asianomaisten julkisten laitosten sekä kauppa-, teollisuus- ja maanviljelyspirien huomattavimpia edustajia. Instituutti toimii itsenäisesti ja voi vapaasti tehdä aloitteita, mutta ei harjoittaa kaupallista toimintaa. Siinä on oleva tie -

dotus- ja propaganda-toimisto ja on sen erikoistehtävistä mainittava: messujen järjestäminen, henkilöiden valmistaminen kauppaalalle ulkomaille, viejien juriidinen tukeminen ulkomaille, kuljetusneuvojen kehittäminen, vientitavarain vakuuttaminen j.n.e. Kaikki kansantalous- ja ulkoministeriön alaiset virastot ovat saaneet käskyn olla yhteistoiminnassa uuden instituutin kanssa.

Missä määrin tästä laitoksesta on oleva hyötyä, on tulevaisuus osoittava. Vaarallista on yleensä valtion sekaantua maan taloudelliseen elämään liian tuntuvasti, mutta fascisti-hallitus selittää, että nykyiset ajat ovat siksi epänormaali, että tämä on välttämätöntä. Instituutin avajaisissa Mussolini alleviivasi, että nykyinen taloudellinen sota on ankarampi kansojen välillä kuin maailman sota.

Liran kurssin horjuminen on jokapäiväinen muistutus siitä, että taloudelliset olosuhteet eivät ole normaalit. Puheessaan l'Istituto di Esportazione'n avajaisissa Mussolini koetti selvittää syitä tähän kriittilliseen asemaan, sanoen m.m.: "Lira on sairas, etsimme siis syitä tähän anemiaan. Onko syy veloissa? Ne ovat vakaannutetut. Liian suurella liikkeellä olevassa määrässä? Se on pienennetty; olemme lähinnä deflationisteja. Valtion bilansissa? Siinä olemme saaneet suuren ylijäämän." Tämän jälkeen hän viittaa epäedulliseen kauppabilanssiin. Ettei tämä kuitenkaan yksin ole syy liiran huononemiseen, se käy esille, jos vertauksen vuoksi tutkii tilastoa vuosilta ennen sotaa. Tällöin oli kauppabilanssi säännöllisesti negatiivinen. Esim. v. 1913 oli tuonti-ylijäämä 1134 miljoonaa. Vuoden 1924 ylijäämä oli 5000 miljoonaa. Liran silloisen kurssin mukaan olisi vastaava summa kuitenkin ollut lähes 7000 miljoonaa. Vuoden 1925 deficit 7882 miljoonaa taas vastaisi melkein v. 1913 deficitä.

Syitä on siis etsittävä myöskin toisaalta. Ennen sotaa oli näkymätön maksubilanssi edullinen Italialle, koska yli puoli miljoonaa siirtolaista vuosittain lähetti huomattavia summia Amerikasta. Nyt siirtolaisten rahalähetykset ovat ylempänä mainituista syistä hupanneet vähiin. On vielä otettava huomioon, että siirtolaiset eivät nykyisin halua vaihtaa rahojaan liiroiksi, vaan pitävät ne enemmän jossain kiinteässä valuutassa.

Italian suurituloisuus, matkailijat, on tänä vuonna sama-

maten tuottanut vähemmän. Saksalaisia oli viime vuosina runsaasti täällä; tänä vuonna on Mussolinin kuuluisa puhe ja hänen Alto Adige-politiikkansa aikaansaanut sen, että saksalaiset ovat melkein tyystin jääneet pois. Ranskalaiset eivät huonon valuuttansa takia voi matkustaa. Ainoastaan amerikkalaisia turisteja näkyy täällä runsaammin. - Laivakulku on myös tuottanut alle odotuksen. Esim. Mustanmeren merenkulusta toivottiin pari vuotta sitten paljon. Toivo on osoittautunut turhaksi. Tavarain vaihto Venäjän kanssa ei ole kehittynyt ylen vilkkaaksi ja englantilaiset laivat kilpailevat ankarasti.

Epätoivoiselta yritykseltä tukea liraa tuntuu t.k. 7 päivänä julkaistu asetus, joka kieltää lirojen viennin ei ainoastaan seteleinä vaan myöskin shekkeinä ynnä muina Italiassa maksettavina osoituksina. Pankkien ja liikkeitten, joissa tällaiset ovat maksettavat tai jotka muulla lailla saavat haltuunsa niitä, tulee heti tehdä ilmoitus valtion rahastolle niistä arvopapereista, jotka ovat olleet liikkeellä ulkomailla, sekä antaa niistä kaikki mahdolliset tiedot. Ulkomaille lähtevät saavat ottaa mukaansa korkeintaan 10000 liraa. Yritykset laittomasti viedä maasta liroja rangaistaan rahojen menettämällä.

Kun ottaa huomioon liran ja frangin parallellikurssit viime vuosina, joka osoittaa kuinka herkästi lira aina on seurannut frangin kurssia, ei ole ihme, että Ministeri Volpi, frangin osottautuessa aivan epävarmaksi ja osaltaan vetäessä liraa alaspäin, on ryhtynyt valmistamaan suunnitelmaa liran lopulliseksi vakauttamiseksi. Millainen tämä suunnitelma on oleva, siitä en toistaiseksi ole voinut saada tietoja. Kuten kirjelmässä Ulkoasiainministeriölle t. k. 30 päivältä mainitsin, on rahaministeri taholta pyydetty lähestymän kautta tietoja Suomen markan lopullisesta stabilisoinnista.

Mussolinin unelma on saattaa Italia viljan tuonnin suhteen ulkomaista niin vähän riippuvaiseksi kuin suinkin. Sen takia hän on pannut käyntiin "battaglia per il grano", taistelu viljan puolesta. Joukko maanviljelysneuvoja kiertää maata neuvomassa talonpojille uusia ja parempia viljelystapoja. Toisaalta tehdään työtä uusien viljelysalojen voittamiseksi malarialta ja suoperäisyydestä. Italian 30 miljoonasta hehtaarista on noin 2 miljoonaa ollut tai on edelleen

soina. Tähän mennessä on kuivattu 750 tuhatta hehtaaria; yhtä suuri ala on paraikaa kuivattavana ja 500 tuhatta hehtaaria aijotaan lähitulevaisuudessa saattaa työn alle. Edellisen lisäksi väitetään olevan mahdollista saada vielä 3 miljoonaa hehtaaria viljelysmaata eri osissa maata. Kun koko tämä suunnitelma on toteutettu, väitetään Italian viljasadon lisääntyvän noin 20 miljoonalla cerealilla. Se tulee kuitenkin vaatimaan suuria kapitaaleja ja aikaa.

Käsittäen mikä merkitys on sillä, että Italia, joka on toistaiseksi metalleista köyhä, voisi tuottaa näitä omalla alueellaan, on Mussolini nääjännyt että Italiassa, lähinnä Toscanassa, ja Sardiassa ja Siciliassa sekä siirtomaissa on pantava toimeen uusia tutkimuksia mahdollisten metallisuonten tai hiilten ja naftan löytämiseksi. Etsiskelyissä tullaan käyttämään tekniikan viimeisiä saavutuksia. Millaiset tulokset ovat olevat, sen on tulevaisuus näyttävä.

Kuten ylläolevasta näkyy, käy Italia nykyisin vaikean murroskauden läpi. Onko regimi hallitseva tilannetta, kysytään täällä. "Oli helppoa hallita fascistisesti niin kauan kuin konjunktuurit olivat hyvät," sanoi eräs tšekäläinen oppositio-mies toissa päivänä. Se on totta. Mutta nykyinen hallitus toimii tietoisesti ja tarmolla kriisiä vastaan. Se ei pelkää ryhtyä niin jyrkkiin toimenpiteisiin kuin 9-tuntisen työpäivän käytäntöönotto, mainitakseni vain yhden esimerkin, tilanteen parantamiseksi. Ja sillä välillä kuin tätä taistelua käydään toteutetaan hitaasti, mutta varmasti fascismin suurta uudistusta, syndikaattilakia perustamalla korporatsiooniministeriö ja jatkamalla työtä yhteiskunnan inkorporeeraamiseksi. Tästä ensi raportissani.

Roma, 30 p. heinäk. 1926.

J. Kuykova

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

v. a. Asiamiehittäjä Nyysösen rap. no 11.

Roma

10/8 1926.

Légation de Finlande

Roomassa, 10 p:nä elok. 1926.

N:o 674.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 16/323 S. D. 10 26		
20/8-26	5	LII.
YHÄ	OSASTO	ASIA
5	C10	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 11, jonka otsikona on:

Korporaationiministeriö ja korporatsioonit.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisten kunnioitukseni vakuutus.

J. A. A. A.

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
Helsinki

ULKOASIAINIL. MINISTERIO		
No 16/328 Sal.		D. 1926
20/8-26	42	Litt.
YHÄÄ	OSASTO	ASIA
5	C10	

Raportti N:o 11.

Korporatsiooniministerio ja korporatsioonit.

Viime kuun 31 päivänä tapahtui täällä uuden, maailmassa toistaiseksi ainutlaatuisen ministeriön, Ministero delle Corporazione'n avaaminen. Sen toimitti Mussolini itse, joka, kuten tunnettua, oli nimityttänyt itsensä tämän uuden hallituserganiin päälliköksi.

Alkuaan ei ollut tarkoituksena perustaa tällaista ministeriötä. Kerrotaan, että vasta sitten kun Mussolini huomasi, että entinen työpöytä Rossoni, joka nykyään on syndikalismin ensimmäinen edustaja, näytti saavan koko korporatsioonisysteemin johtoonsa ja tulevan liian mahtavaksi, päätti alistaa syndikaatit ministeriön alaisiksi, jonka päällikkönä hän itse olisi.

Asetus uuden ministeriön perustamisesta annettiin jo viime kuun alkupuoliskolla (Liite 1). Sen jälkeen on ministeriön alivaltiosihteeri Suardo järjestänyt viraston perustamisen yhteydessä olevat kysymykset ja oli hän siinä päässyt viime kuun lopulla niin pitkälle, että uusi virasto saattoi alottaa toimintansa.

Kun tämä hallituselin nyt alkaa toimintansa on sillä suuri työ edessään. Aluksi sen toimena on olevalle antaa tunnustuksensa syndikaattiyhtymille, jotka ilman tätä eivät ole laillisia. Sen tulee toteuttaa sellaisten yhtymien olemassaolon, jotka saattavat vaatia syndikaattilain myöntämiä oikeuksia. Samalla sen tulee pitää silmällä ~~mitä~~ muutoksia mainittuun lakiin mahdollisesti olisi tehtävä sen toteuttamisen yhteydessä. Vielä sen on määriteltävä normit, joiden mukaan jäsenmaksut ovat maksettavat.

Kun yhtymät ovat lopullisesti tunnustettu lailliseksi, on ministeriön vaikutettava edistävästi, mutta samalla hillitsevästi niiden toimintaan. Sen tulee seurata syndikaattien si-

säistä elämää ja toimintaa, pitää silmällä minnepäin nämät näyttävät kehittyvän ja etenkin sitä, ettäivät muutamat yhtymät suurene toisten kustannuksella.

Syndikalismiin isäksi, siinä muodossa, kun se nyt toteutetaan Italiassa, on katsottava nykyistä oikeusministeri Roccoa, Jo v. 1914, mutta selvemmin v. 1920 hän osoitti, miten tärkeää olisi, että eri teollisuudenhaarojen työnantajain ja työntekijäin yhtymät muodostaisivat yhden yhteisen syndikaatin. Tämä oli alkuun fascistienkin kanta. Sitä vastustivat kuitenkin työnantajat, koska pelkäsivät vähemmistönä joutuvansa liian suuressa määrin työläisten kontrolloitaviksi ja johdettaviksi. Koska fascistihallitus nojautuu suureksi osaksi suurteollisuuteen ja suur-maomistajiin, on alkuperäisestä, m.m. Rossenin kannattamasta ohjelmasta ollut pakko luopua.

Syndikaattilain mukaan ovat syndikaatit olevat joko työntekijäin tai työnantajain syndikaatteja, joilla on yhteinen eli keskenäisiä asioita varten ja muodostavat yhdessä korporatsioonin. Hallituksen kannalta katsoen on tämä hyvin viisas järjestely, sillä sen sijaan että yhteisten korporatsioonien sisäiset asiat olisi ratkaistu niiden sisäisinä asioina, on hallitus nyt olevalaisuuksessa kontrolloimaan niiden toimintaa hyväksymiensä toimihenkilöiden kautta (nämät saavat, kuten tunnettua, astua toimiinsa vain saatuaan hallituksen hyväksymisen) ja voi pitää huolta siitä, että sen etuja ei loukata.

Sen kautta, että korporatsioonit alistettiin ministeriön alaisiksi, ne itse asiassa ovat muodostuneet valtion hallinnon elimiksi, joiden toiminta loppujen lopuksi riippuu asianomaisesta ministeristä, Mussolinista. Raportissani N:o 8 vuodelta 1923 kerroin, miten Mussolini puoluettaan uudelleen järjestäessään osasi järjestää itselleen koko puolueen kontrollin pienimpiä yksityiskohtia myöten. Ennen hän jo johti ulkopolitiikkaa. Sillä välin hän on ottanut armeijan, laivaston ja ilmapuolustuslaitoksen johdon käsiinsä. Korporatsiooni ministerinä hän on lopullisesti keskittänyt omaan persoonaansa Italian taloudellisen ja sosiaalisen elämän.

Korporatsioonien laillistaminen tapahtuu ministeriön päätöksellä. Jokaiseen kuuluu, kuten yllä esitin, yhtäältä työnan-

tajain ja toisaalta ruumiillisen tai henkisen työntekijäin yhtymät vissiltä määrättyltä alalta. Korporatsioonit eivät toimi pakollisena välittäjänä riita-asioissa; tämä kuuluu "magistratura del lavoro", mutta niiden tulee koettaa sovittaa riitapuolia, ennekuin magistraturaan vedotaan. Samoin ne antavat yleisiä määräyksiä työehdoista, jotka juriidisesti merkitsevät samaa kuin kollektiivisopimukset.

Korporatsiooniministeriön yhteyteen muodostetaan n.s. korporatsioonien kansallis-neuvosto, jonka puheenjohtajana on ministeri ja johon kuuluvat eri ministeriöiden, työnantajain ja työntekijäin syndikaattien ja sosiaalisista kysymyksistä intressoitujen yhtymien edustajaa. Neuvosto ratkaisee eri korporatsioonien ja yhtymien väliset asiat, paitsi ne, joista vedotaan tuomioistuimeen; ministeriö on yksinomaan teknillinen elin.

Huhtikuun 3 päivänä annettu syndikaattilain toimeenpanoasetus (~~liite 2~~) tunnustaa kaksi ryhmää, joissa on kuusi alaryhmää n.s. Confederazioni Nazionali, nim. teollisuuden, maanviljelyksen, kaupan, meri- ja ilmakuljetusten, maa- ja sisämaassa tapahtuvien laivakuljetusten sekä pankkien alalla toimivien työnantajain kansalliset konfederatsioonit, sekä edellä lueteltujen alojen työmiesten ynnä vapaitten ammattien harjoittajien kansalliset konfederatsioonit. Kaikki tuotannon haaroilla toimivat ovat sovitettavat mainittuihin ryhmiin. Näiden mukaisesti muodostetaan uuteen ministeriöön kuusi vastaavaa korporatiivista elintä, joiden tehtävänä on järjestää syndikaatit asetuksen pohjalla siihen luokkaan, johon ne parhaiten sopivat. Koska, kuten yllä esitin, vain hallituksen hyväksymät toimihenkilöt saavat johtaa korporatsioonineja, tulee hallituksella olemaan mahdollisuus vaikuttaa syndikaattien toimintaan kahdella tavalla: yhtäältä korporatsioonien ylimmässä johdossa olevien edustajiensa kautta ja toisaalta niiden edellämäännittujen elinten kautta, jotka yhdistävät syndikaatit korporatsiooniksi.

Siihen katsoen, että kysymyksessä on ainutlaatuinen koe toteuttaa uutta sosialista yhteiskuntamuotoa, jonka tarkoituksena on ratkaista kapitalin ja työntekijäin väliset suhteet aivan uudella pohjalla, valtion kontrollin alla, katsoin olevan syytä keskustella jonkun tällä alalla toimivan johtohenkilön kanssa lähen-

min asiasta. Kävin siis toissapäivänä tapaamassa hra Rossonin apulaista hra Cuccinia pyytään lähempiä selityksiä siitä, mitä par aikaa on tekeillä. Hra Cuccini, joka teki kaikin puolin vakavan vaikutuksen, kertoi syndikaateista ja korporatsioneista suunnilleen samaa kuin yllä olen esittänyt. Hänen kertomansa mukaan fascistisiin syndikaatteihin kuuluu vuonna 1926 2,301,105 henkeä, vastaten 503,781 vuonna 1922, 856,946 v. 1923, 1,764,392 v. 1924 ja 2,150,511 v. 1925. Vuosina 1919 - 1920 kuului työväen yhdistyksiin noin 1,800,000 henkilöä. Numeroita verrattaessa on kuitenkin huomioon otettava, että esim. henkisen työntekijät eivät silloin olleet järjestäytyneet.

Herra Cuccinin ilmoituksen mukaan ovat tähän mennessä vain maanviljelijäin, hotellinomistajain sekä taiteilijain ja teatterien syndikaatit lopullisesti muodostetut. Muut yhtymät ovat muodostumassa.

Vielä hra Cuccini kertoi eräästä huomattavasta aloitteesta. Syndikaattien yhteyteen on perustettu n.s. Padronata Nazionale. Tämä on laitos, jonka tehtävänä on valvoa, että työväen vakuutusyhtiöt toimivat moitteettomasti valtuutettuihinsa nähden. Ensin perustettiin Genovaan maakuntapatronaatti. Sitten vähitellen Milanoon, Bolognaan, j.n.e. Kun huomattiin, että yritys menestyi ja täytti tarkoituksensa, päätettiin laajentaa laitosta. Asetuksella kesäk. 26 p:ltä 1925 laillistutettiin koko maata käsittävä Padronata Nazionale. Tämä avustaa työläisiä kun on kysymyksessä tapaturmavakuutukset teollisuuden ja maanviljelyksen alalla, invaliditeetti-, vanhuus- ja työttömyysvakuutukset, siirtolaiskysymykset, sairaus- ja äitiysvakuutukset, paikkojen hankkiminen työtä tekeville vieläpä työläisten suojeleminen ja työsopimukset. Se kontrolloi vakuutuslaitoksia, pitää silmällä, että ne täyttävät sitoumuksensa ja tekee propagandaa vakuutusaatteen puolesta kansan keskuudessa.

Tunnen sattumalta erään Santa Ceciliaa professorin, joka on musikerien syndikaatin puheenjohtaja. Hän ei ole fascisti. Kysyin hänen mielipidettään korporatsioneista. Hän vastasi, että aate on erinomainen. Se on vain tavattoman vaikeasti toteutettavissa etevimpienkin miesten johdolla. Nyt on kuitenkin esim. taitei-

lijain korporatsioonien johdossa eräs tri Grassi, joka on vanhaastaan tunnettu agitaattorina ja punaisena organisaattorina. Hänen ainoana intressinään on saada paljon tuloja. Tämän takia hän on aikaansaanut sen, että kirjailijain yhdistys liitettiin hänen korporatsooniinsa. Sillä on nim. oikeus kantaa valtion laskuun kaikki huviverot, joten se hoitaa suuria rahasummia. Kirjailijat ovat protestoineet, mutta kaikesta huolimatta ne pidetään tässä korporatsoonissa. Tällöinen menettyly on herättänyt paljon pahaa verta sekä asianomaisten/keskuudessa.
että yleisön/

Mitä Italian nykyisestä korporatsoini-politiikasta sanottaneekin, on se ehdottomasti mitä mielenkiintoisin yritys toteuttaa jotain uutta ja kannattaa sitä seurata mitä tarkimmin. Mussolinilla on nyt sellainen asema, että hän saattaa ainakin niin pitkälle kuin mahtikäskyt vaikuttavat toteuttaa suunnitelmaansa. Jos hän epäonnistuu, on hänen suunnitelmaansa ollut haavekuva. Päävastaisessa tapauksessa on hän aikaansaanut maassaan reformin, niin tuntuva, ettei ainoassakaan Euroopan maassa ole vuosikymmeniin voitu toimeenpanna mitään vastaavaa. Vastaisuus on myös näyttävä, onko tämä reformi ollut onneksi vai onnettomuudeksi maalle.

Roomassa, 10 p. elok. 1926.

J. Olyyriin.

L'ite 1

La *Gazzetta Ufficiale* publie le décret de constitution des Corporations. Il comprend les cinq articles suivants:

Art. 1er. — Le Ministère des Corporations est constitué.

Le Ministre des Corporations, et sous sa direction les Préfets des Provinces, exercent toutes les fonctions de réorganisation, de coordination et de contrôle, conférées au Gouvernement par la loi du 3 avril 1926, N. 563, et par les dispositions y relatives d'application.

Art. 2. — Le Ministère des Corporations a un ministre et un sous-secrétaire d'Etat. La charge de sous-secrétaire d'Etat est compatible avec la charge de sous-secrétaire d'Etat d'un des ministères existants.

Art. 3. — Lorsque les actes et les mesures du ministre des Corporations intéressent d'autres Ministères, ces mesures et ces actes seront adoptés de concert avec le ministre compétent et contre-signés ou signés par ce dernier.

Art. 4. — Près le Ministère des Corporations est constitué le Conseil National des Corporations.

Le Conseil se compose du Ministre des Corporations, qui le préside, du sous-secrétaire d'Etat aux Corporations, du directeur général du Travail près le Ministère de l'Economie Nationale, d'un représentant de tous les autres ministères, ayant un grade non inférieur à celui de directeur général, de deux représentants pour chacune des confédérations syndicales nationales de l'industrie et de l'agriculture légalement reconnues, d'un représentant pour la Confédération générale des donneurs de travail et pour celles

des travailleurs, légalement reconnues, d'un représentant pour l'*Œuvre Nationale des loisirs ouvriers* (Dopolavoro), pour l'*Œuvre Nationale des Babilas*, pour l'*Œuvre Nationale de la maternité et de l'enfance*. La nomination a lieu par décret royal. Les conseillers restent en charge pendant quatre mois et peuvent être réélus.

Le Conseil donne son avis sur les problèmes qui intéressent les corporations et sur toute question soumise par le ministre des Corporations.

Art. 5. — Le présent décret entre en vigueur du jour de sa publication dans la *Gazzetta Ufficiale*.

L'important décret sur le règlement syndical

La *Gazzetta Ufficiale* publie également le décret royal concernant le règlement pour l'application de la loi du 3 avril 1926, N. 563, sur la discipline juridique des rapports collectifs du travail. Cet important décret, comprend 100 articles, groupés en 11 titres, subdivisés à leur tour en paragraphes.

Les onze titres sont les suivants:

1) Des associations syndicales unitaires ou de premier degré; 2) Organisation et administration des Associations syndicales; 3) Des contributions; 4) De la surveillance et du contrôle; 5) Des Associations de degré supérieur (Fédérations et Confédérations); 6) Des organes centraux de liaison ou corporatifs; 7) Des contrats collectifs du travail; 8) Des controverses collectives du travail; 9) Des sentences et des recours; 10) Des délits et des peines; 11) Dispositions transitoires et finales.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

v.a. Asiamiehittäjä Nyssösen raportti no 12

Roma

18/8 1926.

Légation de Finlande

N:o 700

Roomassa, 18 p:nä elok. 1926.

ULKOASIAINMINISTERIO		
12 17/323 Sac. D. 1326		
26/8-26	2	LIL
USA	USA	USA
S.	EW	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 12, jonka otsikkona on:
Italian suhteet Ulkovaltoihin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

J. A. A. A.

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m. y.m. y.m.

HELSINKI -

ULKOASIAINMINISTERIO

12/923 Sac. D. 13 26

26/8-26	12	LII.
5.	OSASTO C10	ASIA

R a p o r t t i N:o 12.

Italian suhteet
ulkovaltoihin.

Balkan. Siitä asti kuin Mussolini tuli valtaan on hän tehnyt kaikkensa Italian ulkonaisen arvovalan kohottamiseksi. Hän ei salli enää maataan kohdeltavan viimeisenä suurvalloista. Hän tahtoo nousta ylemmille sijoille Euroopan neuvospöydän ääressä. Sen takia on Italian nyt tehtävä kausa~~n~~ tähtäävä, voimakasta politiikkaa ja vähitellen kehityttävä imperiumiksi. - Itävallan kadottua Euroopan kartalta om Italia ottanut sen manttelin kantaakseen. Mikä ennen keskittyi Wieniin, se on nyt keskitettävä Roomaan. Successionivaltojen intressit ovat kiinnitettävät Italiaan ja Balkanilla sen on jatkettava Habsburgien politiikkaa.

Balkanilla onkin mitä tärkein sija Italian ulkopölytiikassa. Toistaiseksi ei annektiivisessä mielessä, sillä sittenkun Dalmatian rannikko ja Albania Versailles'issa jäivät saamatta, on tällaisten kysymysten toistaiseksi rauettava. Mutta Balkan on tärkeä Italialle e - tupäässä vientimaana. Maissa, joissa teollisuus on alhaisella kannalla voi Italia löytää hyviä markkinoita tuotteilleen. Toisaalta liikenee Italiasta myös joukko insinöörejä, kauppiaita, lääkäreitä y.m., jotka voivat näissä maissa saada toimeentulon. Äskettäin on perustettu Bariin korkeakoulu sekä italiäläisiä että balkanilaisia nuorukaisia varten. Siinä on vain teknillinen, kaupallinen ja lääketieteellinen tiedekunta, ja tarkoituksena on, että se kehittäisi miehiä "expansionia" varten/ Balkanin maissa ja Levantissa. Toisaalta ovat nämät maat tärkeät Italialle raakaaineitten tuottajina. Esim. Rumania vie suuren osan petroolistaan Italiaan.

Poliittisesti tahtoo Italia rakentaa hyvät välit kaikkiin Balkanin maihin erikseen. Se ei salli minkäänlaisia liittoja siellä, joissa se ei ole päättekijänä. Eräs tšekäläinen poliitikko kertoi tuon - noin, että Ranska viime vuonna koetti muodostaa Balkan-blokin; Italia sai ~~sen~~ ^{aikseen/} kuitenkin estetyksi. Mussolini olisi katkaissut diplomaattiset

suhteet Jugoslaviaan, jos se olisi siihen yhtynyt. Nincic tuli sitten Roomaan järjestämään välit entiselleen. Vaikea Italian asema olisi ollutkin, jos tämä ~~suur-~~blokki, joka lähinnä olisi liittynyt pikku ententeen, sen kanssa olisi muodostanut ~~suuren~~ keskieurooppalaisen liiton Ranskan suojeluksella.

Tällaisten yllätysten varalta Mussolini koettaa sopimuksilla liittää kaikki Balkanin valtat Italiaan. Ensi työnsä hän solmi 1924 Jugoslavian kanssa ystävyys-liiton, joka laajennettiin seuraavana vuonna ja viime heinäkuun alussa täydennettiin Nettunon sopimuksella. Että Mussolini aloitti Jugoslavialla, osoittaa kaukonäköisyyttä, ja että hän onnistui, on hänelle kunniaksi luettava, sillä Fiume-jutun y.m. takia yleinen mielipide on Jugoslaviassa ^{yhä/}hyvin italialaisvastainen. Voimakkaita äämiä kuului siellä vielä Nettunon sopimuksen ratifiointia vastaan häljakkoin.

Bulgariaan Italia alkoi lähestyä jo pari vuotta sitten ensimmäisenä entente-suurvalloista. Muutama aika sitten kävi Bulgarian rahaministeri Molof täällä järjestämässä lainan Venäjän pakolaisille, johon myös Pariisi ja Lontoo ottaisivat osaa. Hän sai hyvin lämpimän vastaanoton sekä hallituksen että lehdistön puolelta. Huhuttiinpa avio-liitosta kuningas Borisin ja Italialaisen prinsessan välillä.

Kreikkaan ovat suhteet parantuneet. Corfu on suureksi osaksi unhoitettu. Onpa väitetty Saksan lehdistössä, että Italia olisi erään Kreikan ja Rumanian välille solmittavan ystävyysliiton takana, jonka tarkoituksena on painostaa Jugoslaviaa. Vaikka huhu on dementoitu, uskotaan siihen monella taholla vielä.

Bukarestin ja Rooman välit ovat suuresti parantuneet Bratianun kaaduttua. Italialla onkin suuria intressejä Rumaniasa, joka on hiilen ja naftan tuottaja ja sitä paitsi Venäjän naapurina. Kun Rumanian rahaministeri kesäkuussa kävi täällä, vakautettiin Rumanian laina Italialle, alentamalla se 207 miljoonasta 157 miljoonaan, ja Rumanian hallitus sai Italian hallituksen kontrolloimalta yhtiöltä Azienda Generale Petroli 200 miljoonan lainan " keskenäisen kaupallisen vaihdon vilkastuttamiseksi." Näinä päivinä saapuu Italiaan Averescu kylpemään, mutta samalla valmistamaan kuningasperin matkaa Roomaan ensi syksyllä. Sanotaan Italian haluavan toimia välittäjänä Venäjän ja Rumanian välillä, mutta tämä on vaikeaa Bessarabian takia. Italiahan on ainoa suurvalloista, joka ei ole tunnustanut Bessarabian liittämistä Ruma-

niaan ja nyt sen on mahdotonta ryhtyä tunnustamaan, koska sopimus ja intressit Venäjällä sitovat sitä. Toisaalta sillä varmaan ei olisi mitään tätä vastaan, koska Italiassa on tärkeää, ettei Venäjä tule liian voimakkaaksi sekä Mustalla Merellä että etenkin ottaen huomioon slaavit Balkanilla, jotka täten saisivat liian mahtavan suojelijan.

Kuvaavaa Ranskan ja Italian kilpailulle Balkanilla on Ranskan ja Romanian ^{uusi/}sopimus, joka aivan odottamatta allekirjoitettiin 13 p:nä t.k. Se tuli kuin vastauksena Italian ja Espanjan ystävyyssofimukselle joka pari päivää ennen yllätti koko Euroopan. Kysymys on status quo'n ylläpitämisestä Balkanilla. Italian lehdet eivät voi salata hermostumistaan. Etenkin kun eräs parisisilainen lehti väitti, että Italian ja Romanian välillä tulee olemaan vaikea tehdä samanlaista sopimusta, koska Mussolini sopimuksensa kautta **Sovietin** kanssa on sitonut kätensä. Tämä on totta, mutta sitä innokkaammin koetetaan keksiä moitteen aihetta Ranskaa vastaan, joka muka on kuukausi a pitänyt salassa tämän sopimuksen julkaistakseen sen näin yhtäkkiä! Koska Ranska ennestään on pikku ententen takana, ei asema Balkanilla paljonkaan tämän kautta muutu; mutta Italia on saanut huomautuksen siitä, että sen ennemmin tai myöhemmin on valittava Romanian ja Venäjän välillä, ellei Bessabian kysymyksessä voida päästä molempia puolia tyydyttävään ratkaisuun.

Italian suhteet **Albaniaan** ovat erikoislaatuiset sikäli, että kun ~~XXXX~~ ^{viime/}mainittu maa on huomattavasti takapajulla, mutta toisaalta siellä on luonnonrikkauksia, niin Italia kohtelee sitä melkein siirtomaanaan. Albanian yhteyden ja itsenäisyyden ylläpitäminen ovat vanhaa Italian politiikan päätehtäviä. Kun siis joku aika sitten puhuttiin sen jaosta naapurien kesken, oli tämä vain ota/ksunisia. Piispa Nolin hallitus oli suorastaan Italian tukema ja nykyinen hallitus on vähitellen ~~ruvennut~~ yhä selvemmin ruvennut käymään suunnaapurinsa talutusnuorassa. Vasta oli "Gazzetta Ufficiale" italialais-albanialainen kauppasopimus, jonka mukaan Italia peitsi suosituinmuutta saa tuoda tullit^a maahan monta tärkeimmistä vientitevaroistaan, kuten marmoria, höyrykoneita, dynamoita, moottoreita, maanviljelyskoneita, kaloja, oliveja, villaa, silkkiä y.m. Kumpikaan hallitus ei saa myöntää kolmannelle monopolioja kysymättä toiselta lupaa. Italialaiset laivat saavat harjoittaa merenkulkua Albanian sisämaassakin ja kalastajat vapaasti harjoittaa kalastusta sen aluevesillä. Toisaalta Italian finanssi on vastaperustetun Albanian kansallispankin takana, joka rahoittaa Albanian ta-

loudellista elämää.

Kuten ylläolevasta näkyy ovat Italian intressit Balkanilla huomattavat. Se on hoitanut niitä toistaiseksi taidolla ja menestyksellä. Englannin hyväntahtoisesti katsellessa sivulta, se kasvattaa arvovaltaansa täällä Euroopan kaakkoiskulmalla ja, Ranskan menetettyjä sisäisten vaikeuksien takia prestigensä^{se} etusiassa kontrolloi Balkanin politiikkaa.

Tätä kirjoittaessa julkaisevat Italian lehdet uutisen, että Kreikka ja Jugoslavia ovat tehneet Atenassa sopimuksen, jonka kautta näiden valtojen välillä vallinneet erimielisyydet Salonikian vapaa-alueella olevain rautateitten suhteen sekä muut riitaisuudet lopullisesti ratkaistaan. Samalla on allekirjoitettu ystävyyssopimus näiden valtojen välillä. Uutinen on otettu vastaan Italiassa suosiollisesti. Alleviivataan tosiasiaa että diktaattori Pangalos muutamassa kuukaudessa on toteuttanut sen, mitä edelliset hallitukset eivät vuosikausiin voineet aikaansaada. Sen kautta että Kreikan nykyinen hallitus ensiksi lähennyttyään Italiaa^{se} nyt on aikeessa solmia ystävyyssopimuksen Albanian ja Turkin kanssa ja kauppasopimuksen Bulgarian kanssa, on Atenasta tullut Balkanin valtioiden ystävällisen liittoumisen keskus. Siihen nähden että Italian hallituksen lehti "Italie" toivoo näistä erikoisopimuksista vähitellen kehittyvän yleissopimuksen, joka takaisi statusquo'n koko Balkanilla, on, ottaen huomioon mitä yllä on esitetty Italian suhtautumisesta liittoutumiin näissä maissa, täysi syy olettaa, että Italia on Atenan hallituksen takana sen yllämainituissa pyrkimyksissä ja että Rooma tätä tietä koettaa toteuttaa hegemonia-ohjelmaansa kaakkois-Euroopassa.

Espanjalais-Itali-
alainen sopimus.

Mutta Balkan ei riitä Mussoliniinille, ^{Hän/} tähtää suursuuntaista Välimeren politiikkaa kohti. Niinpä yllätti hän yhtä hyvin oman maansa kuin kaikki muut t.k. 10 p:nä tekemällä Espanjan kanssa ystävyyssopimuksen, jo kolme vuotta sitten, kun kuningas Alfonso kävi Roomassa alettiin neuvotella tästä sopimuksesta. Lähin aite oli kauppasopimus molempien maitten välillä. Lopulliset neuvottelut käytiin Madridissa Riveran ja Italian Ambassadöörin välillä suurimmassa salaisuudessa. Ensin oli aikomuksena julkaista sopimuksen teksti vasta syksyllä Genevessä. Tänään se on kuitenkin julkaistu sanomalehdissä nähtävästi vastauksena Englannin ja etenkin Ranskan lehdistöjen vaatimukseen, että se olisi saatettava tunnetuksi ennemmin.

Sopimuksessa, jonka nimi on Trattato di amicizia, di conciliazione et di regolamento, on 14 artiklaa, jotka sisältävät määräyksiä riita-asiaiden rauhallisesta ratkaisemisesta. Enemmän huomiota on herättänyt 13 artiklaa, jossa kumpikin sopimuspuoli lupaa ylläpitää neutraliteettiä, jos kolmas hyökkää jommankumman kimppuun. Muutamat Italian ja Englannin lehdet ovat tahtoneet selittää, että tämä kohdistuu Ranskaan. Huolimatta siitä, että hallitusta lähellä olevat lehdet ovat sen dementoineet, on varmaa, että sopimus on tarkoitettu vahvistamaan sopimuspuolten asemaa läntisellä Välimerellä ja Afrikassa Ranskan ylivallan vastapainoksi.

Italia on tähän mennessä tehnyt samanlaisia sopimuksia Jugoslavian, Tšekkoslovakian ja Sveitsin kanssa. Että viimeinen sopimus kuitenkin sivuuttaa edelliset tärkeydessä, käy esille erään Mussolinin lähellä olevan henkilön selityksistä. Hän sanoi nimittäin, että sopimus on aijottu ylläpitämään tasapainoa Välimerellä, mutta myös kohottamaan sopimusvaltojen arvovaltaa ja takaamaan heille tulevat oikeudet kansainvälisessä politiikassa yleensä. Toisaalta sillä on päämääränä yhdistää Italia ja Espanja yhteistoimintaan Etelä-Amerikassa, jonka asujamisto on italialaista alkuperää ja jossa asuu miljoonia italialaisia. Yhdysvallat koettavat kaikin voimin vallata nämät latinalaiset tasavallat ensin taloudellisesti, sitten poliittisesti. Italia ja Espanja aikovat nyt yhdessä keskittää näitten valtojen intressit omaan piiriinsä. Initsiatiivin tähän on ottanut Espanjan nuori ulkoasiainministeri. Italialle ne ovat tärkeät lisäksi maina, joihin se voi edelleen lähettää siirtolaisia, sitten kun Pohjois-Amerikka on

suljettu näiltä.

Vielä olisi sopimuksesta seurauksena, väittää mainittu henkilö, että Genevessä nyt muodostuisi uusi ryhmä, entisten Englannin, Ranskan ja neutraalisten maiden ryhmän ohelle, nimittäin Espanjan ja latinalaisen Amerikan ryhmä, johon Italia yhtyisi. Ollen neuvoston pysyvä jäsen, Italian myötävaikutuksesta saattaisi olla suuri hyöty muille latinalaisille valloille, jotka puolestaan kannattaisivat Italiaa.

On väitetty, että Espanja olisi luvannut tukea Italiaa Abyssinian ja Tangerin (mahdollisesti Tunisinkin !) kysymyksessä, kun taas Italia auttaisi Espanjaa saamaan pysyvän paikan kansainliitossa ja puolustaisi sen intressejä Afrikassa. Tällaisille, itsessään aivan luonnollisille arveluille ei tietenkään koskaan voi saada virallista vahvistusta. Symptomiksi on kuitenkin voitava katsoa, että Primo di Rivera eilen antamassaan haastattelussa on vaatinut Tangerin kaupunkia Espanjan alueelle. Italia on pari vuotta pyrkinyt pääsemään uuteen Tangerin sopimukseen osalliseksi. Jos se nyt on luvannut kannattaa Espanjaa tässä sen vaatimuksessa, olisi mielenkiintoista tietää kompensationsia sille on luvattu. Se kai käy ilmi ennen pitkää. *

Kauaksikantoinen on sopimus loppujen lopuksi oleva, jos Espanja nyt jättää entisen neutraliteettipolitiikkansa ja yhtyy Italiaan omaten yleislatinalaisen politiikan. Tästä olisi huomattavat seuraukset maailman politiikkaan ja muutos Lounais-Euroopassa olisi tuntuva.

---

* Kuvaavaa on että Italian Primo di Riveran Tangeria koskeva selitys, joka Englannissa ja Ranskassa on herättänyt mitä kiusallista huomiota, Italian lehdissä on jäänyt kommentaareitta. Joku lehti selitti vain, olevan luonnollista, että Espanja haluaa Tangeria Gibraltarin vastapainoksi.

Italia ja Saksa.

Aina siitä asti, kuin Mussolini keväällä piti tunnetun puheensa Tyrolin kysymyksessä, ovat Saksan ja Italian välit olleet kylmät. Seuraukset käyvät ilmi kapp^uelstatistiikasta, joka osottaa ~~viin-~~^{a/}in Saksan pienenneen tuntuvasti, sekä saksalaisten matkailijain vähälukuisuudesta tänä vuonna. Puhetta paheksuttiin jo silloin täällä. Ulkoasiainministeriön alivaltiosihteeri oli pyytänyt saada varmuuden vuoksi ~~lue~~ lukea sen ennen sen pitämistä. Suuttuneena oli Mussolini poistunut ministeriöstä, palaamatta sinne ennenkuin puhe oli pidetty. Se oli ollut niin jyrkkä ettei sitä voitu antaa alkuperäisessä muodossaan: ja kuitenkin se herätti ~~hellaista~~ huomiota parannetussa asussaankin.

Nyt näyttää sekä Saksan että Italian taholla ajateltavan lähentymistä. Deutsche Allgemeine Zeitungissa oli viime kuussa huomattavalla sijalla artikkelisarja, jossa koetettiin todistaa, että näitä kahta maata erottavat vain Tyrolikysymys, ja mahdollisesti Berlinin sopimus ja kilpailu siirtomaista. Tähän vastasi aikanaan hallitusta lähellä oleva lehti Giornale d'Italia, että Tyroli ^{/mys} kysy oikeassa valossaan esitettynä ei saata olla esteenä keskenäiselle ystäväyydelle, ettei Berlinin sopimus ole herättänyt epäilyksiä Italiassa sekä ettei mikään estä molempia maita pyrkimästä yhdessä saamaan mandaatteja Kansainliitolta. Ainoa kysymys, jossa intressit käyvät kokonaan vastakkaisiin suuntiin on "Anschluss". Tätä vastustaa Italia ehdottomasti. Se ei tahdo toista suurvaltaa rajanaapurikseen.

Hiljakkoin oli Giornale d'Italiassa samasta asiasta uusi artikkeli, joka oli Mussolinin inspiroima, ~~siis~~ sen kirjoittaja oli kertomansa mukaan päivää ennen keskustellut yli tunnin ajan Pääministerin kanssa saaden ohjeita sen kirjoittamiseen. On siis syytä selostaa artikkelin sisältöä.

Aluksi todetaan mielihyvällä uusi sävy Saksan hallitusta lähellä olevassa lehdessä, Italia ottaa mielellään vastaan ojentun käden. Sehän aikoinaan ensimmäisenä Entent~~in~~-valloista teki kauppasopimuksen Saksan kanssa. Se on myös ottanut osaa Lo~~g~~arnon sopimukseen, ollen Englannin kanssa sen takaajana. Saksan ja Italian suhteitten kehittyminen läheisemmiksi on postulaatti Italian politiikassa ja

On Rooma aina valmis tuottamaan yhteistyöhön Saksan kanssa.

Hyvin tärkeää on saada lopetetuksi kilpailu Triesten ja Saksan satamien, etupäässä Hampurin, välillä. Saksan satamat ovat onnistuneet laajentamaan "Hinterlandiaan" Triesten kustannuksella, koska keski-Euroopan rautatie- ja kanavasysteemi ovat niille suotuisat. Ne ovat myös alentaneet maksunsa alle kaiken kilpailun. Italia haluaa nyt tariffisopimusta sekä satamien vaikutuspiirien määrittelyä.

Mitä siirtomaihin tulee, eivät Abyssinia, Tunis ja Tanger kuulu Italian siirtomaapolitiikkaan. Ensin mainitussa maassa Italia vain haluaa toteuttaa v. 1906 tehdyn englantilais-ranskalais-italialaista sopimusta samoin kuin Ranska, jolla jo on rautatie Somalinmaastaan **Bas Tafari**n pääkaupunkiin. Se tahtoo rakentaa rautatien yhdistämään Abyssinian eroittamia alusmaitaan. Tunisissa se puolustaa vain historiallisia kansallisia oikeuksia ja Tangerissa se haluaa samaa asemaa kuin muut Välimeren vallat. Siirtomaakysymys on taloudellinen työtä ja raaka-aineita koskeva kysymys ja tässä voivat molempain valtain pyrkimykset käydä käsi kädessä.

Mitä Venäjään tulee, on Saksa päässyt paljon pitemmälle kuin Italia, mutta sielläkin olisi suuria mahdollisuuksia yhteistoimintaan kaupan ja teollisuuden alalla.

(Hiljan herätti täällä huomiota erään sanomalehden uutinen siitä, että Saksa ja Italia aikovat yhdessä hankkia konsessionia Etelä-Venäjällä. Vahvistusta tähän ei ole toistaiseksi tullut.)

Vaikein on kysymys saksalaisen ja italialaisen teollisuuden ja pankkien yhteistoiminnasta. Ennen sotaa tämä toteutettiin niin, että Saksa tunkeutui maahan vallaten johdon käsiinsä. Nyt ei Italia enää suostu toisen talutettavaksi sanoo artikkeli lopuksi.

Ikävän vaikutuksen on täällä tehnyt, että Saksa on asettunut Ranskan kannalle Abyssinian asiassa, nim. vastustamaan Englannin ja Italian äskeistä sopimusta intressipiireissä mainitussa maassa. Niinpä Saksa on esittänyt vastaväitteitä Foreign Office'ssa sen perusteella että se jo 1905 on tehnyt kauppasopimuksen Abyssinian kanssa "avoimen oven" clausolalla. Siitä puhutaan kuitenkin vähän.

Enemmän huomiota herättävät paraikaa Saksan, Ranskan, Belgian, ja Luksemburgin välillä viireillä olevat neuvottelut terästrustista. Lehdet kirjottavat asiasta päivittäin seuraten jännityksellä neuvottelujen kulkua. Pelko, että Italia joutuu riippuvaksi trustista on silmiinpistävä.

a/
Italia ja Venäjä.

Italian ja Venäjän välit ovat korrekkit olematta sydämelliset. Kuvaavana näiden valtojen suhteille on, että Mussolini, joka Sovietin tunnustuksen ja kauppasopimuksen tekemisen aikana näyttäytyi ostentatiivisesti Venäjän ambassadissa, kuuluu jälke^{sen}n lähetäneen sinne ensin korkeampia sitten alempia virkamiehiä edustamaan itseään.

Moskovan ja Rooman välillä on neuvotteluja käynnissä kauppasopimuksen täydentämisestä viime vuosien kuluessa saatujen kokemusten perusteella sekä pari vuotta sitten puheena olleista konsessioneista. Silloinhan Italia halusi öljy-, hiili-, laivakulku- ja asutuskonsessionejä, mutta pääoman puutteen takia ei voitu ryhtyä tällaisiin yrityksiin. Nyt kuuluvat samat kysymykset olevan taas esillä. (Tämänpäiväinen "Atmo" ilmoittaa jo, että italialais-belgialainen yhtiö nyt on ruvennut töihin öljykonsessioninsa tuottavaksi tekemiseksi Georgiassa). Puheenalaiset neuvottelut lepäävät kuitenkin niinkauvan kuin Sovietin ministeri Jurenjeff on lomalla. Hän on nim. Neuvosto-Venäjän valtuutettu niissä.

^{/Moskovan}
Viimeisen ^astatistiikan mukaan on Venäjän ja Italian kauppavaihto kohonnut 5 kertaiseksi viime vuoteen verraten. Aikana lokakuu 1925 - maaliskuu 1926 nousi se nim. 30,7 milj. ruplaan (431 milj. liiraan), vastaten 5,1 milj. ruplaa (82 milj. liiraa) samana aikana vuotta ennen. Sovietin vienti Italiaan on noussut 3,6 milj. ruplasta 15,8 milj. ruplaan ja tuonti 1,5 milj. sta 14,9 milj. ruplaan. Huomattavan edullinen kehitys siis Italialle .

Roomassa, 18 p:nä elok. 1926.

J. Olyson

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

v. a. Asiamiehittäjä Nyyssösen rap. no 13.

Roma.

4/9 1936.

Légation de Finlande

R o o m a s s a , 4 p:nä syysk.1926.

N:o 730 .

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 18/323 Sal. D. 1926.		
10/9-26		LIT.
5.	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri ,

Saan täten kunnioittavimmin Teille .

Herra Ministeri , lähettää raportin N:o 13 , jonka
otsikkona on :

Taloudellinen taistelu ja Ministerineuvoston kokous .

Vastaanottakaa , Herra Ministeri , erin-
omaisen kunnioitukseni vakautus .

J. Sjöström.

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y. m. y. m. y. m.

Helsinki.

10/9-26	12	Lit.
YLEISA	OSASTO	ASIA
S.	C10	

R a p o r t t i N:o 13Taloudellinen taistelu.

Taloudellinen taistelu, battaglia economica, jatkuu edelleen. Ei tosin niin suurella melulla kuin kuukausi sitten, mutta tasaisesti, ja - kuten toivotaan - tehokkaaksi. Näinä päivinä astuu voimaan ministerineuvoston viime kuun alussa antama asetus, joka koski uuden, halvemman ja vähemmän jyviä vetävän leipätyypin ottamista yksinomaiseen käytäntöön. Sen mukaan on jauhensisällettävä 15 % leseitä ja tulee myytävään leipäin olla yhtä suuret ja 200 gr. painoiset. Hienon leivän valmistaminen on kokonaan kielletty ja makeisiin saa käyttää yksinomaan peruna-, maissi- y.m. jauhoja.

Tällä määräyksellä ajetaan aikaansaada viljantuonnin vähenemistä. Tulokset ovat kuitenkin olevat sangen kyseenalaiset. Suurin osa talonpojista valmistaa itse leipänsä eikä ole suostuva kontrolliin, josta tänään annettu täytäntöönpanoasetus sisältää loppumattoman joukon määräyksiä päättyen yhtä pitkään luetteloon asianomaisesti valtuutetuista tarkastusviranomaisista. ^{toisaalta/} Nyt ovat kumminakin siat ja muut kotieläimet, jotka tähän asti ovat syöneet leseitä, ravittavat jollain muulla aineella, joka vuorostaan on maahan tuotava. Kun lisäksi perunat y.m. menevät makeisiin, joiden käyttö luonnollisesti on lisääntyvä tuntuvasti, joudutaan ojasta allikkoon.

Hintojen kohotessa ulkomaanvaluutan kintereillä päätettiin joku aika sitten toimittaa hintain tarkastus jälleenmyöjien luona, jotta eivät heidän kiskomansa voitot ainakaan olisi syypäänä hintain kalleuteen. Rooman kuvernööri Cremonesi, jonka karriერი speditööristä korkeaan asemaansa on läheisessä syy-yhteydessä fascistien valtaantulon kanssa, katsoi, että vain mustapaidat voivat olla kyllin arvokkaat sellaiseen tehtävään. Tarkastus lienee käynnissä. Pienet osastot kulkevat kaupasta toiseen tarkastusmatkoilla, mutta tuloksista ei ole kuulunut mitään toistaiseksi.

Hallituksen säästäväisyysohjelmaan kuuluu virkamiesten

luvun rajoittaminen. Suurta huomiota on herättänyt päätös että valtakunnan 167 aliprefektistä on erotettava 97. Puhuttiinpa yhteen aikaan kaikkien ei-tekniillisten ali-valtiosihteerien virkojen lakkauttamisesta, vaikka nämät virat aikanaan täytettiin fascisteilla systeemin selkänöjaksi. Nyt kai ei enää sellaista tarvita. Jällelle ajottiin jättää yksinomaan sota-meri-ilmailu-sisä- ja korporatioministeriöiden alivaltiosihteerit. Muihin ministeriöihin asetettaisiin kansliapäälliköiksi, ei poliittisia henkilöitä, vaan virkamiehiä jähallituksen ynnä puolueen luottamushenkilöitä. Tästä ei ole kuitenkaan enempää kuulunut tähän mennessä.

Yleistä virkamiesten luvun rajoittamista koskeva laki kielittää uusien virkailijain ottamista valtion palvelukseen ensi kolmen vuoden aikana. Tästä saa tehdä poikkeuksia vain, kun on kysymyksessä tekniillisiä erikoistuntijoita, uusia upseereja ja pubblica sicurezza'n virkailijoita. Samalla pannaan toimeen virastojen yksinkertaistaminen, mikä tässä maassa saattaa olla hyvinkin tarpeen.

Ministerineuvoston kokous.

Elokuun 31 p:nä kokoontui ministerineuvosto muutaman päivän istuntokautteen. Ministerineuvoston kokouksia pidetään täällä sellaisina merkkitapauksina, että niistä kirjoitetaan lehdissä aina viikko- ja ennen, Niillä onkin tässä maassa nykyään suurempi merkitys kuin muualla. Sillä, ^{kuten} Tribuna-lehti aivan oikein äskettäin sanoi, ministerineuvosto hallitsee sanan täydessä merkityksessä; se on tullut samalla kertaa la-
kiasäättäväksi ja toimeenpaneavaksi elimeksi, maan poliittisten intressien johtajaksi, ja voi sitä lähinnä verrata kauppahuoneen johtokuntaan.

Neuvoston ensimmäisessä istunnossa antoi Mussolini ulkoministerinä pitkän selostuksen kansainvälisestä politiikasta mikäli se koskee Italiaa. Viitaten Espanjan kanssa tehtyyn ystävyyssopimukseen hän lausui, että yhteistoiminta mainitun maan kanssa on oleva Italian politi-

kan kulmakivenä. Ollen saman meren rantamalla, on näillä mailla suuri yhteinen intressi.

Tangerin kysymys on Espanjan mandaattivaatimuksen kautta tullut etualalle. Jos kysymystä käsittelemään kutsutaan kokoon konferenssi, tulee Italian Algeciras - sopimuksen allekirjoittajana ja suurena väli-merenvaltana olla edustettuna siinä. Joka tapauksessa on kysymys jo kokonaan eroitettu kansainliiton paikkakysymyksestä.

Mitä kreikkaan tulee, ei uuden hallituksen valtaantulo ole muuttava lähestymistä politiikkaa molempien kansojen välillä.

Rumaaniaan taas suhteet tulevat ~~Averescun~~ pian tapahtuvan matkan kautta vielä parantumaan.

Sitten neuvosto hyväksyi asetuksen Institutin perustamisesta Roomaan kansainvälisen yksityisoikeuden yhdenmukaistuttamiseksi.

Raportissani N:o 9,30 p:ltä heinäk. mainitsin ^{ca}podista järjestelmästä. Tähän asti oli sitä toteutettu yksinomaan kunnissa, joissa on yli 5.000 asukasta. Nyt päätettiin, että kaikkiin Italian kuntiin asetetaan ^{podestat ja niiden rinnalle} pienissä kunnissa varapodestaja, suurimmissa taas consultoja, neuvostoja, joiden suuruus vaihtelee kuntain suuruuden mukaan. Consultan jäsenet määrää sisäministeriö tahi prefekti syndikaattien ehdotuksesta. Täten tulee syndikaattilaki ulottumaan aina kuntien hallintoon. "tuoden mukaan uutta voimaa vanhentuneeseen hallintojärjestelmään," kuten sanat kuuluivat.

Kokouksen hyppukohdaksi muodostui kuitenkin min. Volpin selostus toimeenpiteistä liran parantamiseksi. Neuvoston elokuun alussa hyväksymien ja Mussolinin 18 p:nä t.k. pitämässään liran puolustamispuheessa esittämien periaatteitten mukaisesti, oli laadittu laki, jonka mukaan ^{v. 1918 u} Morganilta saatiin 90 milj. summa annetaan Banca d'Italialle, joka puolestaan vähentää valtion laskuun tapahtuvaa circulationia 2,500 miljoonalla ja lisää n. 450 miljoonalla kultaliiralla kultareserviä, mikä siten nousee 2400 milj. kultaliraan. Samalla määrätään vuosittain 500 milj. valtion laskuun tapahtuvan circulationin vähitellen tapahtuvaksi lakkauttamiseksi. Vetämällä pois liikkeestä kaikki 25 liran setelit saadaan setelimäärä edelleen vähenemään 400 miljoonalla. Lokakuusta alkaen taas lasketaan liikkeeseen 5 ja 10 liran hopearahoja paperirahan sijaan. Liikkeellä olevaa setelimäärää vähennetään heti lunastamalla 500 milj:lla

valtion rahaston maksuosoituksia.

Uudella asetuksella pannaan kaikki talletuspankit ja laitokset Banca d'Italian valvonnan alaiseiksi, siten etteivät saa erikoisetta luvatta perustaa uusia haarakonttoreita, että niiden on koottava kyllin suuret reservit, ~~aina~~ 40 % astiepääomastaan, ja että pankkien pääomail ja talletukset ovat oikeassa suhteessa keskenään. Että pankkeja tulee tarkastamaan Banca d'Italia eikä mikään valtion viranomainen, kuuluu johtuvan siitä että valtiolla harvoin on yhtä suuria asiantuntijoita kuin pankeilla käytettävään.

Lopuksi ilmoitetaan, että joukko välillisiä veroja lakka-
utetaan ja niiden sijaan asetetaan uusia välittömiä veroja.

Kun tarkastaa edellä olevaa puhetta, pistää heti silmään, että ulkoasiain selostus alkaa Espanjalla. Tästä käy esille kuinka suuri osa läntisellä veljesmaalla nyttemmin on Italian ulkopoliitikassa. Kuvaavaa on ettei Mussolini mainitse sanallakaan Primo di Riveran vaatimuksesta Tangeriin nähden, vaikka hän varmalta taholta saamieni tietojen mukaan on valmis myöntämään kaupungin Espanjalle, vain siinä tapauksessa, että muut vallat eivät tähän suostu tahtoo Italia, nyttemmin sillä perusteella, että se kuului Algecirassopimuksen allekirjoittajiin, olla edustettuna Tangerin hallinnossa. Koska tässä oli kysymyksessä "salainen klausuli", oli siitä valettava puheessa, kuten lehdistökin täällä yleensä on tehnyt, paitsi sosialistinen Avanti, joka näkee Riveran vaatimuksessa uuden levottomuuden syyn jo tarpeeksi rikki revityssä Euroopassa.

Huolimatta Mussolinin vakuutuksista, ovat suhteet Kreikkaan huomattavasti muuttuneet. Pangalos oli lähestynyt Italiaa yhä ^{suurempaa} enemmän. Ainakin täällä uskottiin tähän uuteen ystävyyteen. Sitä/Huomiota herätti l'Humanité'n kuuluisa uutinen salaisesta hyökkäys- ja puolustus-sopimuksesta Jugoslavian ja Kreikan välillä. Italian lehdet tarttuivat siihen, että Havas uutisen peruutti, ja väittivät tämän vain olevan todistuksena siitä että Ranska oli sopimuksen takana. Lehdistö täällä oli hyvin hermostunut ja syystäkin. Olisihan ollut suuri moraalinen tappio, ^{Mussolinille} jos kaiken sen jälkeen mitä hän oli tehnyt näitten maitten lähentämiseksi Italiaan, ne olisivat tehneet tuollaisen kepposen. Virallisissa piireissä ei salaiseen sopimukseen enää uskota ja väliin tulleen vallaankaappauksen takia asia on unohtunut.

Kuulin muuten eilen, että hallituksella on täydet todisteet

siltä, että Ranska oli Kreikan kaappauksen takana. On käynyt ilmi, että kaikki langat Atenassa johtavat erääseen professoriin (nimeä en kertonut) joka Borbonen opettajana on Ranskan palkkaama. Quai d'Orsay toimii nykyisin Poincaré'n tultua valtaan kuumeisesti Italiaalle vihollisen Adrianmeren itärannan luomiseksi vastapainoksi mahdollisissa konflikteissa. Italia puolestaan tekee voitavansa Albanian liittämiseksi itseensä. Siellä kuuluu toimivan italialainen agentti Aloisi, jonka toimesta levitetään yhtenä viikoksi sitten, huhuja levottomuuksista, jotta lopulta näyttäisi siltä kuin täytyisi jonkun suurvallan (Italian) ottaa hoiteisiinsa koko maa.

(En voi olla tässä yhteydessä viittaamatta edelliseen raporttiini, jossa mainitsin huhuista avioliitosta prinsessa Giovannan ja Bulgarian kuninkaan kanssa. Prinsessa on nim. Erään lehden ilmoituksen mukaan nykyisin matkoilla Bulgarian maaseudulla setänsä kanssa tutustuakseen tähän maahan. Koskei uutista ole peruutettu ja toisaalta ulkoministeriön taholla ei tahdottu tietää matkasta mitään, jopa väitetään sitä Ranskan levittämäksi ilkeämieliseksi huhuksi, jotta Italian ja Bulgarian naapurien välit huononeisivat, on asiaa katsottava ^{läh-} ~~hita-~~ ^{seksi} ja sangen merkitykselliseksi).

Neuvoston kokouksen ehdottomasti tärkein kysymys oli lopullinen voimanponnistus liran kohottamiseksi . Uusia asetuksia asiassa pidetään merkkitapauksena liran historiassa ja että niiden vaikutus on ollut ilmeinen sen huomaa kurseista, jotka osoittavat liran parissa päivässä voittaneen lähes 5 pistettä dollariin verraten. Lehdet ylistävät Mussolinia ja min. Volpia, mutta varmaa on, että Melon aikanaan oli mukana asiaa valmistamassa. Miten yksityisluontoinen tämän finanssi-kuninkaan matka Roomaan muka tyttärensä luo oli, kävi ilmi jo siitäkin, että hänet silloin ensi iltana näin rahaministerin kanssa päivällistä syömässä eräässä Rooman ravintolassa, sensijaan että hän olisi ensimmäisen päivänsä ainakin omistanut omaisilleen, joita hän Amerikasta muka oli tullut tapaamaan.

Suuren vaikutuksen on tehnyt se tosiasia, että hallituksella huhuista huolimatta oli edelleen Morganin dollarit käytettävissä. Että hallitus toisaalta aikoo eroittaa emisionipankin ja valtionrahaston kokonaan toisistaan on tervettä raha-asiainpolitiikkaa ja

omiaan herättämään luottamusta. Tarkoituksena on vähitellen päästä siihen, että valtion menot suoritetaan yksinomaan veroilla ja tarvittaessa veloilla.

Eräs tšekäläinen raha-asiaintuntija, jonka kanssa olin tilaisuudessa puhumaan asiassa, huomautti m.m. eroa Poincarén ja Volpin menettelyn välillä. Edellinen koettaa lisätä Ranskan pankin kultareserviä ja parantaa sen suhdetta setelimäärään painaen uusia seteleitä kullan ja hyvän valuutan ostamiseksi, sillä vain aikaansaaden uutta inflaationia. Volpi vähentää inflaationia samalla lisäten kultavarastoa.

Päätös vuosittain vähentää valtion laskuun tapahtuvaa circulationia 500 miljonalla, tähtää siihen että, koska tämä nykyisen järjestelyn jälkeen nousee noin 4 miljardiin, niin se kahdeksan vuoden kuluksi on lopetettu kokonaan. Huomattava päätös siis tämäkin.

Säästöpankkeja koskeva asetus tarkoittaa luottamuksen herättämistä näihin laitoksiin, mikä on tärkeätä näin kapitalin puutteessa maassa.

Paras ja näkyvin todistus yllä esitettyjen toimenpiteiden hyödyllisyydestä on tietysti liran nousu, joka ehkä on ollut suhteettoman suuri ja äkkinäinen, mutta on mahdollisesta vastavaikutuksesta huolimatta, kuten täällä otaksutaan, hiljalleen jatkuva. Että Italia lehdistö kiittää uutta järjestelyä ja tekee propagandaa sen puolesta, on luonnollista. Mutta vasta saapuneen tiedon mukaan, sanoo esim. New-York Times Italian aloittaneen uuden kappaleen Euroopan raha-asiallisessa uudistustyössä, ja The World kutsuu uutta ohjelmaa perustavaksi ja rohkeaksi askeleeksi, jonka ainoastaan diktaattori uskaltaa ottaa.

Uudistuksen pääsaavutus on oleva se, että setelien anto kokonaan keskitetään Banca d'Italiaan ja että tämä on saanut uudet laajat valtuudet. Raha-asiain- ja Kansantalousministerit ovat luovuttaneet osan tehtävistään tälle laitokselle. Jos pankki viisaalla politiikalla voi välttää deflationin vaarat, etupäässä kotimaisten maksuvälineitten puutteen, niin on uusi ohjelma varmaa koitua hyödyksi malle ja merkitsevä kuten täällä sanotaan merkkitapausta liran historiassa.

Roomassa, syyskuun 4 p:nä 1926.

J. S. Sjöström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C10

ASIA:

V.a. Asiantuntija Nyyssösen raportti no 14.

Rouva.

18/9 1956.

Légation de Finlande

N:o 770

Roomassa, syyskuun 18 p:nä 1926.

RECEIVED		
20/324 Sal.		26
24/9-26	?	
5.	C10	

Herra Ulkoasiainministeri.

Saan täten kunnioittavimmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 14, jonka ot-
sikat ovat:

Lucettin murhayritys;

Italialais-rumonialainen ystävyyssopimus;

Trenton asukkaiden nimet;

Ticinon kysymys;

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

J. Syyriäinen.

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H E L S I N K I

20/324 Sal.		26
24/9-26	2	
5.	C10.	

Lucettin murhayritys.

Kirjelmässään U. Malle n:o 757 kuluvan kuun 13 päivältä annoin selostuksen viimeisestä murhayrityksestä Mussolinia vastaan, sen lähimmistä seurauksista ynnä Mussolinin puheesta kansalle tapauksen johdosta. Puheen sävy oli sellainen, että jo silloin saatoin ennustaa sen tulevan herättämään sangen ikävää huomiota ja tuottavan poliittisia selkkauksia. Todisteeksi esitin ensimmäiset tänne tulleet ranskalaiset lausunnot. Näin on käynytkin. Lähetystön sanomalehtiraportista t.k. 16 p:ltä näkyy, millaisessa sävyssä tšekäläiset lehdet kirjoittavat heti murhayrityksen jälkeen. Kirjoitukset ovat jatkuneet samaan suuntaan; pienemmät lehdet ovat esiintyneet häikäilemättömämmin kuin suuret. M.m. Impero vaatii, että asia otettaisiin Genevessä esille, koska se on kansainvälinen sikiö, että kaikkien yhdessä tulee taistella hallitusten vihollisia vastaan. Samalla se väittää, että pakolaiset ovat valinneet Ranskan olinpaikakseen, koska vain täällä löytävät oikean maaperän hankkeilleen. Ranskalla on nim. Euroopan valloista aina ollut enin syytä peljätä vakavaa, sotaista ja expansionistista Italiaa. Suuresti on täällä paheksuttu sitä, että Le Temps julkaisee pakolaiskomitean julistuksen, jossa se panee koko syyn Mussolinin omille niskoille. Journal des Debats'in lausunto, että on kysymys henkilöistä, jotka mahdollisesti huomenna ovat vallassa, on herättänyt suuttumuksen myrskyn.

Ranskan lehdet ovat päättävästä esiintymisestään huolimatta koettaneet vaikuttaa rauhoittavasti tšekäläisiin kolleegoihinsa. Le Temps siis toissapäivänä, tietysti Quai d'Orsayn inspiroimana, kirjoitti, että sävy fascistilehdissä näyttää saaneen "sordinin". Tähän vastasi Tribuna, ettei sordinista voi olla puhettakaan; Italia ei koskaan luovu vaatimuksistaan, jotka kyllä vielä esitetään sopivan tilaisuuden sattuessa, "sillä fascistinen Italia ei unhotta eikä niin helposti luovu vaatimuksistaan."

Italian lehtien lausunnot saavat sitä suuremman merkityksen kun tietää, että lehdistö on hallituksen kontrollin alainen kokonaisuudessaan ja että Tribuna ja Giornale d'Italia ovat suoranaisesti Mussolinin inspiroimat. Täytyy sentakia kysyä, miksi tämä mielenosoituksen myrsky naapurivaltaa vastaan, jonka ainoana syynä on, että italialainen murhaaja on jonkun vuoden oleskellut sen alueella, antamatta mitään aihetta viranomaisille kiinnittää huomiotaan häneen? Tämä ei voi olla syynä sellaiseen meluun. Syy on siis etsittävä muualta. Italiassa on Versaillesin rauhan jälkeen, jossa se mielestään jäi melkein osattomaksi voiton hedelmistä, kaunaa etupäässä Ranskaa vastaan. Sen saattoi huomata jo kolme vuotta sitten, kun joutui puheisiin italialaisten, jopa yksinkertaisen kansankin kanssa. Nyt on Ranska Balkanilla yhä edelleen intrigoinut Italiaa vastaan. Samoin se Abyssinian ja Tangerin kysymyksissä on asettunut julkisesti Italiaa vastaan. Pää syy on kuitenkin syvemmällä. Ranskassa asuu noin 800 tuhatta italialaista; Tunisissa italialaisten luku on tuntuvasti suurempi kuin ranskalaisten. Ranska on ruvennut harjoittamaan assimilaationpolitiikkaa näitä vastaan. Kun sen oma kansa on kykenemätön lisääntymään, niin se toivoo m.m. latinalaisesta veljesmaasta uutta kansanainesta denationalisoimalla sen. Sentakia Ranska, kuten täällä väitetään, harjoittaa liian ankaraa simänpitoa sekä italialaisten siirtolaisten tullessa maahan että niiden siellä oleskellessa. Tunisissa taas asetetaan italialaisille Dante - seuran ylläpitämille kouluille kaikellaisia esteitä ja ei - naturalisoiduille italialaisille maksetaan 20 - 50 prosenttiin vähemmän palkkaa kuin Ranskan alamaisiksi tulleille. Italialle on Tunis - kysymys kipeä kohta. Nizzaa ja Korsikaa ei myöskään unohdeta, vaikka niistä ei tahdota puhua toistaiseksi. Puolella miljoonalla vuodessa lisääntyvälle kansalle olisivat mainitut alueet ehdottomasti välttämättömät. Kun muistaa sopimusta Espanjan kanssa, jota Ranskasta nykyisin eroittaa Tanger-kysymys ja toisaalta suurta ystävyysta Englannin kanssa, jonka viimeisenä ilmauksena on pidettävä Chamberlainin tulevaa "levähdysristeilyä" Välimerellä, jolloin hän on tapaava Mussolinin, kuten täällä ker-

rotaan, niin tuntuu tšekäläisten lehtien hyökkäys saavan oikean selityksensä. Mutta vaikka kaikki tämä näyttää tulella leikkimiseltä ruutitynnyrillä, ei kai toistaiseksi ole vaaraa räjähtymisestä; ruuti on lahoa Euroopassa, niinkauvan kuin raha-asiat ovat epäkunnossa, eikä se ole jaksava muuta kuin kipinöidä uhkaavasti osoittaen mitä mahdollisuuksia tulevaisuus voi tuoda mukanaan.

Toistaiseksi asia on sillä kannalla, että Ranskan asialinnoittaja on käynyt M:n luona kolmasti esittämässä vastalauseita, viimeisen sen johdosta että Ranskan konsulaatteja on solvattu Livornossa ja Triestessä, (mistä sanomalehdet ovat ehdottomasti vaienneet) ja että Italian ambassadöörillä Parisissa oli pitkä keskustelu " ystävällisessä sävyssä " Poincarén kanssa.-Sisäpoliittisesti on murhayrityksestä ollut seurauksena, että Rooman Kvestori ja Publica Sicurezzan päällikkö asetettiin disponibiliteettiin. Kerrotaan sisäministeri Federzonin asettaneen paikkansa pääministerin käytettäväksi, mutta hänen ei voitu antaa mennä. Uusia vangitsemisia on tapahtunut. Roomassa on viime yönä vangittu 335 henkilöä ja toimeenpantu 600 kotitarkastusta. Kuolemanrangaistus nähtävästi otetaan uudelleen käytäntöön Mussolinin henkeä vastaan tehtyjä rikoksia silmälläpitäen ja " Komitea maastalähteneitä varten " on ryhtynyt uudelleen toimimaan ensi työkseen päättäen ankarimmista toimenpiteistä 15 pakolaisen m.m. Rossin, Mussolinin entisen parhaan ystävän suhteen.

Ulkonaisesti huomaa Roomassa sen eron, että kaksi karabinieriä, jotka tähän asti yötä päivää ovat vartioineet Lähetystöä, ovat kadonneet. Niitä kai tarvitaan kanssarikollisten etsiskelyssä. Ranskan Ambassaadia taas kertoi Tanskan lähettiläs vartioitavan monikertaisilla vartiostoilla kaikkien mahdollisuuksien varalta.

Italialais-Rumania-
lainen ystävyyssopi-
mus.

Päivän suuri tapahtuma täällä on t.k. 16 p:nä allekirjotettu italialais-rumonialainen ystävyyssopimus. Pitkän aikaa sitä on valmistettu, sillä mikäli minulle on kerrottu, Rumania oli heti Ranskan sille tarjottua ystävyyssopimusta, tehnyt Italialle ehdotuksen samallaisen solmimiseksi vastapainoksi Ranskan vaikutusta vastaan. Vaikeuksia on vain tuottanut Bessarabian kysymys. Nyt on tämä este poistettu siten, että itse sopimuksessa ^{ei} mainita mitään Bessarabiasta. Sen sijaan vaihtoivat pääministerit sopimuspäivänä päivätyjä nootteja. Mussolini toteaa nootissaan, ettei Bessarabiaa ole sopimuksessa mainittu, koska sitä koskevaa sopimusta (tehty Pariisissa 28 p. lokakuuta 1920) ei voida ratifioida Italian puolesta, " ennenkuin se saattaa tapahtua vahingollisista seurauksista Italian yleisille intresseille ." Averescu puolestaan ilmoittaa ottaneensa huomioon, että tämä ratifioiminen on "kysymys ajasta ja sopivasta tilaisuudesta ."

Täten on aikaansaatu sopimus, jossa sopimuspuolet päätti ystävällistä yhteistoimintaa, lupaavat neuvotella aina, kun yhteiset edut ovat vaarassa, antaa diplomaattista ja poliittista tukea toisilleen vaaran sattuessa jommallekummalle, sovittaa erimielisyytensä sovittelu-menettelyllä (mistä on tehtävä erikoissopimus ensi tilassa) . Sopimukseen liittyvän pöytäkirjan mukaan asetetaan sekakomissioni tutkimaan mahdollisuuksia kauppasopimuksen aikaansaamiseksi näiden maiden välillä.

Täällä annetaan sopimukselle suuri merkitys. Rumania on Balkanin suurin valtio. Sen asema Venäjän naapurina on hyvin merkityksellinen. Lähestyminen täten pikku-ententeen ja Puolaan on myöskin huomioonotettava seikka. Tärkeimpiä kysymyksiä ovat tietenkin kauppasuhteet, joiden toivotaan elyvän entisestään. Maljapuheissaan kumpikin pääministeri painosti Rumaanien kansan roomalaisuutta ja siis kulttuuri- ja veriheimolaisuutta näiden kansojen välillä. Tätä ovat sanomalehdetkin alleviivanneet tahtoen tehdä sopimuksesta melkeinpä pan-latinalaisen asiakirjan. Tulee ehdottomasti ajatelleeksi Espanjan sopimusta, joka merkitsi veljeskansan löytämistä län-

nestä.

Italian ja Rumanian lehdistö tervehtivät sopimusta yksimielisellä tunnustuksella ja ilolla. Kuvaavaa on toisaalta Journal des Debatsin lausunto. Se väittää tämän merkitsevän Italian tunkeutumista Balkanille. Se paheksuu Averescun matkaa Roomaan, pääministerien maljapuheita ja sitä, ettei Bessarabiain mainita. Tässä lausunnossa on pari huomioon otettavaa puolta. Ensiksi se kuvastaa Ranskan poliittisten piirien tunnettua vastenmielisyyttä Italian pyrkimysten suhteen Balkanilla. Kirjoittivat-han Parisin lehdet Ranskan tehtyä hiljakkoin Rumanian kanssa sopimuksen, että Italia ei voi samallaista tehdä, koska Bessarabiain Kysymys on esteenä. Sitä suurempi on niiden tyytymättömyys nyt, kun tätä estettä ei ollutkaan. Se taas, että Averescu tuli tänne, on vain Mussolinin politiikkaa, josta jo 3 vuotta sitten mainitsin tehdä Rooma Wienin sijasta Balkanin successionivaltojen keskipisteeksi.

Diplomaattisissa piireissä täällä puhutaan uudesta lainasta Rumanialle öljy konsessioineja vastaan. Onko tässä perää, sen kai läheinen tulevaisuus osoittaa. Kuinka Italia toisaalta aikoo käyttää hyväkseen näitä konsessioineja, kun ottaa huomioon, että sen 1924 saamaa konsessionia Kaukasiassa italialaisten lehtien mukaan, hoitava belgialais-italialainen yhtiö, on suurimmalta osaltaan Belgian kapitalin omistama, koska Italiasta siihen aikanaan ei liennyt rahoja. Joka tapauksessa on mielenkiintoista nähdä, millainen "Tanger-kysymys" tämän sopimuksen johdosta syntyy yllätyksenä koko Euroopalle, vai jääkö se vaille yhtä kauastähtäviä näkyviä seurauksia kuin Espanjan kanssa tehty sopimus.

Trenton asukkaiden nimet.

Gazzetta Ufficiale julkaisee Ministeriaali päätöksen ohjeista 10 p. tammikuuta 1926 annetun K. asetuksen toimeenpanosta, joka koskee Trenton maakunnassa asuvien perheiden nimien palauttamista uudelleen italialaiseen muotoon. Tämä päätös määrää, että prefektin on tehtävä luettelo kaikista italialaistutettavista nimistä. Tämän jälkeen hän kutakin nimeä tarkoittavalla eri asetuksella määrää, mitä nimeä kunkin on siitä lähtien kannettava. Dekreetti annetaan sisäänkirjotetussa kirjeessä tai muulla lailla asianomaisille tiedoksi. Kuntain tulee toimittaa uusi nimi kaikkiin kirjoihinsa y.m. asiakirjoihin. Tällöin käytetään seuraavaa yksinkertaista menettelyä:

Esilläoleva nimi .....
on oikaistu ..... Trenton prefektin päätöksellä ...p:ltä.

Tämä meidän käsityksemme mukaan ennen kuulumaton päätös on herättänyt suurta huomiota Saksassa, jonka lehdistö kirjoitti kiivaita artikkeleita. Eikä ihmettäkään. Onhan kysymys oikeudesta kantaa nimeään, minkä oikeuden luulisi olevan aivan alkeellisimpia. Käännysin erään poliitikon puoleen saadakseni selvitystä siitä mistä on kysymys. Hän sanoi, että päätös tarkoittaa vain niiden alkuaan italialaisten nimien muuttoa entiseen muotoonsa, jotka Itävallan hallitessa maata muutettiin saksalaisiksi. Itävalta oli nim. harjoittanut järjestelmällistä saksalaistuttamispolitiikkaa m.m. muuttaen nimet. Tämä toimenpide tarkoittaa vain alkuperäisen muodon palauttamista nimille. Koska tämä ei kuitenkaan käy ilman asetuksia ja dekreettejä, on kysymyksessä kuitenkin sortotoimenpide, jota ei voi kyllin paheksua.

Ticinon kysymys.

Sama poliitikko selitti minulle myös Ticinon kysymystä; en voi olla kirjoittamatta siitä tässä samalla. Kuten Ulkoasiainministeriö tietää, hyökkäsivät Italian ensimmäiset lehdet kuten Tribuna ja Giornale d'Italia alkukesällä

kiivaasti Sveitsin kimppuun väittäen, että sen hallitus harjoittaa järjestelmällistä saksalaistuttamispolitiikkaa tässä italiantaloudellisessa kanttonissa. Presidentti Motta piti sen johdosta 18 p. heinäkuuta suuren puheen Bernissä, jossa hän tyynesti torjui sekaantumisen Sveitsin asioihin. Tähän vastattiin täältä kuitenkin, että Italian lehdistöllä on "generinen" oikeus jopa velvollisuuskin tutkia toisen maan oloja, kun on kysymys italialaisuudesta, joka on vaarassa. Polemiikki loppui tähän.

Kertojani sanoi nyttemmin käyneen ilmi, että kysymyksessä on pan-germanisen liiton toiminta Ticinossa. Se on ostellut tiloja, hotelleja, putouksia y.m. rajaseudulla muodostaakseen saksalaismuurin italialaisten asujamistojen väliin. Tämä on herättänyt Italiassa suuttumusta. Toisaalta on hyvin ymmärrettävää, että Italian expansionin uhatessa Sveitsiä ryhdytään tällaiseenkin toimenpiteeseen vaaran torjumiseksi.

Ettei tämä vaara ole vain luuloteltu, sen osoittaa Il Sele-lehdessä ollut, Zürichistä kotoisin oleva uutinen, että muka Ticinon liberaliset ja sosialistilehdet puoltavat tullivapaan alueen perustamista Ticinon rajalle tärkeimpiä tarve- ja raakaaineita varten. Toistaiseksi kysymyksessä on vain ehdotus; tuntuu kuitenkin kuin se olisi koepallo, joka on heitetty kuin tarkoituksetta ja josta kuitenkin huomaa, minne päin pyrkimykset vievät.

Roomassa, syyskuun 18 p:nä 1926.

J. Kujala

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 15.

Roma

6/10 1926.

Légation de Finlande

Rooma, 6 p:nä lokakuuta 1926.

N:o 837

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21/324 Sal.		D. 13/26
14/10-26	?	LAL.
S.	C10	ADIA

Herra Ulkoasiainministeri.

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra
Ministeri, lähettää raportin N:o 15, jonka otsikot ovat
Bessarabian kysymys;
Polittinen tilanne.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen
kunnioitukseni vakuutus.

Roy Thesley

Herra Professori E.N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m. y.m. y.m.

H E L S I N K I .

R A P O R T T I N:o 15 .

PÄÄMINISTERI		
21/324 Sal. D. 1926		
14/10-26	?	Liit.
		ASIA
5.	C10	

Bessarabian
kysymys.

Niinkuin Lähetyttö aikoinaan on tiedoittanut, (raportti N:o 14), vaihtoivat Mussolini ja Romanian pääministeri Averescu viime syyskuun 16 p:nä, jolloin allekirjoittivat ystävyyssopimuksen, nootteja joissa todettiin toiselta puolen, ettei Pariisissa v.1920 tehtyä Bessarabiaa koskevaa sopimusta voitu ratifioida, "ennenkuin se saattoi tapahtua vahingollisitta seurauksitta Italian yleisille intresseille" ja toiselta puolen (Romanian) että ratifioiminen on "kysymys ajasta ja sopivasta tilaisuudesta". Nyt olen tilaisuudessa Italian suhtautumisesta Bessarabian kysymykseen antamaan seuraavia tietoja, joita pidän luotettavina, syystä että olen saanut ne henkilöiltä, joka itse on saanut ne Mussolinilta.

Että Italia ei vielä ole ratifioinut Parisin sopimusta vuodelta 1920, on saattanut Italian epäedulliseen valoon. Voidakseen suoriutua tästä, aikoo Mussolini tehdä Venäjälle ja Romanielle seuraavan välitysehdotuksen: Venäjä suostuu jättämään Besarabian Romanielle ja Romania puolestaan tunnustaa Venäjän de jure sekä myöntää Odessalle ja sen ympäristölle, jotka huomattavasti ovat kärsineet siitä, että Bessarabia on joutunut Romanielle, eräitä huomattavia etuja kauppaan nähden Bessarabiassa. Todennäköisesti ehdotetaan myös, ettei Romania saa pitää sotajoukkoja lähellä Venäjän rajaa. Otetaanko myös käsiteltäväksi kysymys Romanian Moskovassa olevasta kullasta, sitä en tiedä, en liioin onko perää väitteessä, että Italian edustaja Moskovassa, jo on ottanut asian puheeksi.

Rooma, 6 p:nä lokakuuta 1926.

Raf. Messeri

Poliittinen
tilanne.

En luule erehtyvänä, jos lausun, että Italian poliittisissä piireissä nykyään jossain määrin vallitsee hermostuneisuutta sekä ulko- että sisäpolitiikkaan nähden. Saksan ja Ranskan Thoiryn jälkeen parantuneet välit ja rautakartellin muodustaminen huolestuttavat italialaisia, jotka sitä enemmän koettavat lähennellä Englantia.

Epäilemätöntä lienee, että aloite Mussolinin ja Chamberlainen kohtaukseen tuli Roomasta ja että täällä tehtiin suuria ponnistuksia sen aikaansaamiseksi. Näin täällä väitetään, ja eräät itse kohtauksen yksityisheikoista viittaavat siihen, että väitteessä on perää. Ensiksikin; Chamberlain ei tullut Roomaan, jonne hän rannikolta olisi voinut pistäytyä automobiilissa. Toiseksi hän, vaikka oli italialaisessa satamassa, ei ensimmäisenä tullut Mussolinin laivaan, vaan oli Mussolinin mentävä Chamberlainin laivaan, jossa päät keskustelu oli. Sitten vasta tuli Chamberlain aamiaiselle sotalaivaan, jossa Mussolini oleskeli. Keskustelun sisällöstä ei virallinen selonteko, joka epäilemättä on ollut Suomen lehdissä, mainitse paljoa positivistia, mutta täällä koetetaan kohtausta tehdä hyvin merkitykselliseksi, koetetaanpa uskotella, että Englanti ja Italia ovat sopineet yhteisistä suuntaviivoista sekä Välimeripolitiikkaan että myös Balkan-politiikkaan nähden. Että tosiaankin näin olisi, siihen en ole saanut minkäänlaista vahvistusta, en liioin ollenkaan tietoja siitä, onko keskustelun kuluessa kosketeltu Venäjän kysymystä tai onko ehkä sopusoinnin ylläpitämiseksi siihen koskemista kokonaan vältetty.

Kahdessa kysymyksessä lienee päästy yksimielisyyteen: Abyssinian ja Tangerin. Epäilemättä on Chamberlain luvannut tukea Mussolinin pyrkimyksiä saada ottaa osaa Tangerin hallintoon.

Että Chamberlain kaksi päivää myöhemmin pysähtyi Pariisiin ja kävi Briandin luona, oli italialaiselle yleisölle "en kall dusch"

Lohdutuksena ovat sille olleet Stresemannin aiheuttamat Poincarén puheet syyllisyydestä maailmansotaan.

Sisäpoliittisessa suhteessa aiheuttaa hermostumisen ensi sijassa taloudellinen tilanne. Niinkuin asiainhoitaja Nyysönen on raportissaan esiintuonut, ryhdyttiin täällä syyskuun 1 p:stä alkaen eräisiin toimenpiteisiin liiran kurssin kohottamiseksi, ja niiden seurauksena on että punta, jonka kurssi jo oli noussut lähes 150 liiraan, nykyään maksaa noin 128 liiraa. Kuitenkaan ei olla päästy siihen, että se maksaisi yhtä vähän kuin toukokuussa, jolloin liiran kurssi rupesi laskemaan (toukokuun alussa oli se 120 liiraa). Näyttää olevan ambitioniasia kohottaa liiran arvoa. Mutta jo - vestigia terrent. Kun luoton saanti on mitä vaikeinta - Banca d'Italia ei anna uusia lainoja edes valtion obligationeja vastaan! - on eräiden pörssien jäsenten täytynyt lakkauttaa maksunsa, ja lukuisia vararikkoja odotetaan. Todennäköistä on että tämä ankara deflatiopolitiikka jo ihan lähiaikoina saa aikaan huomattavan työttömyyden. Sanomalehdissä on dementoitu, että tekosilkkiyhtiö Snia Viscova olisi sanonut irti 10.000 työmiestä ja automobiiliyhtiö Fiat 7.000. Varsin luultavaa on, että tästä on ollut kysymys, mutta että hallitus on kieltänyt. Niin tapahtui ainakin Fiat'iin nähden viime keväänä, ja seurauksena on että yhtiön on ollut pakko myydä koneitaan halvalla. Epäilemättä saa tällainen deflatiopolitiikka aikaan tyytymättömyyttä teollisuuspiireissä, joilla tähän asti on ollut hyötyä fascistijärjestelmästä. - Näyttää varsin epätietoiselta, voidaanko tällaista deflatiopolitiikkaa jatkaa.

Tyytymättömyyttä herättää myös, ettei täällä enää saa valkoista leipää, johon italialaiset ovat tottuneet, hallitus kun on määrännyt, että jauhoissa on oleva 20 % leseättömiä jauhoja.

Kun fascistipuolueen hallitus syyskuun lopulla piti kaksi kokousta, oli sielläkin ilmennyt erimielisyyttä. Oikeistolla olevat, joiden johtaja on entinen varsin häikäilemätön puoluesihteerin Farinacci olivat moittineet etenkin sisäministeri Federzonia siitä että hän koetti palauttaa olot laillisille teille. Hallituksen kanta ja toimenpiteet kuitenkin luonnollisesti hyväksyttiin. Eikä Mussolinin asemaa voi pitää järkyttettynä. Toistaiseksi se on luja.

Kävin Mussolinin luona tänän lokakuun 3 p:nä. Ilmoitin tahtovani häntä tervehtiä lomani jälkeen. Käyntini varsinainen syy oli kuitenkin koettaa ottaa selkoa siitä, oliko perää että hän vielä viime aikoina oli ottanut vastaan rouva Gummeruksen ja että hän häntä edelleen tuki. En siitä ollenkaan päässyt selville. Mussolini oli erinomaisen ystävällinen, puhui siitä että maamme välit olivat erinomaisen hyvät, kysyi sotaväkemme ja suojeluskuntaimme oloista j.n.e. Mitään merkittävää hän ei lausunut.

Rooma, 5 p:nä lokakuuta 1926.

Rolf Meyerson

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA: _____

Ministeri Chesleffin raportti no 16.

Roma

21/10 1926.

Légation de Finlande

Roma, 21 päivä lokak. 1926.

N:o 889.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
22/327 Sal. D. 10 26.		
28/10-26	2	L.H.
	OSASTO	ASIA
5.	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra
Ministeri, lähettää raportin N:o 16, jonka otsik-
kona on

Poliittisesta tilanteesta.

Vastaanottaa, Herra Ministeri, erinomaisen
kunnioitukseni vakuutus.

Raf. Thesley

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H E L S I N K I.

R A P O R T T I N:o 16.

22/324 Sal.	26.
28/10-26	2
OSASTO	ASIA
5.	C10

Poliittisesta tilanteesta.

Antaakseni kuvan siitä, kuinka sekava tilanne täällä tätä nykyä on, saan tiedoittaa muutamasta viime viikkojen tapahtumasta. Ne eivät ole missään suoranaيسessa yhteydessä toistensa kanssa, kuvatavat vain vallitsevaa hermostuneisuutta ja hapuilemista.

Tämän laun 9 p:nä otettiin ankarasti fascistinen Giornale d'Italia takavarikkoon. Syytä oli eräs kirjoitus, jossa hyökättiin vapaamuurareja vastaan. Eräältä henkilöltä, jonka sattumalta oli onnistunut ostaa lehti, olen saanut kuulla, että hyökkäys oli varsin kiivas. Vielä joku aika sitten ei olisi uskonut, että vallassa - olijat olisivat paheksuneet sellaista kirjoitusta, vielä vähemmän että lehteä sellaisen tähden takavarikoitaisiin sillä, kuten mainittane, vapaamuurarijärjestöthän noin vuosi sitten hajoitettiin ja niiden jäsenet joutuivat ankaran vainon ja pahoinpitelyn esineiksi. Nyt on tässä suhteessa tapahtunut äkkinäinen muutos, joka epäilemättä johtuu siitä, että on ruvettu pelkäämään amerikkalaisia finanssiupseereja, joissa lienee paljon vapaamuurareja. Väitetään, että vapaamuurarit kohta saavat muodostaa jonkunlaisia järjestöjä, mutta kysymyksenalaista on, kuinka suuri osa heistä alistuu niihin ehtoihin, joita hallitus luonnollisesti tulee asettamaan.

Niinkuin viime raportissani kirjoitin, oli ent. puoluesihteerri Farinacci fascistipuolueen hallimnon viimeisessä istunnossa ankarasti arvostellut puolueen johtoa, moittien sitä siitä, että se oli liian vähän fascistinen. Kaupungilla kerrotaan, että Farinacci tämän johdosta pidätettiin. Nyt hän kuitenkin on vapaa.

Matteottin murhaaja Dumini, joka jo viime keväänä päästettiin irti vankilasta, on pääministerin solvaamisesta tuomittu 14 kuukauden vankilaan. Mikäli olen voinut huomata, on ainoastaan yksi lehti, fascistinen Tribuna, sisältänyt uutisen tästä ja merkittävää kyllä myös selostuksen oikeudenkäynnistä, jossa selostuksessa maini -

taan erään henkilön todistaneen Duminin lausuneen että, kun hänet tuomittiin seitsemän vuoden vankeuteen Matteottin murhan johdosta, pääministeri olisi ollut tuomittava kolmenkymmenen vuoden vankeuteen. Kuinka tämä on otettu lehteen, on käsittämätöntä. - Huhutaan nyt, että Dumini on murhattu, mutta en tiedä onko huhussa perää.

Viime aikoina on toimeenpantu suuri joukko kotitarkastuksia ei ainoastaan Roomassa, vaan myöskin muissa kaupungeissa, etenkin Pohjois-Italiassa. Niiden yhteydessä on lukuisia henkilöitä pidätetty, joitakuita on pahoinpidelty.

Noin kymmenen päivää sitten sisälsi Il Popolo d'Italia, jonka päätoimittajana on diktaattorin veli Arnaldo Mussolini, kirjoituksen, jossa huomautettiin, että virkamiesten oli mahdotonta seurata kaikkien toimintaa, ja sen tähden kehoitettiin kansalaisia ilmiantamaan henkilöitä, jotka mielipiteitään olivat fascistivastaisia. Ilmiannot lienevätkin nyt hyvin yleisiä, joten ihmiset ovat vieläkin varovaisempia kuin ennen.

Kun amerikanistikongressi avattiin, piti Mussolini avauspuheen italiansankielillä. Mikäli tiedän, on hän aina ennen samanlaisissa tilaisuuksissa esiintynyt ranskankielillä.

Tämän kunn 12 p:nä Mussolini ylimääräisellä junalla lähti maatilalleen Romagnaan. Siellä hän korkeiden herrojen saattamana lähti pellolle, ryhtyen ohjaamaan härkien vetämää kylvökonetta, valokuvaajien ottaessa tapahtumasta eläviä kuvia. Sen jälkeen palasi pääministeri ylimääräisellä junalla Roomaan, jossa haastattelijoille selitti olevansa syvästi maalainen (profondamente rurale.).

Yllä esitetty jossain määrin näyttää, kuinka hermostuneisuus ja yltiöpäisyys ovat suuret. Toistaiseksi ei kuitenkaan tarvitse uskoa, että ne johtavat ulkopoliittisiin selkkauksiin. On tosin taas levitetty huhuja siitä, että Italia alkaisi sodan Turkin kanssa, mutta mitään vahvistusta sellaisille ei saa. Eräät ulkomalaiset lehdet ovat myös kiinnittäneet melkoista huomiota siihen, että Bulgarian ulkoministeri tässä kuussa kävi täällä, ja tulkinneet käynnin niin, että nyt suunnitellaan lähempää Italian ja Bulgarian välistä yhteistoimintaa. Epäilemättä tässä varsin paljon liioitelt-

taan. On melkein tullut tavaksi että Bulgarian ulkoministeri vuosittain käy Roomassa, eikä viimeinen käynti liene merkityksellisempi kuin edelliset. Italialla on itse asiassa vähemmän intressejä Bulgariassa kuin muissa Balkanin maissa, ne ovat niin sanoakseni välillisiä: Italialle on tärkeätä että Bulgaria ei käy heikommaksi, sillä sen kautta muut Balkanin maat, jotka Italialle merkitsevät enemmän, ehkä saisivat enemmän valtaa.

Rooma, 21 p:nä lokak. 1926.

Prof. Theodor

EXLIBIS

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

Ministeri Thesleffin raportti no 17.

Roma

8/11-26.

Légation de Finlande

Roma, 8 p:nä marrask. 1926.

N:o 961.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 28/324 Sal D. 13 26.		
13/11-26	fo	Liit.
ASIA	OSASTO	ASIA
5-	C10-	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmoin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 17, jonka
otsikkona on:

Sisäpoliittinen tilanne.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erine-
maisen kunnioitukseni vakuutus.

Raf Thorey

Herra Professori E. N. Setälä,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

Salainen.

SISÄPOLIITINMINISTERIÖN		
№ 23/327 Sac. D. 19 26.		
13/11-26	12	Liit.
MA	OSASTO	ASIA
S.	C10	

R A P O R T T I N:o 17.

Sisäpoliittinen
tilanne.

Sisäpoliittinen tilanne täällä on tällä hetkellä erinomaisen sekava.

Vähän epämääräistä on ehkä, missä määrin viranomaiset seurasivat Mussolinia vastaan tehdyn ensimmäisen murhayrityksen valmisteluja, mutta epäilemättä on, että se oli varsin tervetullut ja että Mussolinin asema sen kautta vahvistui. Sen jälkeen kului puolen vuotta ilman murhayrityksiä ja sitten niitä on ollut kolme puolessa vuodessa. Näistä kaksi ensimmäistä, huhtikuussa ja syyskuussa tehdyt, nekin olivat omiaan vahvistamaan hänen asemansa, mutta sitä vastoin on epäilemättä, että toistaiseksi viimeinen, lokakuun 31 p:nä tehty, on nykyiselle regimille varsin vahingollinen.

Syyt siihen, että näin on, ovat monenlaisia. Ensiksikin se seikka, että viisitoistavuotias poikainen ryhtyy murhayritykseen, osoittaa että tyytymättömyys on laajalle levinnyt, ja tämä antaa rohkeutta vastustajille ja vaikuttaa nasentavasti kannattajiin. Toiseksi on murhayritys vaikuttanut hajoittavasti fascistipuolueeseen. Kolmanneksi on entistä enemmän tultu ajattelemaan, kuinka vaarallista on, kun kaikki riippuu yhdestä ainoasta henkilöstä, ja neljänneksi ovat lapsirakkaat italialaiset syvästi tunteneet inhoa sen johdosta, että murhayrityksen tekijä niin julmasti murhattiin.

Murhayrityksen jälkeen on koeteltu luulotella, että murhayrityksen tekijä oli toisten palkaama ja ^{k/} ^{ovatpa/} sanomalehdet viitanneet siihenkin, että hän olisi ryhtynyt tekoonsa Ranskassa asuvien anti-fascistien toimesta. Toistaiseksi ei sellaisen otaksunan tueksi ole voitu esintoda mitään. Ja olisipa varsin outoa, miltei mahdotonta, että viisitoistavuotias poika saadakseen rahaa ottaisi suorittaakseen teon, joka hänen omaan pelastukseensa nähden oli ihan toivoton. Hänellä ei ollut mitään pelastumisen mahdollisuutta. Varmana voi pi-

tää, että hän toimi omasta vapaasta tahdostaan vakaumuksensa nojalla, ja epätietoista on ovatko ketkään muut mitään tietäneet hänen aikeestaan. Näin ollen voinee pitää varsin todennäköisenä, että hänen tekonsa perustana oli maassa vallitseva tyytymättömyys. Ja että se on tulemassa yhä yleisemmäksi, siitä ei ole mitään epäilystä, ja sitä todistavat ehkä paraiten ylt'ympäri maata tapahtuvat fascistimurhat. Muutamista näistä on viime aikoina päästetty uutisia sanomalehtiin, useimmista ei, liicin ei niistä toimenpiteistä, joihin fascistit eri paikkakunnilla niiden johdosta ovat ryhtyneet.

Yhä leviävän tyytymättömyyden syistä on ehkä ensi sijassa mainittava väsymys. Kansaa on kiihoitettu suunnattomasti, eikä nyt enää jakseta odottaa. On luvattu parannuksia, eikä se niitä voi huomata. Elantokustannukset ovat nousemistaan nousseet, eikä palkkoja ole korotettu, mutta sen sijaan kyllä toisin paikoin työpäivää pidennetty kahdeksasta tunnista yhdeksään. Myös on luultavaa, että jo on jossain määrin kyllästytty yhä uusiutuviin samanlaisiin juhlallisuuksiin. Edelleen on olemassa toisenkinlainen väsymys. Italiaiset tosin suurimmaksi osaksi ovat poliittisia analfabeetteja, mutta kun pidättämiset, kotitarkastukset, kotien hävittämiset ja ei-fascistien pahoinpitelemiset käyvät jokapäiväisiksi ilmiöiksi ja kun ^{e/} rpressaali~~murhia~~ useain tapahtuu, niin on niidenkin joukossa sentään osa, joka tuskaantuu. Kaikki eivät voi välinpitämättömästi nähdä, että kaikki kansalaisvapaudet riistetään. (Lähetystön virkailijoita on jo yhteensä kolme kertaa pidätetty kadulla, mutta on heidät lyhyen kuulustelun jälkeen päästetty vapaaksi).

Reportissani N:o 15 viime lokakuun 6 p:ltä mainitsin, että fascistien puolueuseuvoston vähää ennen pitämässä kokouksessa varsinkin entinen puoluesihteerä Farinacci, joka on jyrkimpäen johtaja, oli moittinut hallitusta siitä, että se oli liian leväperäinen, ja että hänen arvostelunsa ensi sijassa oli kohdistuhut sisäministeri Federzoniin. Murhayritys on antanut yllykettä Farinaccille ja hänen miehilleen ja sen kautta saanut aikaan hajaannusta fascistileirissä. Ristiriidat ja eripuraisuus ovat olleet niin suuret, että se aika, joka kului sunnuntai-iltapäivän, jolloin murhayritys tehtiin, ja keskiviikkoillan, jolloin Mussolini palasi Roomaan, välillä, oli varsin kriittillinen. Niinpä kertoi minulle toissapäivänä eräs am-

bassadööri, joka kysymyksessä olevina päivinä oli ollut kosketuksessa erään alivaltiosihteerin kanssa, joka on huomattavimpia faascistijohtajia ja Mussolinin ihan läheisimpiä miehiä, että tämä oli lausunut eripuraisuuden olevan niin suuren, että voitiin odottaa mitä tahansa ja että vain Mussolinin pikainen paluu voi estää täydellisen hajaannuksen (Palattusaan saikin Mussolini auktoriteetillaan hajaantuneet joukkonsa taas yhtymään, mutta muun muassa sillä hinnalla, että uhraisi sisäministeri Federzonin, josta toistaiseksi tehtiin siirtomaaministeri. Tämä oli huomattava menestys häikäilemättömille: Farinaccille y.m.).

Kun murhayritykset uudistuvat näin taajaan, on yhä enemmän ruvettu käsittämään, kuinka vaarallista on, että kaikki riippuu yhdestä miehestä. On yhä enemmän ja enemmän omaksuttu se käsitys, että vaikka Mussolinia vartioitaisiin kuinka tarkkaan tahansa - ja häntä luultavasti vartioidaan suuremmalla apperaatilla kuin Nikolai II:sta - niin murhayritys kuitenkin tulee onnistumaan, koska kerran on henkilöitä, jotka ovat valmiit uhraamaan elämänsä murhataksaan Mussolinin. Tämä tekee levottomaksi ei ainoastaan faascistit, vaan myös suuren osan ei-faascisteja, jotka uskovat, että yleisen sekasorron mahdollisuudet ovat suuret, jos Mussolini, jonka käsiin kaikki valta on keskitetty, murhataan. Ja epäilemättä on, että Italiälle koituu varsin vaikea aika, jos Mussolini murhataan. Tulevatko taistelua silloin käymään faascistit toisella puolella ja ei-faascistit toisella, vaiko ehkä aluksi faascistit keskenään, sitä on vaikeata ennustaa.

Sanomalehdet kertovat, että kun poikaneen Zamboni oli laukaissut panoksensa Mussolinia vastaan, niin yleisö tuli niin kuohtuksiinsa, että se heti tappoi pojan, jonka rauniissa oli 14 veitsen haavaa sekä merkkejä kuristamisesta. Itse asiassa on miltei varmaa, ettei yleisö ollenkaan käynyt pojan kimppuun eikä se olisi päässytkään, sillä poika oli tunkeutunut sotilasrivin kautta ja seisoi ammuttuaan Mussolinin automobiilin ja sotilasrivin välillä, vaan pojan tappoivat eräät faascistijohtajat, jotka ajoivat Mussolinia lähinnä seuraavassa automobiilissa, ja joku karabiniääri. Ulkoasiainministeriön alivaltiosihteerin Grandi, joka ajoi Mussolinin autossa, on eräässä haastattelussa tullut sanoneeksi, että pojan kimppuun hyökkäsivät faascistipuolueen varasihteerin kansanedustaja

Ricci, alivaltiosihteeri Balbo ja milizien päällikkö Boncoursi sekä joku karabiniääri!

Kun italialaiset, jotka eläimiä kohtelevat varsin julmasti, ovat erinomaisten lapsia rakastavia, niin on nuoren Zambonin murha, mikäli olen kuullut, tehnyt hyvin huonon vaikutuksen. - Ei jakeeta käsitteä, että oli tarpeellista murhata hänet - eikä niin perinpohjaisesti.

Ylläoleva osoittanee, ettei viimeisestä murhayrityksestä ole koitunut hyötyä vallitsevalle regimille. Kaikki onkin nyt hermostuneisuutta ja repressalioita. Milloin tahansa voi tapahtua mitä tahansa, mutta voipi myös kestää, ennekuin jotain tapahtuu. Mussolinin populariteetti on epäilemättä edelleen suuri, mutta mainitsemista ansaitsee että, kun hän t. k. 3 p:nä iltana palasi Roomaan Bolognasta, jolloin liikenne suuressa osassa kaupunkia oli lamassa, ayystä että taajajat sotilas- ja fascistimilisisirivät - lähikaupunkienkin fascistit oli kutsuttu Roomaan - estivät käymästä katujen yli, huomattavan vähän yleisöä oli ollut hänelle hurraamassa.

Niistä toimenpiteistä joihin murhayrityksen johdosta on ryhdytty, kirjoitan vasta sen jälkeen kuin edustajakamari osaa niistä on käsitellyt ylihuomenna tiistaina.

Kun tilanne on niin hermostuneisuudesta riippuva kuin se nyt on, kysyy ehdottomasti, onko Mussolinin sisäpoliittisista syistä ryhdyttävä ulkopoliittisiin seikkailuihin. Tämä luultavasti taas on aiheuttanut huhut siitä, että Italia - yhdessä Kreikan kanssa - suunnittelee sotaa Turkkia vastaan. Kun viime viikolla olin kutsuis-
sa Turkin ambassaadissa, kysyttiin tupakkahuoneessa eräältä suurval-
lan sotilasattashealta, jota pidetään hyvin etevänä, mitä hän tiesi
sellaisista suunnitelmissa. Hän vastasi: " En tunneta asian poliittis-
ta puolta, mutta voin vakuuttaa, että Italia tällä hetkellä ei voisi
mobilisoida yhtäkään armeijaosastoa." Sen johdosta, että huoneeseen
tuli muutama henkilö lisää, ei keskustelua voitu jatkaa, mutta sain
sen käsitteen, että sotilasattashea tarkoitti, ettei Italian armei-
jalla ollut riittävästi ammuntsionia. Lieneekin niin, että sen tek-
nillinen sotavalmius, ilmaisuosastoa lukuunottamatta, on varsin pie-

ni. Jos italialaiset itse sen ymmärtävät, niin ~~että~~ ^{tiukkin} jossain määrin on ~~takeena~~ siitä, etteivät rupea häiritsemään maailmanrauhaa.

Minulla on syytä uskoa, että Mussolini murhayrityksen jälkeen Pariisin ambasadorin kautta on ehdottanut, että Italia ja Ranska ryhtyisivät neuvotteluihin kaikista näiden maiden välisistä riitakysymyksistä, Tuniksesta y.m. ja että Ranska on antanut kieltävän vastauksen. Onko Mussolini tämän tehnyt saavuttaakseen ulkopoliittisen menestyksen ja siten vahvistaakseen asemansa tai ehkä saadaakseen aiheen häikäilemättömämpään esiintymiseen Ranskaa vastaan ja siten johtaakseen yleisen huomion sisäpolitiikasta ulkopoliitiikkaan, siitä en ota lausakseni mielipidettä.

Roma, 7 p:nä marrask. 1926.

Raf. Berlep

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA: _____

Ministeri: Thesleffin raportti no 18

Roma

10/11 1926.

Légation de Finlande

Roma, 10 p:nä marrask. 1926.

N:o 971.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 24,325 S. D. 10.26.		
1070-26	2	LML.
AFRIKA	SA. J.	ASIA
5	C10.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 18, jonka
otsikkona on:

Toimenpiteet murhayrityksen johdosta.

Vastaanottaa, Herra Ministeri, e -
rinnaisen kunnioitukseni vakuutus.

Raf Thule

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIO

24/325 Lu. D. 10 26.

15/11-26	12	L.M.
18.11	OSASTO	ASIA
5.	C 10.	

R A P O R T T I N:o

Toimenpiteet murhayrityksen johdosta.

Edustajakamari, jonka piti tulla koolle vasta joulukuussa, kokoontui eilen ylimääräiseen istuntoon Mussolinia vastaan tehdyn murhayrityksen johdosta.

Istunto avattiin k:lo 4. Kymmenen minuuttia myöhemmin astui saliin Mussolini, jolle käsiä taputettiin noin viiden minuutin aikana. Myös parvekeyleisö - paitsi diplomaatit, joita ei ollut monta - yhtyi mielenosoitukseen, joka ymmärtääkseni oli tavallista suurempi. Sen jälkeen ehdotti fascistipuolueen pääsihteerit Turati, että 125 oppositioon kuuluvaa kansanedustajaa, jotka Matteottin murhan jälkeen ovat kuuluneet aventinoryhmään, julistettaisiin menettäneensä edustajaoikeutensa. Ehdotus hyväksyttiin. Sitten esitettiin hallituksen esitys "toimenpiteistä valtion puolustukseksi" (m.m. kuolemantuomiosta) ja valittiin yhdeksänmiehinen valiokunta antamaan lausunnon esityksen johdosta. K:lo 5,30 keskeytettiin istunto, jotta valiokunta voisi työskennellä. K:lo 6,25 jatkettiin istuntoa, jolloin valiokunnan puolesta mietintö luettiin, jonka jälkeen hallituksen esitys hyväksyttiin 341 äänellä 12 vastaan, ja k:lo 7,45 päättyi istunto ja hajaantui edustajakamari kokoontuakseen uudelleen joulukuussa.

Tärkeimmät niistä toimenpiteistä, joihin murhayrityksen johdosta jo on ryhdytty tai joihin edustajakamarin hyväksynnän esityksen nojalla ryhdytään, ovat seuraavat:

Edustajakamarin eilen hyväksynnän esityksen mukaisesti tuomitaan kuolemaan se, joka on syyppä tekoon, jolla uhataan kuninkaan, kuningattaren, perintöprinssin tai pääministerin elämää, koskemattomuutta tai persoonallista vapautta (un fatto contro la vita, l'integrità o la libertà personale del Re etc.). Huomautta - mista ansaitsee, ettei laille ole annettu taannehtivaa voimaa, niinkuin ensin suunniteltiin, ja että se on voimassa viisi vuotta. Liit-

teenä I seuraava koko lakiehdotuksen ranskankielinen käännös.

Kaikki puolueet, jotka ovat regimin vastaisia, hajoitetaan, ne ovat katollilainen popolaripuolue, tasavaltalainen puolue, kaksi sosiaalidemokratista puoluetta ja kommunistipuolue.

Kaikki sanomalehdet ja aikauskirjat, jotka ovat regimin vastaisia tai oikeammin, jotka eivät ole fascistisia, lakkautetaan. Useimmat onnettu luultavasti jo lakkautettu. Ainakaan ei lähetystöön enää tule mikään sellainen.

On säädetty kaikkien passien revisioiden. Tämän kuun 9 päivä lakkautetaan olemassa kaikki jo annetut passit, paitsi ne, joiden omistajat ovat ulkomailla. Passeja annetaan toistaiseksi vain henkilöille, jotka "ansaitsevat" saada sellaisia. Rajoja vartioidaan entistä tarkemmin ja entistä ankarammin rangaistetaan ne, jotka koettavat passilla kulkea rajan yli. Estääkseen heitä on aseita käytettävä.

Hallituksen kokoonpanon nähdään on tehty eräitä muutoksia, joista tärkein on että sisäministeri Federzoni on täytynyt jättää ministeriönsä ja siirtynyt siirtomaaministeriöön. Sisäministeriön on Mussolini itse ottanut. Hän on nyt kuuden ministeriön nimellinen päällikkö, sitäpaitsi myös milizian. - Federzoni kuuluu hallituksen maltillisimpiin jäseniin. Hänen syrjäyttämistään on pidettävä häikäilemättömien voittona, samoin myös toimeenpannut lukuisat muutokset alivaltiosihteerien paikoilla. Useimmat uusista alivaltiosihteereistä ovat vain vähän yli kolmenkymmenen vuoden ikäisiä.

Useat niistä toimenpiteistä, joihin täällä tänä syksynä on ryhdytty tai nyt ryhdyttään, muistuttavat niitä, joihin muissa maissa ryhdyttiin sota-aikana: Tuomioistuimia kokoonpannaan sotilaista, rajaa vartioidaan entistä tarkemmin ja passien antamista vaikeutetaan, valtion lyhytaikaiset obligatsioonit (buoni del tesoro, skattkammaranvisning) konvertoitetaan pakolla pitkäaikaisiksi (tätä kohta lähemmin) j.n.e.p. Muistuttaapa sota-aikaa sekin, ettei enää saa sellaista leipää, johon täällä kaikki ovat tottuneet. - En kuitenkaan tahtoisi uskoa, että täällä tarkoituksellisesti ennen sotaan olisi ryhdytty toimenpiteisiin, jotka tavallisesti seuraavat sodan julistamista.

Olen viime päivinä saanut vähän tietoja maaseudulta. Ne

vahvistavat käsitystäni siitä, että tyytymättömyys on varsin suuri. Kerrotaan myös, että tyytymättömillä olisi jotain järjestöjä. Tätä on minun varsin vaikeata uskoa, sillä valvonta on niin tarkka ja ilmiäntajia on runsaasti. (Liitteenä II seuraa käännös lehdestä Impero t.k. 5 p:ltä, josta näkyy kuinka ylllytetään ilmiäntamiseen toisin ajattelevia.).

Roma, 10 p:nä marrask. 1926.

Roy Thesley

Suite I

Les mesures pour la défense de l'Etat

Le Garde des Sceaux propose et expose au Conseil qui l'approuve le projet de loi concernant « Mesures pour la défense de l'Etat ».

Le projet de loi qui sera présenté immédiatement au Parlement, est le suivant :

Art. 1. — Qui commet un acte dirigé contre la vie, l'intégrité ou la liberté personnelle du Roi ou du Régent, est puni de la peine de mort. La même peine s'applique si l'acte est dirigé contre la vie, l'intégrité et la liberté personnelle de la Reine, du Prince Héritier ou du Chef du gouvernement.

Art. 2. — Sont également punis de la peine de mort les crimes prévus par les articles 104, 107, 120, 252 du Code Pénal.

Art. 3. — Lorsque deux ou plus de deux personnes se mettent d'accord pour commettre des actes prévus par les précédents articles, elles sont punies pour le seul fait de l'accord, de la peine de 5 à 15 ans de prison. Les chefs promoteurs et les organisateurs sont punis de 15 à 30 ans de prison.

Qui publiquement ou au moyen de la presse incite à commettre les crimes prévus par les articles précédents, ou en fait l'apologie, est puni, pour le seul fait de l'instigation et de l'apologie, de 5 à 15 ans de prison.

Art. 4. — Qui constitue, même sous forme ou nom différent, des as-

sociations, des organisations ou des partis dissous par ordre de l'autorité publique est puni de la prison de 3 à 10 ans, outre l'interdiction perpétuelle des fonctions publiques.

Qui fait partie de telles associations, organisations ou partis, est puni pour le seul fait de la participation, de la prison de 2 à 5 ans et de l'interdiction perpétuelle des fonctions publiques.

La même peine est appliquée à qui fait la propagande de la doctrine, des programmes et des méthodes, d'action de telles associations, organisations ou partis.

Art. 5. — Le citoyen qui, hors du territoire de l'Etat, répand ou communique sous n'importe quelle forme, des bruits et de fausses nouvelles, exagérés ou tendancieux sur les conditions intérieures de l'Etat de façon à diminuer le crédit ou le prestige de l'Etat à l'étranger, ou déploie une activité quelconque de nature à nuire aux intérêts nationaux, est puni de prison de 5 à 15 ans, et de l'interdiction perpétuelle des fonctions publiques.

Dans l'hypothèse prévue par le présent article, la condamnation prononcée en contumace comporte, de droit, la perte de la nationalité, et la confiscation des biens.

La perte de la nationalité ne s'étend pas à l'état de nationalité de la femme et des fils du condamné.

Toutes les aliénations de biens faites par le condamné après avoir commis le crime et dans l'année précédente, sont considérées faites en fraude, et les biens sont de même compris dans la confiscation ou le séquestre.

Art. 6. — Le citoyen ou l'étranger qui commet en territoire étranger un des crimes prévus par les précédents articles est puni sur la base de la présente loi, et est passible des tribunaux dans le Royaume, même s'il a déjà été jugé à l'étranger. En cas de condamnation en contumace d'un citoyen, on applique les dispositions de l'article précédent.

Art. 7. — Pour les crimes prévus par la présente loi, lorsqu'il y a des circonstances qui aux termes du Code Pénal comportent une diminution de peine, le juge a la faculté de remplacer la peine de mort par l'égalité, et de réduire les autres peines, à un maximum toutefois d'un tiers.

Pour les mêmes crimes, tous ceux qui de n'importe de quelle façon ont concouru à les commettre, sont punis des peines établies par la présente loi.

Art. 8. — La compétence pour les délits prévus par la présente loi est dévolue à des tribunaux spéciaux constitués par un président choisi parmi les officiers de l'armée, de la marine, de l'aéronautique et de la milice, et par cinq officiers de la milice ayant le grade de Consul tant en service actif qu'en congé.

La constitution de ces tribunaux est ordonnée par le ministre de la guerre qui en détermine le nombre, le siège et la composition.

Dans les procédures pour les délits prévus par cette loi, on applique le règlement du code pénal de l'armée en temps de guerre.

Art. — Rien n'est innové en ce qui concerne la faculté conférée au gouvernement par la loi du 24 décembre 1925, N. 226.

La présente loi entrera en vigueur le jour de sa publication dans la *Gazette Officielle*, et sera sans vigueur cinq ans après la publication de cette date.

..... Fascistien on oltava varuillaan; hetki on lyönyt, jolloin kaikkien on liityttävä yhteen. On identifioerattava petturit, jotka ovat piiloutuneet meidän riveihinme.

Fascisti-järjestöt muodostakoot keskuudessaan salaisia valvontaosastoja. Poliisivoimien rinnalla - jotka eivät voi valvoa kaikkialla, usein myöskin mahdollisuuksien ollessa riittämättömiä - toimikoot erinäiset fascisteista kokoonpannut valvontajärjestöt; Fascistien riveissä ja niiden ulkopuolella: eilisten vihamiesten ja useiden, liian monien tämähpäiväisten valhe-ystävien joukossa, ja epäsiikidien, ei minhinkään puolueeseen kuuluvien joukossa. Kaikkialla olkoon fascistien salaisen valvoman silmä. Työpajoissa, virastoissa, kaduilla ja kahviloissa, viimituvissa ja hotelleissa, kaikkialla olkoon salainen ilmiantaja.

Kunniaa fascistiselle ilmiantajalle; hän on regimin oikea uskottu.

Ja jokaisella fascisti-järjestöllä on oleva yksityiskohtainen luettelo vihollisista ja epäluotettavista henkilöistä. On luotava sen kaltainen täydellinen organisaatio, ja luotakoon se. Jokainen keino on hyödyllinen ja jokainen aloite on kuin kaitsemuksen lähettäminen.

Jokaisen fascistin on oltava ylpeä siitä, että hän on puolueen ja regimin urkkija. Ducen pelastaminen vaatii sitä. Yksityiskohta, josta on kuultu ja joka on kerrottu edelleen, voi johtaa aina alkuvaikeuksiin saakka ja hyvissä ajoin paljastaa jokaisen yrityksen. ....

(L'Impero, Roma, 5. XI. 26. N:o 264).

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Chesleffin raportti no 19.
Roma.

14/10 1926.

Légation de Finlande

N:o 993.

(Amos Kauppinen)
Rooma, 14 p:nä marrask. 1926.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 25/325 Sal. D. 11.26		
22/11-26	fo	LIL
ASA	OSASTO	ASA
	S.	CK

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavinmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 19, jonka otsi-
kot ovat:

Uudesta valtiolainasta;
Ricciotti Garibaldin juttu;
Fascistien kostotekoja.

Vastaanottaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Roy Merley

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

Salainen.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 25/325 Sal. D. 1926		
22/u-26	52	LEH.
	OSASTO	ASIA
5	C 10	

R A P O R T T I N:o 19.

Fascistien
kostotekoja.

Tämän marraskuun 10 p:n lehdissä oli suurilla tyypeillä painettu uutistoimiston antama uutinen siitä, että uuden sisäministerin, Mussolinin, ilmoituksen mukaan kaikkialla Italiassa vallitsi rauha ja hyvä järjestys. Mahdollisesti olikin niin sillä hetkellä kun uutinen annettiin, mutta edellisinä päivinä oli järjestystä paljon häiritty varsinkin monella paikkakunnalla. Sen tekivät fascistit siten, että hävittivät vastenmielisten henkilöiden asuntoja tai toimistoja. Pahimmin lienevät mellastaneet Genovassa, mutta pahasti muuallakin, kuten esim. Napolissa, jossa m.m. ovat hävitäneet kuuluisan filosofin ja kirjailijan, professori Benedetto Crocen kodin ja hyvin arvokkaan kirjaston. Että Croce on "senatore del Regno" ei häntä ole auttanut.

Fascistimurhia ei viime päivinä lie tapahtunut.

Romaan kaduilla liikkuu viimeisen murhayrityksen jälkeen entistä enemmän sotaväkeä ja fascistimilizian kuuluvia jäseniä. Mutta jos sitä ennen näki täällä paljon enemmän sotaväkeä kuin koskaan keisariajan Berliinissä.

Roma, 14 p:nä marrask. 1926.

Rolf Meisner

Ricciotti Caribal-
din juttu.

Kun kymmenen päivää sitten levisi uutinen siitä, että Ricciotti Caribaldi oli pidätetty Nizzaassa ja kuulustelua varten viety Pariisiin, uskottiin yleisesti, että Ranskan viranomaiset olivat toimittaneet pidättämisen Italian aloitteesta ja että Caribaldi antifascistina oli sekaantunut suunnitelmiin, jotka olivat tähdätyt Italiassa vallitsevaa regimiä vastaan. Kohta sen jälkeen rupesi asia kuitenkin tuntumaan hämärältä, mutta nyt se tuskin enää on hämäräkään, jos kohta ihan toisessa valossa.

On käynyt selville, että Ricciotti Caribaldi on ollut Italian sisäministeriön palkkaama. Hän itsekin tunnustaa vastaanottaneensa 500.000 liiraa. Hänen tehtävänä on ollut olla yhteistoiminnassa Ranskan puolella olevien anti-fascistien kanssa epäilemättä ei vain seurataksien heidän toimintaansa, vaan myös sitä kiihoittaakseen.

On enemmän kuin todennäköistä, että Italian viranomaiset valmistivat tätä juttua, voidakseen sopivalla hetkellä saada aseeseen Ranskaa vastaan, syyttäen sitä siitä, että se alueellaan salli Italiaa vastaan tähdättyjä salavehkeitä.

Ranskan poliisin valppauden takia eivät nämät vehkeilyt kuitenkaan onnistuneet.

Toistaiseksi ei Mussolini vielä ole demontoinut mitään, huolimatta siitä, että häntä Ranskan ja Englannin lehdissä on provosoitu, m.m. huomauttaen että joko hän on ollut tietoinen Caribaldin puuhista tai hän ei ole se mahtava, kaikkia poliittisia toimenpiteitä ohjaava mies, joksi itseään väittää.

Roma, 14 p:nä marrask. 1926.

Prof. Thelen

Uudesta valtiolainasta.

Tämän marraskuun 6 p:nä on virallisessa lehdessä julkaistu uutta valtiolainaa koskeva dekreetti, joka astui voimaan samana päivänä ja joka parlamentin käsiteltävä sitä muutuu laiksi.

Uuden lainan tarkoituksena ilmoitetaan olevan liiran kurssin vakinnuttaminen. Saavutetseeko tämä tarkoitus, näyttää varsin kysymyksenalaiselta, ja voipi ajatella että tulos tulee olemaan päinvastainen.

Dekreetin ranskenkielinen käännös seuraa ohellisena liitteenä I.

Laina on pakollista. Sen ottaminen on sopimuksen rikkomista.

Lyhytaikaiset valtion maksusitoumukset - buoni del tesoro, bons du trésor, skattkassanvisningar; on tiedä onko suomalaista sanaa - muutetaan dekreetin kautta pitkäaikaisiksi 5 % obligatsioneiksi. Niiden omistajat eivät siis saa niitä lunastetuiksi, kun ne lankeavat maksettaviksi, vaan on heidän tyydyttävä uuden lainan obligatsioneihin määrätyn kurssin mukaan. Myös säädetään että, kuten asetuksen tekstistä niinkään käy selville, eräiden kassojen ja rahalaitosten on sijoitettava puolet niistä sijoitettavista varoista, joita niillä tulee olemaan ennen 31 p:nä joulukuuta 1927, tämän lainan obligatsioneiksi. Ja eräisiin rahalaitoksiin, m.m. säästöpankkeihin nähden on säädetty, että tämä velvollisuus koskee kaikkia sijoitettavia varoja.

Yleisölle tarjotaan laina 37, 5 % kurssista.

Lyhytaikaisia valtion sitoumuksia on tätä nykyä 27 miljardin 560 miljoonan liiran arvosta. Näistä lankeaa n. 17 miljardia maksettavaksi vuoden sisällä, ja kohdistuu pakollinen konvertseeraus 20 miljardiin 569 miljoonaan liiraan, joten 6 miljardia 991 miljoonaa liiraa ei pakollisesti konverteerata.

Että 17 miljardin liiran maksuumääräysten lunastaminen vuoden kuluessa tuottaisi vaikeuksia ja että se myös haitallisesti vaikuttaisi liiran kurssiin, on hyvin luultavaa. Mutta varsin epätietoiselta näyttää, voivatko dekreetin säädökset auttaa. Epäilemättä ovat lyhytaikaisten maksuumääräysten omistajat useimmissa

tapauksissa järjestäneet raha-asiansa niin, että ne maksunääräysten langettua maksettaviksi käyttäisivät saatuja rahoja liikkeisiin. Nyt ne eivät niin voi menetellä, ja tämä luonnollisesti saa aikaan paljon vaikeuksia, joten taloudellinen elämä lainan kautta tulee kärsimään, ja niin myös ehkä liiran kurssi, varsinkin kun luoton saanti täällä tätä nykyä on niin vaikeata. Tosin dekreetin 4 §:ssä säädetään, että tämän lainan nettotuotto jätetään Banca d'Italialle, joka kysymyksessä olevia varoja antaa lainaksi tämän lainan obligatsioneja vastaan. Mutta - ensiksikään ei ole varmaa, että lainan nettotuotto tulee ~~XXXXX~~ huomattavaksi. Sanomalehdistä päättäen ollaan huolestuneita, peläten ettei yleisö tule ostamaan obligatsioneja. Ja toiseksi, jos Banca d'Italia suuremmassa määrin rupeaa antamaan lainoja näitä obligatsioneja vastaan, niin luovutaan silloin ankerasta deflatsioonipolitiikasta, joka syyskuun 1 p:n jälkeen on saanut liiran kurssin nousemaan käsittämättömän paljon. Punnan ja dollarin kurssit ovat nimittäin olleet:

	punta	dollari		punta	dollari
1926.1. V.	120,64	24,38	2.VIII.	149,74	30,80
12. V.	121,65	25,13	16.VIII.	148,25	30,50
14. V.	131,31	27,35	31.VIII.	149,20	30,74
18. V.	132,15	27,42	1. IX.	138,60	28,61
22. V.	123,75	25,70	3. IX.	132,34	27,24
26. V.	130,29	26,85	15. IX.	134,55	27,73
31. V.	128,90	26,46	30. IX.	129,03	26,60
1. VI.	128,78	26,46	1. X.	129,08	26,64
11. VI.	134,55	27,64	9. X.	122,75	25,22
15. VI.	136,56	27,69	15. X.	119,61	24,65
30. VI.	134,40	27,63	19. X.	114,51	23,64
1.VII.	135,11	27,79	23. X.	111,79	23,07
3.VII.	138,91	28,55	27. X.	107, -	22,10
8.VII.	147,39	30,38	29. X.	110,78	22,87
9.VII.	140,69	28,99	30. X.	113,67	23,53
15.VII.	143,84	29,57	10. XI.	116,48	24,02
21.VII.	149,93	30,79			
30.VII.	149,42	30,82			

Deflatsioonipolitiikka on ollut varsin ankara, mutta kuitenkin on tulos ollut ihan yllättävä. Selitetään, että siihen huo-

mattavasti on vaikuttanut kaksi seikkaa. Kun luotonsaanti muuttui vaikeaksi, jopa mahdottomaksi useissa tapauksissa, ovat liike- miehet ulkoapain vetäneet Italiaan mahdollisimman paljon saata - viaan. Samasta syystä ja myös sen tähden että ulkomaisen valuutan ostoon on hankittava lupa viranomaisilta - toissapäivänä ei aluksi lähetystölle tahdottu myydä Helsingissä maksettavaa 176 liiran arvoista shekkiä - on ostot ulkomailta käyneet pieniksi. Tehtaat eivät ole ostaneet raaka-aineita, vaan kuluttavat loppum ne, jotka niillä on. Toisena tekijänä on ollut ulkomailta, varsinkin Schwei- zissä, tapahtunut balsekeinottelu liiroissa. Kun liiran kurssi ru- pesi nousemaan, pelästyivät keinottelijat ja rupesivat varmauden vuoksi ostamaan liiroja. Tämä luonnollisesti huomattavasti vaikut- ti kurssiin.

Mutta molempien näiden tekijöiden vaikutus on ohimenevää laatus. Italia on maa, jonka tuonti on suuri, huomattavan suuri myös raaka-aineisiin nähden, ja kun varastot loppuvat, on tuontia pakostakin taas ruvettava harjoittamaan suuremmissa määrässä. Ja balse-keinottelijat kaiketi jo ovat tehneet ostoksensa.

Viimeaikoina on liira taas hiljalleen ruvennut laskemaan. Puntaa ei, niinkuin väitetään suunnitellun, saatu laskemaan 100 liiraan fascistivallankumouksen vuosipäiväksi, viime lokakuun 28 p:ksi, vaan pysähtyi lasku 107 liiraan. Sen jälkeen on punnan kurs- si noussut, ja vaikeata olisi käsittää ettei nousua vielä jonkun verran jatkuisi.

Paitsi taloudellisia tekijöitä ovat liiran laskun luon- nollisesti vaikuttaneet viime aikojen poliittiset tapahtumat, m.m. fascistien maan eri osissa, myös Roomassa toimeenpanemat epämie - luisten henkilöiden huoneustojen hävittämiset.

Rooma, 14 p:nä marrask. 1926.

Prof. Thesler

Le décret

Le Conseil des Ministres, dans sa réunion du 5 novembre, a approuvé le projet de décret, que le Roi a signé et qui a été publié le 6 dans la *Gazzetta Ufficiale*.

Vu l'art. de la loi 31 janvier 1926, n. 100, vu de R. D. 17 juillet 1919, n. 536, qui approuve le texte unique des lois sur la dette publique, vu l'urgence nécessitant d'effectuer l'opération de conversion des titres des emprunts à brève échéance dans le nouveau consolidé 5 pour cent, entendu le Conseil des Ministres, sur la proposition de notre Ministre Secrétaire d'Etat pour les Finances,

Nous avons décrété et décrétons:

Art. 1. — Dans le but d'assurer la consolidation de la dette productive d'intérêts à brève échéance, est autorisée l'émission d'un Emprunt national, par création d'un titre de dette consolidée à inscrire au Grand Livre de la dette publique, rapportant un intérêt annuel de 5 %, exempt de tout impôt présent et futur et non sujet à conversion avant le 31 décembre 1936.

Cet intérêt de 5 % est payable dans le royaume et dans les colonies en Lires italiennes et en deux échéances semestrielles fixées au 1er janvier et au 1er juillet de chaque année.

Bons à cinq et à sept ans

Art. 2. — Les Bons du Trésor ordinaires et ceux à cinq et à sept ans, en circulation à la date de la publication du présent décret dans la *Gazzetta Ufficiale* du Royaume et qui viendront à échéance à partir du 11 novembre 1926, et les Bons à échéance antérieure non encore présentés à l'encaissement à la même date, seront convertis en titres de la Dette consolidée créés par le présent décret, suivant les taux de conversion ci-après indiqués:

a) par 100 Lires de valeur nominale représentées par des Bons ordinaires, des titres de la dette consolidée pour une valeur nominale de L. 116.50. Le même taux s'applique aux Bons pluriennaux échus et non encore remboursés à la date ci-dessus indiquée;

b) par 100 Lires de valeur nominale représentées par des Bons à cinq ans des titres de la dette consolidée pour une valeur nominale de L. 115.50;

c) par 100 Lires de valeur nominale de Bons à sept ans venant à échéance en 1928, des titres de la dette consolidée pour une valeur nominale de Lires 113;

d) par 100 Lires de valeur nominale de Bons à sept ans venant à échéance pour le 31 décembre 1929 au plus tard, des titres de la dette consolidée pour une valeur nominale de L. 112.

Les règles pour la compensation des intérêts, le fractionnement des titres ou le service des lots en faveur des porteurs des Bons à sept ans, seront établies par décret du ministre des finances.

Le gouvernement du Roi pourra, en tout temps, par décret royal rendu sur la proposition du ministre des finances, ou le Conseil des ministres, suspendre la conversion obligatoire des Bons pluriennaux ci-dessus indiqués en titres de la dette consolidée dont au présent décret.

Les Bons à neuf ans

Art. 3. — Les possesseurs de Bons à neuf ans pourront, sur demande, obtenir leur conversion en titres de la dette consolidée, aux taux ci-après indiqués:

b) par 100 Lires de valeur nominale de Bons à neuf ans 5 %, des titres de la dette consolidée pour une valeur nominale de Lires 107.

b) par 100 Lires de valeur nominale de Bons à neuf ans rapportant un intérêt de 4.75 % et venant à échéance le 15 novembre 1932, conversion au pair, moyennant des titres de la dette consolidée pour une valeur nominale de L. 102.

Les règles pour la compensation des intérêts, le fractionnement des titres et le service des lots en faveur des porteurs des Bons, seront établies par décret du ministre des finances.

(Par décret du ministre des finances, pourra être disposée, en tout temps, la suspension de la conversion facultative dont au présent article.

La souscription publique

Art. 4. — Les titres de la dette consolidée créée par le présent décret seront également offerts en souscription publique au prix d'émission fixé à raison de 87.50 Lires italiennes par 100 Lires de dette consolidée.

Les autres conditions et modalités de la souscription publique à l'Emprunt, y compris les délais y relatifs, seront fixés par décret du ministre des finances.

Le produit net du placement des titres par souscription publique sera versé au Trésor de l'Etat, en son compte-courant près la Banca d'Italia, pour que celle-ci en effectue le réemploi en opérations d'avances de fonds sur le titre même. Le Trésor pourra encore se valoir du produit net indiqué ci-dessus dans le but exclusif d'éteindre des dettes de l'Etat à brève échéance.

La création d'un Syndicat

Art. 5. — Pour la formation du marché du titre et afin de rendre aisées les opérations de crédit sur le titre même, il est constitué un Syndicat présidé par le directeur général de la Banca d'Italia et dont font obligatoirement partie: la Cassa Depositi e

Prestiti, la Cassa Nazionale delle Assicurazioni Sociali, l'Istituto Nazionale delle Assicurazioni, la Cassa Nazionale per gli Infortuni sul Lavoro, toutes les Caisses d'épargne du royaume et les Etablissements y assimilés, toutes les entreprises d'assurances et, en général, tous les Instituts qui, en vertu de la loi ou de dispositions réglementaires, ont l'obligation de réemployer en tout ou en partie leurs disponibilités en titres d'Etat ou garantis par l'Etat.

A partir de la date de publication de ce décret dans la *Gazzetta Ufficiale* du royaume et jusqu'au 31 décembre 1927 inclusivement, la Cassa Depositi e Prestiti et les gestions y annexées, la Cassa Nazionale delle Assicurazioni Sociali, l'Istituto Nazionale delle Assicurazioni, la Cassa Nazionale per gli Infortuni sul Lavoro doivent réemployer au moins la moitié de leurs disponibilités existantes ou qui viendront à se former au cours de la période ci-dessus indiquée, en dehors des obligations découlant de la loi, en achats de titres de la dette consolidée créée par le présent décret ou en comptes-courants spéciaux productifs d'intérêts à la Banca d'Italia, comptes-courants que celle-ci utilisera exclusivement en vue des avances de fonds qui seraient demandés sur nantissement continué par les titres de la même dette.

En même temps, il fait obligation à tous les autres Instituts ou Sociétés qui, en vertu des dispositions législatives ou réglementaires, doivent réemployer une partie de leurs disponibilités en titres d'Etat ou garantis par l'Etat, d'employer, à partir de la date de publication dans la *Gazzetta Ufficiale* du présent décret et jusqu'au 31 décembre 1927, les disponibilités existantes ou qui viendraient à se former pour le

réemploi selon les lois et règlements susdits en achat de titres de cette dette consolidée ou en dépôts en compte courant spécial lié au service d'avances sur les titres mêmes, comme à la dernière partie du paragraphe précédent.

Par décret du ministre des Finances seront établies les règles d'application du présent article.

Art. 6. — Dans le cas où, en exécution des dispositions du présent décret et en dépendance des opérations d'avance de fonds sur les titres de cette dette consolidée, dépassant le montant des disponibilités en comptes-courants spéciaux, institués aux termes du présent décret, il se présenterait jusqu'au 31 décembre 1927 inclusivement, des excédents temporaires de circulation, au-dessus de la limite normale et toujours dans la limite insurmontable indiquée à l'art. 3 du Décret Royal du 7 septembre 1926, n. 1506, ces excédents éventuels ne seront pas sujets à la taxe extraordinaire indiquée au premier paragraphe de l'art. 3 sus-indiqué.

Les règles de conversion

Art. 7. — Le délai d'inconvertibilité, au 31 décembre 1926, selon la première partie de l'art. 1 du présent décret, est étendu à tous les titres de dette consolidés de l'Etat cinq pour cent actuellement en circulation.

Art. 8. — Toutes les opérations qui ont, de quelque façon que ce soit, comme base de garantie, les bons du Trésor sujets à la conversion par effet du présent décret, restent en vigueur et gardent leur entière valeur en ce qui concerne les titres du nouveau consolidé équivalent, aux termes de l'art. 2, un montant des bons qui sont l'objet des opérations.

Les cautions qui auraient été constituées, selon la loi et les règlements en vigueur, en bons du Trésor, seront rem-

placées par les titres du nouveau consolidé. Une règle analogue sera valable pour les titres inaliénables.

Art. 9. — Pour les personnes qui n'auraient pas la libre administration de leurs biens, l'acceptation de la conversion en consolidé 5 % instituée par le décret présent, de la part de leurs tuteurs, curateurs et administrateurs, sera considérée comme un acte de simple administration et pourra avoir tout effet sans autorisation spéciale et sans aucune formalité judiciaire.

La date de l'entrée en vigueur

Art. 10. — Tous les actes et documents qui doivent être produits pour les opérations nécessaires à l'exécution du présent décret sont exempts de la taxe de timbre et de la concession gouvernementale et, si c'est nécessaire, seront admis gratuitement à l'enregistrement gratuit, à condition qu'ils servent exclusivement aux effets du présent décret.

Pour la concession prévue par le présent décret, il est donné faculté au gouvernement du Roi d'assumer par décret royal à la charge du budget du Ministère des Finances, pour chaque exercice, le montant des droits de timbre, concernant les nouveaux titres de rente 5 pour cent net, à donner en échange des titres à convertir.

Art. 11. — Par décret royal, sur la proposition du Ministre des Finances, seront fixés toutes les règles d'application du présent décret.

Art. 12. — Le présent décret entrera en vigueur le jour même de sa publication dans la *Gazzetta Ufficiale* et sera présenté au Parlement pour la conversion en loi. Le Ministre proposant est autorisé à la présentation du projet de loi y relatif.

Lite
I.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Chesleffin raportti no 20.

Roma.

7/12 1926.

Légation de Finlande

Roma, 7 p:nä jouluk. 1926.

N:o 1087.

ULKOASIAINMINISTERIO		
27/325 Sal. D. 10 26.		
13/12-26	fo	L.H.
	OSASTO	ASIA
5.	C10	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 20, jonka ot-
sikat ovat:

Ystävyys - ja välityssopimus Albanian kanssa;
Rooman ensimmäisen kuvernöörin ero;
Sanomalehtien suuruus.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rouf M... ..

Herra Professori E. N. Setälä,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
27/325 Sac. D. 126.	
13/12-26	lit.
5. C10.	

R A P O R T T I N:o 20.

Ystävyys- ja välitys-
sopimus Albanian kanssa.

Kuluvana vuonna kirjoittamistani raporteista on toivottavasti käynyt selville, että Mussolinin ulkopoliitikassa johdonmukaisuuteen nähden on ollut paljon toivomisen varaa. Suuria linjoja ei siinä ole voinut havaita, ehkä yhtä ainoata poikkeusta lukuunottamatta. Tämä koskee suhdetta Albaniaan.

Kuten ennen olen tiedoittanut, on Italia, jonka aikoinaan oli pakko luopua Valonasta, jonka miehittämisen kautta se toivoi saavansa jalansijaa Balkanilla ja suuremman vallan Adrianmerellä, viime vuosina johdonmukaisesti koettanut taloudellisesti valloittaa Albanian, toimien siinä niin menestyksellisesti, että Albania - mikäli täällä viime elokuussa, jolloin olin lomallani Suomessa, oli kerrottu - oli pyytänyt päästä Italian suojeluksen alaiseksi. Aietta ei silloin voitu toteuttaa, koska Englanti lienee puuttanut asiaan. Nyt on Italia kuitenkin pääasiallisesti saavuttanut saman sen Albanian kanssa tehdyn ystävyys- ja välityssopimuksen kautta, joka viime marraskuun 27 p:nä allekirjoitettiin Tiranassa ja jonka teksti täällä julkaistiin tämän joulukuun 2 p:nä.

Sopimuksessa on viisi artiklaa, jotka suomennettuina italiantielestä ovat näin kuuluvat:

§ 1. Italia ja Albania sopivat, että kaikenlainen Albanian poliittisen, juriidisen ja alueellisen *S t a t u s q u o'n* häiritseminen, on heidän molemminpuolisia etujaan vastaan.

§ 2. Yllämainitun edun suojelemiseksi Korkeat Sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toinen toiselleen molemminpuolista apua ja sydämmelistä yhteistoimintaa; samoin sitoutuvat he olemaan tekemättä

toisten valtioiden kanssa poliittisia ja sotilaallisia sopimuksia, jotka voisivat olla haitallisia toisen puolen eduille, jotka nekin ovat tässä sopimuksessa määritellyt.

§ 3. Molemmat Korkeat Sopimuspuolet sitoutuvat alistamaan erikoisen sovinto- tai välitysoikeuden käsittelyn alaisiksi ne kysymykset, joissa ne olisivat erimielisiä ja joita kysymyksiä ei voitaisi ratkaista tavallisten diplomaattisten menetelmien kautta. Tämän rauhallisen ratkaisun modaliteetit tulevat aiheuttamaan erikoisen sopimuksen, joka tullaan tekemään mitä lyhimmän ajan sisällä.

§ 4. Nyt tehty sopimus tulee olemaan voimassa viisi vuotta ja voidaan se joko irtisanoa tai uudistaa vuotta ennen määräajan päättymistä.

§ 5. Tämä sopimus tullaan ratifioimaan ja sen jälkeen tulee se rekisteröitäväksi Kansainliitossa. Ratifioimiskirjat vaihdetaan Roomassa.

Kuten näkyy, ovat artikkelit 1 ja 2 varsin merkittäviä ja merkityksellisiä. Edellisen kautta on Italia saanut oikeuden sekaantua Albanian sisäpolitiikkaan, jälkimmäisen kautta sen ulkopolitiikkaan. Tämä on eittämätön menestys Italian ulkopolitiikalle, ellei sopimus aiheuta vaikeuksia toisten Balkanin maiden kanssa, ensi sijassa Jugoslavian, joille ei voi olla tervetullutta, että Italia näin on voittanut jalansijan Balkanilla ja että se luultavasti tästä lähtien strategisesti hallitsee Adrianmeren.

Rooma, 7 p:nä jouluk. 1926.

Raf. Trevisan

Rooman ensimmäisen
kuvernöörin ero.

Noin vuosi sitten perustettiin Roomaan kuvernöörin virka, jonka ensimmäiseksi haltijaksi nimitettiin senaattori Filippo Cremonesi, eräs systeemin innokkaimpia kannattajia. Hän on sen jälkeen jotenkin yksinvaltiaasti hallinnut kaupunkia, valtuustoa kun ei enää ole, aina suitsuttanut pääministerille ja, kuten yleisesti luultiin, ollut varsin hyvissä väleissä hänen kanssaan. Kunnes viime viikolla yllätyksenä julkaistiin tieto siitä, että hän oli pyytänyt eron virastaan ja että hänen pyyntönsä heti oli suostuttu.

Uutinen julkaistiin varsin räikeässä muodossa, niin että uteliaisuus tuli sitä suuremmaksi. Ja koska sanomalehdet täällä eivät tällaisista asioista saa kirjoittaa, rupesi kaupungilla heti kiertelemään huhuja eron syistä, jotka huhut, vaikka olivatkin erilaisia, kaikki tiesivät kertoa että senaattori Cremonesi oli eroitettu sen tähden, että oli käyttänyt virka-asemaansa rikastuttaakseen itseään ja läheisiä sukulaisiaan.

Että asian laita on näin, ei kuitenkaan ole ihan varmaa. Eräs toinen senaattori, joka merkkillistä kyllä vähän uskalsi puhua tästä asiasta, vakuutti minulle tietävänsä, ettei Cremonesi ole tehnyt itseään syyppääksi mihinkään epäsuunnollisyyteen eikä hän muutenkaan ole väärin käyttänyt virka-asemaansa, vaan että kaikki mitä kerrotaan eroittamisen syistä on valhetta, vaikka ei koetakaan dementoida.

Uskon, ettei Cremonesia ainakaan pääasiallisesti ole eroitettu niistä syistä kuin kerrotaan, vaan että syy on se, ettei hän ole tahtonut toimia kaikkien Mussolinin määräysten mukaisesti ja että Mussolini, jottei yleisesti tulisi tunnetuksi, että faacistileirissä on erimielisyyttä, ainakaan ei tee mitään kiertävien huhujen peruuttamiseksi.

Viime aikoina on viroista tai luottamustoitista eronnut tai eroitettu moni muukin henkilö, joka tähän asti

on palvellut systeemiä. Kun eräälle huomattavalla paikalla palvelleelle henkilölle mainitsin siitä, että hän oli eronnut, lausui hän: " non si puo piegarsi a tutto " (ei voi taipua kaikkeen), ja se kaiketi oli myös Cremonesin eron syy.

Rooma, 7 p:nä jouluk. 1926.

Rolf Fredberg

Sanomalehtien
suuruus.

Kuten Lähetystö on aikoinaan tiedoittanut, säädettiin täällä viime keväänä, että sanomalehdet saivat ilmestyä korkeintaan kuusi-sivuisina, jotta paperia säästettäisiin ja paperintuonti pienentyisi. Tästä päivästä lähtien on taas sallittu julkaista kahdeksansivuisia lehtiä korkeintaan kolme kertaa viikossa.

Sanomalehtipaperin kulutus vaikuttaa luonnollisesti suomalaisen selluloosan tuontiin Italiaan. Että se nyt tehdyn päätöksen kautta suurenisi, ei kuitenkaan ole luultavaa, sillä viime aikoina on lakkautettu niin suuri määrä sanomalehtiä. Sitä paitsi on sanomalehtiä ruvettu lukemaan yhä/vähemmän, syyttä että ne sisältävät niin varsin vähän ja vain samoja asioita, niin ettei montakaan lehteä kannata lukea.

Roma, 7 p:nä jouluk. 1926.

Rolf Thelander

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10.

ASIA:

Ministeri Chesleffin raportti no 21.

Roma.

21/12 1926.

Légation de Finlande

Rooma, 21 p:nä jouluk. 1926.

N:o 1125.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
28 / 326 Sal. D. 13 26.		
28 / 12 - 26	e	LIT.
FILE	GRABO	ADIA
S.	C 10.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille,
Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 21, jonka ot-
sikkona on:

Tiranan sopimuksen seuraukset.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erin-
omaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesley

Herra Professori Väinö Voionmaa,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

28/326 Sal. D. 26.

28/12-26.	2	Liit.
	5.	ASIA
	C10.	

R A P O R T T I N:o 21.

Tiranan sopimuksen seurauksia.

Kun raportissani N:o 20 tein selkoa Italian ja Albanian välisestä sopimuksesta, ei täällä vielä tiedetty, minkä vaikutuksen tämä sopimus tulisi tekemään Balkanin maissa, ensi sijassa Jugoslaviassa. Sen jälkeenhan sopimus on saanut aikaan m.m. hallituksen eron mainituissa maissa. Taholta, joka käsitykseni mukaan on luotettava, olen nyt saanut tietää, ettei mieliala Jugoslaviassa ole vielääkään tyyntynyt, mutta ollaan täällä diplomaattipiireissä yleensä sitä mieltä, ettei suoransista sodanuhkaa kuitenkaan tällä hetkellä ole. Etupäässä kai asian kehitys riippuu Albanian sisäisistä oloista.

Kaikesta päättäen ei nimittäin Ahmed Zogun asema ole luja. Jos hänen vastustajansa toimivat niin menestyksellisesti, että hänen asemansa horjuu, niin Italian sopimuksen mukaan tulee rientää hänen avuksensa, ja silloin asema voi käydä hyvin vaaralliseksi.

Joka tapauksessa on Tiranan sopimus saanut aikaan sen, että Italian ja Jugoslaavian välit ovat muuttuneet huonoiksi. Tähän asti ovat ne olleet hyvät virallisesti, siten nimittäin että molempien maiden hallitukset ovat koettaneet ylläpitää hyviä välejä ja että Jugoslaavia on koettanut unhoittaa Fiumen kysymyksen. Mikäli kuitenkin Balkanilla matkustaneet henkilöt ovat kertoneet, on yleinen mielipide Jugoslaviassa ja jossain määrin muissakin Balkanin maissa ollut Italianle vihamielinen, vaikka vastuunalaisissa asemissa olevat ovat hillinneet itseään. Nyt on tässä suhteessa muutos tapahtunut ainakin Jugoslaviassa. Paitsi asian asiallista puolta on siihen vaikuttanut se, että Mussolini - tapansa mukaan - on tehnyt sopimuksensa Albanian kanssa ilmoittamatta asiasta Jugoslaavial-

le, mikä jugoslaavien mielestä olisi ollut hänen velvollisuutensa sen ystävyyssopimuksen nojalla, jonka hän on tehnyt Jugoslaavien kanssa.

Mutta myös Italian välit Ranskaan ovat Tiranán sopimuksen kautta huonontuneet. Italiassa syytetään Ranskaa siitä, että se on kiihoittanut jugoslaaveja Italiaa vastaan, ja italialaisten lehtien kirjoitukset ovat olleet suorastaan säädöttömiä. Ja koska Italian ja Ranskan välit monista syistä, joista ennen olen tehnyt selkoa, jo kauan ovat olleet huonot, niin ovat ne nyt jokseenkin kireät. Ranskahan on suoraan tunnustanut, että joukkoja on siirretty rajalle. Onko Italia, kuten on väitetty, menetellyt samoin, siihen ei minun ole onnistunut saada vahvistusta. Sitä vastoin tiedän, että rajalla olevia tullivahteja on asetettu ja että niille on annettu kuularuiskujakin sekä että miilisi joukkoja on lähetetty rajalle. Ja kun näin on, niin luonnollisesti helposti voi syntyä pieniä rajaselkkauksia.

Seuraus on osaksi siitä, että Italian ja Ranskan välit ovat käyneet huonommiksi, osaksi siitä, että Ranska ja Saksa ovat lähennelleet toisiaan, ovat Mussolinin pyrkimykset parantaa välejä Saksaan ja saada aikaan välityssopimus tämän maan kanssa. Nytkään hän ei, kun ryhtyi neuvotteluihin Saksan kanssa, pitänyt tarpeellisena asiasta ilmoittaa Ranskalle, mikä sekin on herättänyt paheksunista ranskalaisten kesken.

Mitä Englantiin tulee, näyttää siltä, ettei sillä ole muistuttamista Tiranán sopimusta vastaan siinä muodossa kuin se lopulta sai.

Toistaiseksi ei minun täällä ole onnistunut päästä selville siitä, onko Tiranán sopimus Jugoslaaviassa vaikuttanut niin, että tämä maa tulee asettumaan vähemmän vihamieliselle kannalle Venäjää kohtaan.

Roma, 21 p. jouluk. 1926.

Rolf Thulin